

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών: Ποιοτική
διερεύνηση όψεων και εμπειριών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας
εκπαίδευσης στον νομό Κορινθίας.**

ΕΛΕΝΗ ΡΕΜΠΕΛΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΓΑΚΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019

ΚΟΡΙΝΘΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία διερευνάται η συμβολή της επιμόρφωσης στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, άρα και στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου. Από τη βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε, αναδεικνύεται αφενός η σημασία που έχει ο θεσμός αυτός για την επιτυχία ενός εκπαιδευτικού συστήματος και αφετέρου η αναγκαιότητα χάραξης μίας εθνικής επιμορφωτικής πολιτικής, με οργάνωση και συνέχεια, βασισμένη στις ανάγκες των εκπαιδευτικών, εναρμονισμένη με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Από τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη, προκύπτει πως ενώ οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την αξία της επιμόρφωσης για την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη, παρόλα αυτά λόγω της απουσίας ουσιαστικής επιμορφωτικής πολιτικής στη χώρα μας, καλούνται διαρκώς να αντιμετωπίσουν μία σειρά από εμπόδια που δυσχεραίνουν την προσπάθειά τους να συμμετέχουν σε κάποια επιμορφωτική δράση. Το κόστος συμμετοχής, η απόσταση, και η απουσία μοριοδότησης των επιμορφωτικών προγραμμάτων είναι μερικά από αυτά. Επίσης, ερωτήματα προκύπτουν και όσον αφορά τα πραγματικά οφέλη που αποκομίζουν οι εκπαιδευτικοί από τα επιμορφωτικά προγράμματα που υλοποιούνται σήμερα, λόγω της ασυνέχειας και της αναντιστοιχίας μεταξύ θεωρητικών γνώσεων και επαγγελματικής πρακτικής, τα οποία τα χαρακτηρίζουν.

Λέξεις κλειδιά: επιμόρφωση, επαγγελματική ανάπτυξη, Δια Βίου μάθηση, επιμορφωτική πολιτική, βελτίωση εκπαιδευτικού έργου

ABSTRACT

This work explores the contribution of training to the professional development of primary school teachers and thus to the improvement of the educational work. The bibliographic review reveals both the importance of this institution for the success of the educational system and the need to develop a national training policy, organized and continuously based on the needs of teachers, in line with the European Union guidelines education policy.

The results of the empirical research that has been conducted show that while teachers recognize the value of the training for their personal and professional development, nevertheless due to the lack of effective training policy in our country, they are constantly called upon to face a series of obstacles that make it difficult attempt to take part in some training action. Participation costs, distance, absence of grading of training programs are some of them. Questions also arise as to the real benefits that teachers derive from the training programs currently being implemented, due to the discontinuity and the mismatch between the theoretical knowledge and professional practice that characterize them.

Key words: training, professional development, training policy, life long learning, improvement of educational work

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
A Μέρος: Θεωρητικό	8
Κεφάλαιο 1 : Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και επαγγελματική ανάπτυξη: εννοιολογικό πλαίσιο.	8
1.1. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.....	8
1.2. Δια Βίου Εκπαίδευση.	9
1.3. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.	10
Κεφάλαιο 2 : Το νομοθετικό πλαίσιο.....	12
2.1. Η επιμόρφωση την περίοδο 1880 ως το 1977	12
2.2. Η επιμόρφωση την περίοδο 1977 ως το 1992.	13
2.3. Η επιμόρφωση την περίοδο 1992 ως το 1995.	14
2.4. Η επιμόρφωση την περίοδο 1995 ως σήμερα.	14
Κεφάλαιο 3 : Δια Βίου επιμόρφωση: μία διαρκής αναγκαιότητα.	15
Κεφάλαιο 4 : Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτική πολιτική.	19
4.1 Παράγοντες επιτυχίας μιας επιμορφωτικής πολιτικής.....	19
4.2. Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική	21
4.3. Εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα.....	23
Κεφάλαιο 5 : Μοντέλα επιμόρφωσης – φορείς επιμόρφωσης.	27
5.1. Μοντέλα επιμόρφωσης.....	27
5.1.1 Μοντέλα επιμόρφωσης με βάση το φιλοσοφικό υπόβαθρο.	28
5.1.2 Μοντέλα επιμόρφωσης με βάση το πλαίσιο διεξαγωγής.	28
5.1.2.1 Επιμόρφωση εκτός σχολικού χώρου.	28
5.1.2.2 Ενδοσχολική επιμόρφωση	29
5.1.2.3. Εξ αποστάσεως επιμόρφωσης	30
5.2. Φορείς επιμόρφωσης.....	31
Κεφάλαιο 6 : Η Δια Βίου επαγγελματική εξέλιξη εκπαιδευτικών.	33
6.1. Τύποι δραστηριοτήτων για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.....	34
B ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ	37
Κεφάλαιο 7 : Ποιοτική Έρευνα.....	37
7.1. Σκοπός της έρευνας.....	37
7.2. Μεθοδολογία	38
7.3. Δειγματοληψία.....	39
7.4. Συλλογή δεδομένων	39
7.5. Δομή συνέντευξης.....	40
7.6. Ανάλυση των δεδομένων	41

Κεφάλαιο 8 : Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας	42
8.1. Δημογραφικά στοιχεία	42
8.1.1. Πλήρη στοιχεία δείγματος	42
8.1.3. Ειδικότητα ερωτηθέντων	43
8.1.4. Έτη προϋπηρεσίας ερωτηθέντων.....	44
8.1.5. Περιοχή σχολείου ερωτηθέντων.....	44
8.2. Παρουσίαση ευρημάτων ποιοτικής έρευνας.....	45
Κεφάλαιο 9 : Συμπεράσματα	68
Βιβλιογραφία.....	73
Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο.....	81
Παράρτημα Β: Συνεντεύξεις.....	82

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί το θέμα της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Ζώντας σε μία εποχή, η οποία χαρακτηρίζεται από τη ραγδαία εξέλιξη σε επίπεδο επιστημονικό, τεχνολογικό, κοινωνικοοικονομικό και πολιτισμικό, η εκπαίδευση έχει βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, αποτελώντας τον μοχλό οποιασδήποτε αλλαγής. Τις τελευταίες δεκαετίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνει έντονο ενδιαφέρον για τη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου, αναγνωρίζοντας την αξία του όσον αφορά την επίτευξη μιας βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Αυτό ήταν άλλωστε που αποτυπώθηκε ρητά το 2000, με τη Στρατηγική της Λισαβόνας.

Η συμβολή των εκπαιδευτικών στην επίτευξη των στόχων της εκάστοτε εκπαιδευτικής πολιτικής, είναι αδιαμφισβήτητη. Με γνώμονα τη συνεχή βελτίωση του έργου τους, οι εκπαιδευτικοί καλούνται διαρκώς να ανανεώνουν και να εμπλουτίζουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, ούτως ώστε να ανταπεξέλθουν στη νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα. Τάξεις πολυπολιτισμικές, μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, με προβλήματα συμπεριφοράς αποτελούν τη νέα κατάσταση στην εκπαίδευση και απαιτούν από τον εκπαιδευτικό ευελιξία, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα για τη διαχείριση και την αντιμετώπισή τους. Η επιμόρφωση αποτελεί το πολύτιμο εκείνο μέσο, που θα σταθεί αρωγός στην προσπάθεια του εκπαιδευτικού για τη διαρκή προσωπική και επαγγελματική του εξέλιξη, αφού μέσω αυτής έρχεται σε επαφή με νέες μεθόδους, πρακτικές και εργαλεία τα οποία βελτιώνουν τη διδασκαλία του, άρα και τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών του. Επομένως, η επιμόρφωση καθίσταται μια διαδικασία με σημαντικά οφέλη τόσο για τον εκπαιδευτικό, όσο και για το σχολείο αλλά και γενικότερα για το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η χάραξη της επιμορφωτικής πολιτικής, προκειμένου να έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι η επιμόρφωση δεν αποτελεί ένα γεγονός, αλλά μία διαδικασία, η οποία χαρακτηρίζεται ως διαρκής και πολυδιάστατη. Εξάλλου ο θεσμός της επιμόρφωσης εντάσσεται στα πλαίσια της δια βίου μάθησης, άρα η οποιαδήποτε πολιτική όσον αφορά τον τομέα αυτόν, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από συνέπεια, συνέχεια και οργάνωση. Σημαντικός επίσης

παράγοντας επιτυχίας της επιμορφωτικής πολιτικής είναι η ανταπόκριση στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών. Στην Ελλάδα, αυτό το οποίο παρατηρείται, όσον αφορά την επιμορφωτική πολιτική είναι ο ευκαιριακός χαρακτήρας, η προχειρότητα και η ασυνέχεια σε οποιαδήποτε προσπάθεια επιμορφωτικής δράσης. Τα τελευταία χρόνια υλοποιούνται κάποια επιμορφωτικά προγράμματα, κυρίως με κονδύλια του Ε.Σ.Π.Α., τα οποία, ωστόσο δε φαίνεται να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών σήμερα, καθώς παρέχουν θεωρητικές γνώσεις οι οποίες απέχουν πολύ από την επαγγελματική πρακτική. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν το δικαίωμα εμπλοκής στην επιμορφωτική διαδικασία, με αποτέλεσμα αυτό να αποτελεί τροχοπέδη στην επαγγελματική τους εξέλιξη.

Η εργασία αυτή διακρίνεται σε δύο μέρη, το θεωρητικό και το εμπειρικό. Στο πρώτο μέρος, το θεωρητικό, γίνεται μία προσπάθεια αποτύπωσης των θεωρητικών προσεγγίσεων που σχετίζονται με τον ορισμό της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, τους λόγους που τις καθιστούν αναγκαιότητα, το νομοθετικό πλαίσιο, τις μορφές και τους φορείς υλοποίησής τους, καθώς και τις πολιτικές που ακολουθούνται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο όσον αφορά τον τομέα αυτό. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, το εμπειρικό, γίνεται μία προσπάθεια παρουσίασης των απόψεων και των εμπειριών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Νομού Κορινθίας, αναφορικά με την επιμόρφωση και τον βαθμό που αυτή έχει επηρεάσει την επαγγελματική τους ανάπτυξη άρα και τη διδασκαλία τους.

Α Μέρος: Θεωρητικό

Κεφάλαιο 1 : Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και επαγγελματική ανάπτυξη: εννοιολογικό πλαίσιο.

1.1. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Σε μία προσπάθεια ορισμού του όρου «επιμόρφωση», θα μπορούσε να διατυπωθεί ότι αποτελεί ένα μωσαϊκό εκπαιδευτικών θεσμών και προγραμμάτων που έχουν να κάνουν μεταξύ άλλων με την επαγγελματική κατάρτιση, τη δια βίου εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Τα επιμορφωτικά αυτά προγράμματα, η επιλογή των οποίων έγκειται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των επιμορφούμενων, τις περισσότερες φορές συνδέονται με μη τυπικές και μη υποχρεωτικές μορφές εκπαίδευσης (Φωκιάλη, Κουρουτσίδου & Λέφας, 2005:131).

Σύμφωνα με τη Χατζηπαναγιώτου (2001:27), ο όρος επιμόρφωση περιλαμβάνει «τις οργανωμένες διαδικασίες, θεσμοθετημένες και μη, που στοχεύουν στη συμπλήρωση και ανανέωση της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης του εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να είναι σε θέση, κατά τη διάρκεια της θητείας του, αφενός να βελτιώσει τις σχετικές με το διδακτικό του έργο γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις και αφετέρου να εξελίσσεται ο ίδιος ως άτομο. Απώτερος στόχος της επιμόρφωσης είναι να συμβάλει στη βελτίωση της επαγγελματικής πρακτικής των εκπαιδευτικών και κατ' επέκταση σε μια εκπαίδευση ποιότητας». Ο Μαυρογιώργος (Μαυρογιώργος, 2000, στο Γκότοβος, κ.α. 2000:85), υποστηρίζει πως η επιμόρφωση, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επαγγελματική σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών, αναφέρεται στην ανάπτυξη των ακαδημαϊκών ή πρακτικών και προσωπικών ή επαγγελματικών γνώσεων, των ικανοτήτων και των ενδιαφερόντων των εκπαιδευτικών.

Η ραγδαία εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας καθώς και οι σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας, δεν επιτρέπουν στον εκπαιδευτικό να στέκεται παρατηρητής των αλλαγών, αλλά μέτοχός τους. Η όλο και αυξανόμενη ανάγκη για νέες γνώσεις και προσαρμογή στα νέα δεδομένα, οδηγούν τους εκπαιδευτικούς στην αναζήτηση επιμορφωτικών προγραμμάτων, τα οποία θα τους εξελίσουν επαγγελματικά, κάνοντάς τους πιο αποτελεσματικούς και αποδοτικούς στο έργο

τους. Ο θεσμός της επιμόρφωσης λειτουργεί ως βελτίωση, ανανέωση και αντικατάσταση των περιεχομένων της βασικής τους εκπαίδευσης, αφού μέσω αυτής αξιοποιούνται τα νεότερα δεδομένα από το πεδίο της παιδαγωγικής θεωρίας και έρευνας και αποκτούνται γνώσεις πάνω σε θέματα ειδικότητας (Χατζηπαναγιώτου, 2001:23).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί ουσιαστικά μία δια βίου προσπάθεια αντιμετώπισης των προκλήσεων και των τάσεων της εποχής. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, για παράδειγμα, αποτέλεσε για την πλειοψηφία της εκπαιδευτικής κοινότητας και κυρίως για τους μεγαλύτερους σε ηλικία εκπαιδευτικούς, μια πολύ σημαντική πρόκληση, καθώς έπρεπε να επιμορφωθούν και να εκπαιδευτούν πάνω στην ενσωμάτωση και τη χρήση των τεχνολογιών στη διδασκαλία τους.

1.2. Δια Βίου Εκπαίδευση.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει εδώ να γίνει και στον όρο Δια Βίου Εκπαίδευση (lifelong learning), μιας και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών εντάσσεται σε αυτήν. Πρόκειται για έναν όρο που τις τελευταίες δεκαετίες κερδίζει δικαίως έδαφος στην επαγγελματική ζωή των ατόμων, καθώς αποτελεί το όχημα για την επαγγελματική αποκατάσταση και την επαγγελματική τους ανέλιξη. Οι Coombs & Ahmed (Coombs & Ahmed, 1974, στο Γκόβαρης & Ρουσσάκης, 2008:105) αναφέρουν πως οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατατάσσονται σε τρεις τύπους, την τυπική, τη μη τυπική και την άτυπη εκπαίδευση. Όσον αφορά την τυπική, πρόκειται για το νομοθετημένο, με ιεραρχική σειρά οργανωμένο και με καθορισμένη χρονική διάρκεια εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο εκτείνεται από την προσχολική αγωγή ως τις διδακτορικές σπουδές. Η μη τυπική εκπαίδευση αφορά τις οργανωμένες εκπαιδευτικές δράσεις που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων, ενώ η διάρκειά τους είναι καθορισμένη, αλλά δεν ανήκουν στην κατηγορία της τυπικής εκπαίδευσης. Η άτυπη εκπαίδευση έχει να κάνει με όλες τις μεθοδευμένες ενέργειες του ατόμου για την επίτευξη κάποιου μαθησιακού αποτελέσματος. Το κοινωνικό περιβάλλον αποτελεί, για το είδος αυτό της εκπαίδευσης, σημαντική πηγή απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων.

Σύμφωνα με τον Βεργίδη, «η Δια Βίου Μάθηση αποτελεί μια προσέγγιση του συνόλου των μορφωτικών δραστηριοτήτων (τυπικής, μη – τυπικής και άτυπης) όλων

των επιπέδων, που επιτρέπει τη συγκρότηση τους σε ένα εκπαιδευτικό συνεχές, σε διαρκή αλληλεπίδραση με την κοινωνικο – οικονομική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα» (Βεργίδης, 2001, στο Καραλής, [επιμ.], 2010:30). Σταδιακά ο όρος Δια Βίου Εκπαίδευση έδωσε τη θέση του στον όρο Δια Βίου Μάθηση, μιας και το ζητούμενο πλέον είναι η μικρότερη συμμετοχή του κράτους πρόνοιας στην εκπαίδευση των πολιτών. Με άλλα λόγια αυτό το οποίο επικρατεί πλέον δεν είναι το δικαίωμα στην εκπαίδευση όσο το δικαίωμα στις ευκαιρίες για μάθηση. Το σημαντικό ωστόσο όσον αφορά τον θεσμό της Δια Βίου Μάθησης είναι ότι δεν εμπεριέχει μόνο μία διαμήκη έννοια, αλλά και μία εγκάρσια. Αποτελεί δηλαδή τον τρόπο όχι μόνο να αποκτούμε γνώσεις κατά τη διάρκεια όλης μας της ζωής αλλά και να γνωρίζουμε διαστάσεις της ζωής καθώς και της προσωπικότητάς μας (Καραλής, [επιμ.], 2010:32).

1.3. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Όπως γίνεται φανερό, ο εκπαιδευτικός σήμερα αποτελεί έναν δια βίου εκπαιδευόμενο, ο οποίος θα πρέπει διαρκώς να μεριμνά για την κατάρτισή του και την επαγγελματική του εξέλιξη. Το σχήμα αρχική εκπαίδευση, ένταξη στο επάγγελμα και επιμόρφωση, δε θεωρείται πλέον ότι είναι και τόσο αποδοτικό. Έτσι, η αντίληψη της «επαγγελματικής ανάπτυξης» (professional development), κερδίζει διαρκώς έδαφος στις προσεγγίσεις της «επιμόρφωσης» (Δούκας κ.α., 2008:359). Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί έναν όρο που τελευταίως συναντάται πολύ συχνά στην εγχώρια και διεθνή βιβλιογραφία. Υπάρχουν αρκετοί ορισμοί που προσπαθούν να αποδώσουν τον όρο αυτό, όπως ο ορισμός που δίνεται από τους Fullan & Hargreaves (Fullan & Hargreaves, 1992 στο Φωκιάλη, Κουρουτσίδου & Λέφας, 2005:132) σύμφωνα με τους οποίους, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών εμπεριέχει την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σε νέα αντικείμενα, τη συμπλήρωση γνώσεων που έχουν αποκτηθεί από παλιά, την προώθηση της διδακτικής ικανότητας, την ανάπτυξη της ικανότητας για συνεργασία, καθώς και τη βαθύτερη συνειδητοποίηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού. Ένας ακόμα ορισμός που προβάλλει το νόημα του όρου είναι και αυτός του Griffin (Griffin, 1983 στο Φωκιάλη, Κουρουτσίδου & Λέφας, 2005:132) σύμφωνα με τον οποίο η προσδοκία της επαγγελματικής ανάπτυξης συνδέεται με την προσδοκία αλλαγών στις εκπαιδευτικές πρακτικές και πεποιθήσεις, τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τέλος την καλλιέργεια ενός κλίματος συνεργασίας και αλληλοκατανόησης μέσα στη σχολική μονάδα.

Η πορεία του εκπαιδευτικού ξεκινά με τη φάση του νεοδιόριστου εκπαιδευτικού και καταλήγει στην φάση του έμπειρου της διδακτικής πράξης (Ματσαγγούρας, 2005:64). Αρκετοί υποστηρίζουν πως η σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών διακρίνεται σε στάδια. Μεταξύ αυτών ο Bolam (Bolam, 1990:153 στο Day, 2003:141), ο οποίος αναφέρει πέντε στάδια στην καριέρα των εκπαιδευτικών, με πρώτο το προπαρασκευαστικό, δεύτερο το στάδιο του διορισμού, τρίτο το στάδιο της επίσημης ένταξης, τέταρτο το στάδιο εντός της υπηρεσίας και το μεταβατικό στάδιο (προαγωγή, νέα απασχόληση, συνταξιοδότηση). Ο Huberman από την άλλη (Huberman, 1989 στο Day, 2003:143) υποστηρίζει πως υπάρχουν πέντε φάσεις από τις οποίες περνούν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου. Η πρώτη αφορά την είσοδο στο επάγγελμα (αρχική δέσμευση), η δεύτερη αφορά τη σταθεροποίηση (θεώρηση της δέσμευσης, δηλαδή εδραίωση, χειραφέτηση, ενσωμάτωση στην ομάδα του προσωπικού του σχολείου), τρίτη είναι η φάση του πειραματισμού και των νέων προκλήσεων, τέταρτο το ανώτατο, οριακό επαγγελματικό επίπεδο (αίσθηση θνησιμότητας, εγκατάλειψη προσπαθειών για προαγωγή) και τέλος η τελική φάση (αυξημένη ανησυχία για τη μάθηση των μαθητών, αυξημένο ενδιαφέρον για εξωτερικά ενδιαφέροντα, απομυθοποίηση, συρρίκνωση της επαγγελματικής δραστηριότητας και των σχετικών ενδιαφερόντων).

Όπως γίνεται φανερό, η επαγγελματική σταδιοδρομία του εκπαιδευτικού ακολουθεί μια εξελικτική πορεία, παρόμοια με αυτή της εξέλιξης του εγώ και της προσωπικότητας του ατόμου. Φυσικά κάθε φάση έχει τις δικές της ανάγκες, προτεραιότητες και κρίσεις (Ματσαγγούρας, 2005:64). Έτσι, για την καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, θα πρέπει να κατανοηθεί η αλληλεπίδραση των φυσιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών διαστάσεων της ανθρώπινης ανάπτυξης (Παπαναούμ, 2003:56).

Κεφάλαιο 2 : Το νομοθετικό πλαίσιο.

Ο θεσμός της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, όπως μαρτυρά και το πλήθος των νομοθετικών ρυθμίσεων σχετικά με αυτόν, αποτελούσε ήδη από τον 19ο αιώνα τον μηχανισμό εκείνο μέσω του οποίου το ελληνικό κράτος προσπαθούσε να καλύψει τις επαγγελματικές ανάγκες των εκπαιδευτικών του και ταυτόχρονα να τους χειραγωγήσει ιδεολογικά (Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017:110). Ουσιαστικά, όμως, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών θεσμοθετείται μετά τη Μεταπολίτευση, στα πλαίσια μιας γενικότερης προσπάθειας για τον αστικό εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης (Βεργίδης, 2012:98). Τότε ήταν που λόγω της ισχυροποίησης των εκπαιδευτικών συνδικάτων και φυσικά λόγω των πολιτικών και κοινωνικών συγκυριών, τα επιμορφωτικά προγράμματα απευθύνονταν πλέον σε μεγαλύτερες ομάδες εκπαιδευτικών κάτι το οποίο δε συνέβαινε τις προηγούμενες δεκαετίες (Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017:111). Σε μία προσπάθεια μελέτης του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα, θα μπορούσαμε να διακρίνουμε τέσσερις χρονικές περιόδους αρχής γενομένης από τον 19ο αιώνα και συγκεκριμένα το 1880 και φτάνοντας στο σήμερα και τη νομοθεσία που αφορά τον θεσμό αυτόν. Η διάκριση γίνεται με βάση τους στόχους, καθώς και την οργάνωση των επιμορφωτικών προγραμμάτων της εκάστοτε χρονικής περιόδου (Δούκας κ.α., 2008:362) όπως επίσης και με βάση το πολιτικό και κοινωνικό γίνεσθαι της εποχής.

2.1. Η επιμόρφωση την περίοδο 1880 ως το 1977

Η πρώτη χρονική περίοδος αφορά το χρονικό διάστημα από το 1880 έως το 1977 και αφορά την περίοδο των Διδασκαλείων. Τα Διδασκαλεία αποτελούσαν έναν θεσμό που απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και σύμφωνα με τους Τζιντζίδη και Βεργίδη (2014:179), αποτελούσαν ελληνική αποκλειστικότητα και πρωτοτυπία μιας και στη διεθνή βιβλιογραφία δεν εντοπίζεται παρόμοιος θεσμός σε άλλη χώρα. Με τον Νόμο 2875/1922, το Πανεπιστήμιο Αθηνών αναλαμβάνει τη μετεκπαίδευση των δασκάλων, η οποία θα είχε διάρκεια δύο έτη. Η είσοδος στην επιμορφωτική αυτή διαδικασία προϋπέθετε την επιτυχία σε εξετάσεις, ενώ αφορούσε έναν μικρό αριθμό επιμορφούμενων, οι οποίοι μετά το πέρας των σπουδών τους προορίζονταν για την ανάληψη καθηκόντων ανωτέρων στελεχών της εκπαίδευσης (Καραγιάννης κ.α 2004 ` Τζιντζίδης, 2010 στο Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017:111). Το 1964 και μέχρι την επιβολή της δικτατορίας, η

μετεκπαίδευση των δασκάλων περνά στις αρμοδιότητες ενός νέου εκπαιδευτικού θεσμού, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Το 1967, είναι το έτος ίδρυσης του «Εν Αθήναις Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης, το οποίο λίγα χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1972, θα μετονομαστεί σε Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017:112).

2.2. Η επιμόρφωση την περίοδο 1977 ως το 1992.

Η δεύτερη χρονική περίοδος στην οποία διακρίνεται η εξέλιξη του θεσμού της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι από το 1977 έως το 1992. Το 1977 με το Π.Δ. 127/1977 και το 1978 με το Π.Δ. 459/1978, ιδρύονται οι πρώτες δύο Σχολές Επιμόρφωσης Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Μ.Ε.), ενώ το 1979 με το Π.Δ. 255/1979, ιδρύονται οι δύο πρώτες Σχολές Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Δ.Ε.). Μέχρι το 1983 είχαν δημιουργηθεί τέτοιου είδους σχολές στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Η διάρκεια φοίτησης σε αυτές ήταν ένα έτος, ωστόσο ο αριθμός των ατόμων που δέχονταν ήταν περιορισμένος, ενώ υπόκεινται σε άμεσο έλεγχο από την πολιτική εξουσία του τόπου (Δούκας κ.α., 2008:362). Το 1985 με τον νόμο πλαίσιο 1566/85, οι Σχολές αυτές έπαψαν να λειτουργούν και αντικαταστάθηκαν από τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ.). Σύμφωνα με τον Βεργίδη, (2012:100) ο νόμος αυτός αποτελεί τομή όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αφού για πρώτη φορά όπως αναφέρεται και στο άρθρο 28 παράγραφος 2γ. όλες οι μορφές επιμόρφωσης είναι υποχρεωτικές για τους εκπαιδευτικούς. Σύμφωνα πάλι με τον νόμο αυτό, προτείνονται τρεις μορφές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Πρώτον, η εισαγωγική επιμόρφωση που αφορά νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς, δεύτερον η ετήσια επιμόρφωση για εκπαιδευτικούς που έχουν συμπληρώσει πέντε έτη προϋπηρεσίας και τέλος οι περιοδικές ταχύρρυθμες επιμορφώσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε περιφερειακό ή πανελλαδικό επίπεδο, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και αφορούν την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πάνω σε εκπαιδευτικές καινοτομίες (Δούκας κ.α., 2008:363). Παρόλο που τα Π.Ε.Κ. θεσμοθετήθηκαν το 1985, δεν ξεκίνησαν τη λειτουργία τους πριν το 1992.

2.3. Η επιμόρφωση την περίοδο 1992 ως το 1995.

Τρίτη χρονική περίοδος για την εξέλιξη του θεσμού της επιμόρφωσης είναι το διάστημα από το 1992 ως το 1995. Το 1992, με τον Νόμο 2009/1992, ξεκίνησε ουσιαστικά η λειτουργία των δεκαέξι Π.Ε.Κ. σε ολόκληρη τη χώρα. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο στον σχεδιασμό, τον συντονισμό καθώς και την παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων των εκπαιδευτικών, τα οποία υλοποιούνται από τα Π.Ε.Κ., που έχουν αυτοτελή διοίκηση. Έτσι, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προτείνει προγράμματα επιμόρφωσης και τα Π.Ε.Κ έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή τους (Δούκας κ.α., 2008:363).

2.4. Η επιμόρφωση την περίοδο 1995 ως σήμερα.

Τελευταία χρονική περίοδος είναι από το 1995 έως σήμερα. Το 1995 με τις υπουργικές αποφάσεις Γ2/2322/29-3-95 και Γ2/7578/12-10-95, πραγματοποιούνται ευέλικτα προγράμματα για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Κατά την περίοδο 1998-1999, στα Π.Ε.Κ. πραγματοποιήθηκε μεγάλος αριθμός ταχύρρυθμων προαιρετικών επιμορφωτικών προγραμμάτων που είχαν διάρκεια σαράντα ώρες. Η επιμόρφωση αφορούσε ειδικά θέματα διδακτικών μεθόδων, ψυχολογία, γλωσσολογία και εκμάθηση της χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Σταδιακά, η λειτουργία των Π.Ε.Κ. υποβαθμίστηκε και στη συνέχεια περιορίστηκε στην επιμόρφωση νεοδιόριστων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών (Βεργίδης, 2012:100). Το 2003, ιδρύεται ο Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Ο.ΕΠ.ΕΚ.) (Ν.2986/2002), που αναλαμβάνει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και πιστοποίηση των επιμορφωτικών δράσεων, ενώ το 2011 (Ν. 3966/2011) ιδρύεται το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), στο οποίο συγχωνεύονται ο Ο.ΕΠ.ΕΚ. και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Μπαγάκης & Σκιά, [επιμ.] 2015: 118). Έτσι, οι νέες δομές του ΙΕΠ αποτελούν πλέον τον νέο φορέα χάραξης της πολιτικής όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χώρα μας (Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017:114).

Κεφάλαιο 3 : Δια Βίου επιμόρφωση: μία διαρκής αναγκαιότητα.

Η μετεξέλιξη της σύγχρονης κοινωνίας σε Κοινωνία της Γνώσης, έχει οδηγήσει στη μετατροπή των πολιτών σε δια βίου εκπαιδευόμενους σε μία προσπάθεια να ανταπεξέλθουν στα νέα δεδομένα και τις απαιτήσεις της εποχής. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση έχουν εδώ και δεκαετίες αναγνωριστεί και αποτυπωθεί σε επίσημα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως οι βασικοί πυλώνες για την οικοδόμηση της κοινωνικής συνοχής, της ενσωμάτωσης και φυσικά της οικονομικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, γεννήθηκε η ανάγκη για τη δημιουργία θεσμών επιμόρφωσης, οι οποίοι θα λειτουργούν ταυτόχρονα με τους θεσμούς της τυπικής εκπαίδευσης και θα ανταποκρίνονται στις όλο και αυξανόμενες ανάγκες για νέες γνώσεις.

Η επιμόρφωση διακρίνεται σε πέντε τύπους με βάση το είδος των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών. Όσον αφορά τους πρώτους δύο, job - embedded και job related, έχουν να κάνουν αποκλειστικά με την καθημερινή διδακτική πράξη. Ο πρώτος (job – embedded) έχει σχέση με δραστηριότητες που σχετίζονται άμεσα με τη διδασκαλία, ενώ ο δεύτερος (job related), με δραστηριότητες που αφορούν τη διδασκαλία, αλλά με έμμεσο τρόπο. Ο τρίτος τύπος, general professional, αναφέρεται στις επιμορφωτικές δράσεις που υποστηρίζουν τον εκπαιδευτικό να αναβαθμίσει το επαγγελματικό του κύρος και να ενισχύσει τις ικανότητές του. Ο τέταρτος, career-credential, αφορά την προετοιμασία των εκπαιδευτικών να αναλάβουν νέους επαγγελματικούς ρόλους, εφοδιάζοντάς τους με νέα, επιπρόσθετα προσόντα. Τέλος, ο πέμπτος τύπος της επιμόρφωσης με βάση τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, personal, στοχεύει στην προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη του εκπαιδευτικού, μιας και αυτή επηρεάζει άμεσα στο εκπαιδευτικό του έργο, μέσω δραστηριοτήτων που ικανοποιούν τα ατομικά ενδιαφέροντά τους (Χατζηπαναγιώτου, 2001:65-66).

Η «απόλυτα παιδαγωγούμενη κοινωνία» (Totally Pedagogised Society) των μετανεωτερικών εποχών, όπως ορίστηκε από τον Bernstein επιτάσσει τη δια βίου εκπαίδευση όλων (Bonal & Rambla, 2003 στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015:112). Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι σήμερα δέχονται ιδιαίτερες πιέσεις προς αυτήν την κατεύθυνση κάτι το οποίο δεν αφήνει ανεπηρέαστη την ταυτότητα του επαγγέλματός τους, όπως επίσης και την ποιότητα της επιμόρφωσής τους αλλά και την εξέλιξη της τυπικής εκπαίδευσης

(Παπαδοπούλου, 2015 στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015). Η επιμόρφωση έχει ως στόχο την ενημέρωση και την υποστήριξη της επαγγελματικής και ατομικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, αφού έτσι επιτυγχάνεται η βελτίωση του επιπέδου παρεχόμενης εκπαίδευσης και η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος (Χατζηπαναγιώτου, 2001:26).

Όσο επιτυχής κι αν είναι η αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για την κάλυψη των εκπαιδευτικών τους αναγκών, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις συνεχείς μεταβολές στις συνθήκες εργασίας τους (Παπαναούμ, 2003:57). Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εμπλουτίζουν τις γνώσεις που απέκτησαν πριν ξεκινήσουν τη σταδιοδρομία τους, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις αλλαγές στον χώρο της εκπαίδευσης (Bozat et al, 2013). Πολλές είναι οι μελέτες που υποστηρίζουν πως τα ακαδημαϊκά προσόντα των εκπαιδευτικών αντικατοπτρίζουν τις δυνατότητες του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος, όπως επίσης και τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα των εκπαιδευόμενων (Solak, 2016).

Η εκπαίδευση, η οποία θεωρείται ο φορέας μετάδοσης των γνώσεων στις νέες γενιές, προκειμένου να διατηρήσει την εγκυρότητά της θα πρέπει να λαμβάνει διαρκώς υπόψη τις ραγδαίες αλλαγές στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας (Hursen, 2013). Οι εκπαιδευτικοί, ως βασικοί συντελεστές της εκπαίδευσης, αλλά και ως κάτοχοι μεγάλου μεριδίου ευθύνης για την κοινωνική ανάπτυξη, καλούνται να επικαιροποιούν και να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σε τακτά χρονικά διαστήματα, να βελτιώνουν τον εαυτό τους και να προσαρμόζουν στη διδασκαλία τους τις νέες γνώσεις και καινοτομίες. Η εισαγωγή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για παράδειγμα έχει αρχίσει και θεωρείται αναγκαιότητα στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα μάθησης, καθώς υποστηρίζεται από πολλές επιστημονικές έρευνες ότι έχει θετικό αντίκτυπο στα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών (Ozdamli & Ozdal, 2014). Μάλιστα, η άποψη η οποία επικρατεί όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση είναι ότι όσο καλύτερα τις χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός στην τάξη του, τόσο μεγαλύτερα είναι τα οφέλη που αυτές παρέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία (Bozat et al, 2013).

Ο εκπαιδευτικός σήμερα θα πρέπει να στοχεύει στην ενεργό συμμετοχή του κάθε μαθητή στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως επίσης και στην καλλιέργεια μεθοδολογικών δεξιοτήτων για αυτόνομη/αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, που

επιτρέπει στον μαθητή να ανταπεξέρχεται στα νέα περιβάλλοντα που τα χαρακτηρίζουν οι συνεχείς αλλαγές και η πολυμορφία (Δούκας κ.α., 2008:359). Οι αυξημένες απαιτήσεις και οι διαφορετικές συνθήκες, μετατρέπουν τον εκπαιδευτικό από «αναμεταδότη» της γνώσης σε «σύμβουλο μάθησης», μέσα σε ένα πλαίσιο στο οποίο η διάκριση μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή παύει να είναι τόσο σαφής (Day, 2003:430). Ο Beernaert (1994:6, στο Day, 2003:432), αναφέρει πως οι εκπαιδευτικοί παύουν πλέον να είναι διανεμητές απολύτως δεδομένων πληροφοριών, θεωρητικών ή πρακτικών γνώσεων και μετατρέπονται σε διευκολυντές της μαθησιακής διαδικασίας. Είναι εκείνοι που θα βοηθήσουν τους μαθητές τους να ανακαλύψουν ή να αποκτήσουν γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες, που θα διεγείρουν στους μαθητές τους κριτικές και ενεργητικές στάσεις απέναντι στη μάθηση, κάτι το οποίο αποτελεί και τη βάση της δια βίου μάθησης. Έτσι λοιπόν, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι οι ίδιοι δια βίου μαθητές προκειμένου να επιτύχουν όλα τα παραπάνω.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί μία σημαντική παράμετρο στην επίλυση διαφόρων ζητημάτων που τα τελευταία χρόνια απασχολούν ιδιαίτερα τον τομέα της εκπαίδευσης. Μερικά από αυτά τα ζητήματα έχουν να κάνουν με τη διαχείριση τάξεων σε σχολεία πολυπολιτισμικά, σχολεία σε υποβαθμισμένες περιοχές και σχολεία που λειτουργούν τάξεις υποδοχής προσφύγων (OECD, 1982: 10). Ζώντας σε μία κοινωνία πολυπολιτισμική, δεκάδες είναι τα σχολεία εκείνα που φιλοξενούν μαθητικό πληθυσμό από διάφορες χώρες του πλανήτη μας. Η διαχείριση αυτών των περιπτώσεων αποτελεί για τους εκπαιδευτικούς τη νέα πρόκληση της εποχής μας. Το έργο αυτό δε θεωρείται ιδιαίτερα εύκολο, αρωγός ωστόσο στην προσπάθειά αυτή αποτελεί και πάλι ο θεσμός της επιμόρφωσης.

Ένας ακόμη λόγος που καθιστά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αναγκαιότητα, είναι και η αύξηση των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες. Στις σύγχρονες τάξεις, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διαχειριστούν περιπτώσεις μαθητών, οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατάκτηση και την αφομοίωση της γνώσης, με αποτέλεσμα να πρέπει διαρκώς να ενημερώνονται για τις νέες τεχνικές και μεθόδους που μπορούν, χρησιμοποιώντας τις, να βοηθήσουν τους μαθητές αυτούς. Ιδιαίτερη μνεία αξίζει εδώ να γίνει και στις περιπτώσεις μαθητών με θέματα συμπεριφοράς, οι οποίες τείνουν να αυξάνονται τα τελευταία χρόνια. Ο σχολικός εκφοβισμός ή αλλιώς bullying αποτελεί ένα πολύ σοβαρό ζήτημα που

απασχολεί τη σχολική κοινότητα μιας και οι συνέπειες του είναι ιδιαίτερες σοβαρές τόσο για την ψυχική υγεία των μαθητών όσο και για τα μαθησιακά τους αποτελέσματα. Οι εκπαιδευτικοί παίζουν καθοριστικό ρόλο και στην πρόληψη, αλλά και στην αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων, μιας και η συντριπτική πλειονότητα περιστατικών σχολικού εκφοβισμού πραγματοποιούνται εντός του σχολικού χώρου. Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υιοθετούν τις κατάλληλες στρατηγικές και πρακτικές προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πολύ σοβαρό αυτό ζήτημα.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες που συνηγορούν στη μεταβολή του ρόλου του εκπαιδευτικού, δίνοντάς του νέες διαστάσεις, απαιτούν την ανάπτυξη συγκεκριμένων ικανοτήτων/δεξιοτήτων. Μάλιστα, ο εκπαιδευτικός, όχι μόνο θα πρέπει να μπορεί να προσαρμόζεται στις αλλαγές του κοινωνικού περιβάλλοντος, αλλά να αποτελεί ο ίδιος προάγγελος και πρωτεργάτης της αλλαγής εντάσσοντάς την οργανικά στην εκπαιδευτική διαδικασία με βάση συγκεκριμένη ηθική συμπεριφορά (Fullan, 1993, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2015: 285).

Οι όλο και αυξανόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας από τους εκπαιδευτικούς, πηγάζουν από τη ραγδαία αλλαγή της ίδιας της φύσης της σχέσης μεταξύ σχολείου – κοινωνίας. Η εκπαίδευση καλείται διαρκώς να προσαρμόζεται στα νέα κοινωνικά δεδομένα, να παρέχει υψηλού επιπέδου γνώσεις, να αξιολογείται και να φροντίζει να συνδέεται άμεσα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας (OECD, 1982: 10). Οι εκπαιδευτικοί κρατούν το κλειδί για την επίτευξη του οράματος της κοινωνίας της γνώσης, της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής ανάπτυξης. Οι ευκαιρίες ανάπτυξης που θα τους δοθούν κατά τη διάρκεια της καριέρας τους, το είδος όπως και η ποιότητα της κατάρτισής τους αποτελούν σημαντικό κομμάτι της επίτευξης αυτού του οράματος (Day, 2003:447).

Κεφάλαιο 4 : Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτική πολιτική.

4.1 Παράγοντες επιτυχίας μιας επιμορφωτικής πολιτικής

Η χάραξη της πολιτικής που θα ακολουθήσει μία χώρα όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης γίνεται με γνώμονα την άμεση σύνδεση της εκπαίδευσης με το εκάστοτε κοινωνικό και οικονομικό γίνεσθαι. Εδώ και δεκαετίες σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο έχει γίνει αντιληπτό πως βασικός πυλώνας της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης είναι η εκπαίδευση. Οι οικονομικές επενδύσεις που κάνει κάθε χώρα για τον τομέα αυτό, μαρτυρά και το ενδιαφέρον της για την επίτευξη των ανωτέρω.

Ο Day (2003: 441- 447), αναφέρει πως υπάρχουν τρεις επενδυτικές στρατηγικές που αν τα κράτη εφαρμόσουν τότε θα έχουν εξαιρετικά αποτελέσματα σε όλους τους εκπαιδευτικούς. Η πρώτη είναι η επένδυση στον εκπαιδευτικό ως ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Αυτό σημαίνει πως η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών δε θα πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στην απόκτηση ή βελτίωση δεξιοτήτων, αλλά θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το σύνολο της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού μιας και αυτό είναι που νοηματοδοτεί τη διδακτική πράξη. Η δεύτερη, είναι η επένδυση σε μαθησιακές συνεργασίες. Ο εκπαιδευτικός αποκτά τον κρίσιμο ρόλο του «συμβούλου μάθησης», ο οποίος θα πρέπει να διευκολύνει και να υποστηρίζει τη συνεργασία και τα «συμβόλαια μάθησης» μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων. Τέλος, η τρίτη επένδυση αφορά τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, αφού η επένδυση στην εκπαίδευση, σημαίνει επένδυση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Είναι γνωστό πως κάθε επιμορφωτική διαδικασία στηρίζεται σε δύο βασικές παραμέτρους. Πρώτον τις προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής και δεύτερον τις διαπιστωμένες επιμορφωτικές ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ξωχελλής, 2005:127). Με τον όρο επιμορφωτικές ανάγκες ορίζεται το σύνολο των διδακτικών αντικειμένων, θεωρητικών και πρακτικών, τα οποία ο εκπαιδευτικός κρίνει πως πρέπει να τα προσεγγίσει πολύπλευρα ούτως ώστε να βελτιώσει το παιδαγωγικό – εκπαιδευτικό του προφίλ (Γκόλιαρης, 1998 στο Βεργίδης, 2012). Ωστόσο έχει παρατηρηθεί σε αρκετές χώρες, ότι η πλειονότητα των επιμορφωτικών προγραμμάτων δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών, καθώς ασχολούνται με γενικά θέματα και όχι εξειδικευμένα, εστιάζουν περισσότερο στην

ακρόαση παρά στην άσκηση και παραλείπουν το στοιχείο της ανατροφοδότησης (Bayrakci, 2009).

Η επιτυχία κάθε επιμορφωτικής πολιτικής βασίζεται σε τρεις παράγοντες. Τη συστηματικότητα, τον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό. Όσον αφορά το πρώτο, τη συστηματικότητα, αποτελεί το θεμελιώδες στοιχείο για την οργάνωση του θεσμικού πλαισίου της επιμόρφωσης, καθώς γίνεται προσπάθεια οι προτάσεις και τα σχέδια για επιμόρφωση να στηρίζονται σε επιστημονικές μελέτες και έρευνες. Ο προγραμματισμός έχει σχέση με την οικοδόμηση ενός επιμορφωτικού δικτύου, το οποίο θα έχει τον συντονισμό της επιμορφωτικής πολιτικής, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Τέλος, ο σχεδιασμός, είναι άρρηκτα συνδεδεμένος τόσο με τη συστηματικότητα, όσο και με τον προγραμματισμό των επιμορφωτικών δράσεων, λόγω του ότι εγγυάται τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τη διεξαγωγή τους (φορείς, συμμετέχοντες), τη διευθέτηση ζητημάτων πρακτικού χαρακτήρα, όπως παραδείγματος χάρη, του τόπου, του χρόνου διεξαγωγής και τέλος τη δημιουργία του πλάνου δράσης (Χατζηπαναγιώτη, 2001: 76). Ο Μαυρογιώργος (2000, στο Γκότοβος, κ.α. 2000:99) αναφέρει πως η επιτυχία των επιμορφωτικών δράσεων εξαρτάται από τις λύσεις που θα βρεθούν με βάση τα αντικειμενικά στοιχεία που προκύπτουν από τον προγραμματισμό, την εφαρμογή και τέλος την αξιολόγηση των επιμορφωτικών δράσεων.

Πέραν όμως των προϋποθέσεων για οργάνωση και συντονισμό, η οποιαδήποτε προσπάθεια για τη θεμελίωση επιμορφωτικής πολιτικής θα πρέπει να λειτουργήσει σε νέες βάσεις και νέες αντιλήψεις που θα εκφράζουν τις κοινωνικές μας ανάγκες. Μόνο με αυτόν τον τρόπο η επιμόρφωση στηρίζεται και στηρίζει ταυτόχρονα τη βασική εκπαίδευση, το σχολείο, την κοινωνία. Η σύνδεση αυτή πρέπει να είναι υπαρκτή και πραγματική και η συνολική τους εξέταση κρίνεται αναγκαία για την χάραξη οποιασδήποτε επιμορφωτικής πολιτικής (Μαυρογιώργος, 2000, στο Γκότοβος, κ.α. 2000:100). Ένας ακόμη παράγοντας επιτυχίας της επιμορφωτικής πολιτικής κάθε κράτους, είναι και η σταθερότητα των πολιτικών αυτών. Έρευνες αποδεικνύουν πως η αστάθεια στις εκπαιδευτικές πολιτικές, έχει αρνητικό αντίκτυπο στους εκπαιδευτικούς και την προσπάθειά τους για συμμετοχή σε επιμορφωτικές δράσεις (Hursen, 2013).

4.2. Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική

Το 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε ως στόχο το εξής: «Να γίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Αυτό ακριβώς αποτυπώνεται και στη Στρατηγική της Λισαβόνας, να γίνει δηλαδή η Ευρωπαϊκή Ένωση η σημαντικότερη οικονομία και κοινωνία της γνώσης βασισμένη στο ανθρώπινο κεφάλαιο και την εκπαίδευση για την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2004). Η Στρατηγική αυτή έθεσε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των κοινοτικών πολιτικών, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Ένας από τους κύριους στόχους που τέθηκαν ήταν η βελτίωση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισαβόνας, έχουν άμεσο αντίκτυπο στην επαγγελματική ταυτότητα, το εργασιακό περιβάλλον, καθώς και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μιας και οι τελευταίοι θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις επιταγές της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, όπως και της Κοινωνίας της Γνώσης (Πατσιάδου, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2015:284).

Ως συνέπεια της Στρατηγικής της Λισαβόνας για την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην «αναβάθμιση της αρχικής και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης των εκπαιδευτικών και των επιμορφωτών έτσι ώστε οι γνώσεις και οι δεξιότητές τους να ανταποκρίνονται τόσο στις μεταβολές όσο και στις προσδοκίες της κοινωνίας και των διαφόρων ομάδων, τις οποίες εκπαιδεύουν και επιμορφώνουν (European Commission, 2001). Θεσμικά η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει τη δυνατότητα να εμπλακεί άμεσα στον τομέα της επιμόρφωσης, της αξιολόγησης ή της πιστοποίησης των στελεχών της εκπαίδευσης, καθώς αυτά ρυθμίζονται σε εθνικό επίπεδο. Ο ρόλος της είναι κυρίως στρατηγικός, αφού μέσω των δράσεων των Κοινοτικών Οργάνων επιτυγχάνεται η ενίσχυση και εμπάθυνση των πολιτικών και των πρακτικών που οδηγούν στο κοινά συμφωνημένο πρότυπο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης (Γκόβαρης & Ρουσσάκης, 2008:63).

Το 2012, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε ως στόχο της Ένωσης τη χάραξη μιας πολιτικής για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η οποία θα τους καθιστά πιο αποτελεσματικούς στο έργο τους και η οποία επικεντρώνεται στα εξής σημεία:

- Σαφής κατανόηση των προσόντων και των ικανοτήτων που πρέπει να διαθέτει το σύνολο του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Καθορισμός κριτηρίων και διαδικασιών για την επιλογή των καταλληλότερων υποψηφίων εκπαιδευτικών.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της αρχικής εκπαίδευσης.
- Προσωπική και επαγγελματική υποστήριξη για κάθε νεοεισερχόμενο στο επάγγελμα.
- Συνεχής παροχή ευκαιριών για επαγγελματική ανάπτυξη (European Commission, 2012).

Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να ανταποκριθούν στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης και της πληροφορίας. Ο ρόλος τους έχει αλλάξει αρκετά μιας και καλούνται να εστιάσουν σε ένα σύνολο από σκοπούς και στόχους, οι οποίοι έχουν να κάνουν με τα εξής:

- Προώθηση νέων μορφών και «προϊόντων» μάθησης.
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στις τυπικές μαθησιακές διαδικασίες, όπως και στην επαγγελματική τους πρακτική.
- Επανασχεδιασμός της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας.
- Εργασία «πέρα από την τάξη», στο σχολείο, στο επιμορφωτικό κέντρο.
- Υποστήριξη του επαγγέλματος σαν επιστήμονες (Δούκας, κ.α., 2008:360).

Τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, όπως το Comenius, το ARION και το Grunving, δημιουργήθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν από την Ένωση, έχοντας ως στόχο την κινητικότητα και τις ανταλλαγές των στελεχών της εκπαίδευσης, κάτι το οποίο θα οδηγήσει σταδιακά στη δημιουργία εκπαιδευτικών με διεθνείς εμπειρίες και γνώση των διεθνών πρακτικών (Γκόβαρης & Ρουσσάκης, 2008:63).

Η ρητορική και οι πολιτικές της ένωσης όσον αφορά την εκπαίδευση και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, μπορεί να συνοψιστεί στους όρους που προσδίδουν στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού, χαρακτηρίζοντάς το ως «Επάγγελμα υψηλών προσόντων», «Επάγγελμα Δια Βίου Μάθησης», «Επάγγελμα που χαρακτηρίζεται από κινητικότητα», «Επάγγελμα που βασίζεται στις συμπράξεις» (European Commission, 2005).

4.3. Εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα

Όσον αφορά την Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια αυτό το οποίο χαρακτηρίζει τον τομέα της επιμόρφωσης είναι ο ευκαιριακός χαρακτήρας, η έλλειψη συντονισμού και οργάνωσης και η απουσία συνέχειας και συνέπειας των επιμορφωτικών δράσεων που υλοποιούνται. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χώρα μας, ακολουθεί πολύ πιο αργούς ρυθμούς από ό,τι συμβαίνει στον ίδιο τομέα άλλων χωρών, όπως οι Η.Π.Α., η Αγγλία και άλλες χώρες (Λιακοπούλου & Νταλούκας, στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015:35). Η μελέτη του νομοθετικού πλαισίου της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, οδηγεί στο συμπέρασμα πως ο κύριος υπεύθυνος για την οργάνωση και την υλοποίηση της πλειονότητας των επιμορφωτικών δράσεων είναι το Υπουργείο Παιδείας και έτσι, όπως επισημαίνει ο Μαυρογιώργος (Μαυρογιώργος, 2000, στο Γκότοβος, κ.α. 2000:85), «η επιμόρφωση έχει αναδειχθεί σε μηχανισμό άσκησης ελέγχου και επιβολής των ιδεολογικών επιλογών των κυρίαρχων κοινωνικών δυνάμεων».

Η κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα όσον αφορά την επιμορφωτική πολιτική περιγράφεται από τους Χαραμή και Κοτσιφάκη (2005, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2005:355-361) και μπορεί να συνοψιστεί στα ακόλουθα σημεία:

- Απουσία γενικευμένου προγράμματος όσον αφορά την περιοδική επιμόρφωση μακράς διάρκειας του συνόλου των εκπαιδευτικών. Η επιμόρφωση δεν ανταποκρίνεται στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, ενώ δεν τους παρέχει και πιστοποίηση μεταπτυχιακού επιπέδου.
- Υποβάθμιση και εγκατάλειψη των Π.Ε.Κ.
- Σχετικά περιορισμένη παρουσία των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στο πεδίο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Ανάπτυξη, αλλά ευκαιριακού χαρακτήρα, επιμορφωτικών προγραμμάτων που σχετίζονται με την διαπολιτισμική εκπαίδευση, την αντιρατσιστική εκπαίδευση και την ειδική αγωγή.
- Προχειρότητα όσον αφορά την επιμόρφωση εκπαιδευτικών που αποσπώνται σε ελληνικά σχολεία του εξωτερικού.
- Προβλήματα και ελλείψεις στα προγράμματα ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Οι εκπαιδευτικοί των σχολικών μονάδων δεν έχουν τη δυνατότητα να έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην οργάνωση και την εφαρμογή της επιμόρφωσης.

Το περιεχόμενο των επιμορφωτικών προγραμμάτων, διαμορφώνεται και αυτό από τον νέο προσανατολισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, εξυπηρετώντας τους στόχους των σύγχρονων κοινωνιών της γνώσης. Έτσι, απευθύνονται, συνήθως, σε όλες τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών και έχουν να κάνουν κυρίως με θέματα γενικού ενδιαφέροντος, όπως για παράδειγμα θέματα περιβάλλοντος, αθλητισμού, προώθηση της καινοτομίας, κ.α. και λιγότερο με τη διδακτική (Παπαδοπούλου, 2015, στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015: 110).

Ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα που εγείρεται όσον αφορά την επιμόρφωση και το οποίο είναι απόρροια της σύγχρονης επιμορφωτικής πολιτικής στην Ελλάδα, είναι και το υψηλό κόστος που καλούνται να πληρώσουν οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να λάβουν μέρος σε κάποια επιμορφωτική δράση. Σύμφωνα με έρευνες, οι δαπάνες που καλούνται να καταβάλουν αφορούν την καταβολή διδάκτρων, δαπάνη η οποία αγγίζει το 20%, όπως και έξοδα μετακίνησης και διαμονής που φτάνουν το 38%. (Παπαδοπούλου, 2015, στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015: 111). Το κράτος οφείλει να μεριμνά ούτως ώστε να παρέχεται στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας η δυνατότητα συμμετοχής στην επιμόρφωση, αφού στις μέρες μας τέτοιου είδους προγράμματα έχουν μετατραπεί σε «πολυτέλεια» μιας και το υψηλό κόστος τους, τα καθιστά απαγορευτικά για την πλειονότητα των εκπαιδευτικών, οι οποίοι τόσα χρόνια πλήττονται από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Μελέτες τονίζουν πως τα οικονομικά προβλήματα αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών για δια βίου εκπαίδευση (Hursen, 2013).

Δύο ακόμη στοιχεία της επιμορφωτικής διαδικασίας στην Ελλάδα, είναι η απουσία πιστοποίησής της, καθώς και αξιολόγησής της. Όσον αφορά το πρώτο, την πιστοποίηση, για το οποίο έγινε λόγος και πιο πάνω, αυτό το οποίο μπορούμε να καταγράψουμε είναι το υψηλό ποσοστό μη πιστοποιημένων επιμορφωτικών δράσεων (Παπαδοπούλου, 2015, στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015: 111). Οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι συμμετέχουν σε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα, συνήθως λαμβάνουν στο τέλος κάποια βεβαίωση συμμετοχής, η οποία δεν αποτελεί ουσιαστικά κάποιο προσόν στο βιογραφικό τους, αφού δεν αναγνωρίζεται για τη μισθολογική ή την επαγγελματική τους ανέλιξη. Από την άλλη πλευρά, η απουσία αξιολόγησης αυτών των προγραμμάτων, προκαλεί προβληματισμό αναφορικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητά τους, αφού δεν παρέχεται η απαραίτητη

πληροφόρηση και ανατροφοδότηση με στόχο τη βελτίωσή τους. Ο Ξωχέλλης (2005:128), χαρακτηριστικά αναφέρει πως «δεν έγινε ποτέ ως σήμερα συστηματική αξιολόγηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα».

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το 2009, κατέθεσε μία πρόταση για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα. Μέσα σε αυτήν αναφέρονται οι παράγοντες εκείνοι που θα καθιστούσαν τον θεσμό της επιμόρφωσης πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό για την εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας μας. Αυτοί είναι οι εξής:

- Αναμόρφωση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου επιμόρφωσης.
- Δημιουργία Παρατηρητηρίου για την ποιότητα στην εκπαίδευση.
- Συγκρότηση μητρώου πιστοποιημένων επιμορφωτών.
- Δημιουργία υποδομών.
- Αξιοποίηση ευέλικτων μοντέλων επιμόρφωσης e-learning, εξ αποστάσεως συγχρονική και ασύγχρονη εκπαίδευση.
- Αναδιάρθρωση του θεσμού των Διδασκαλείων.
- Ενίσχυση της ενδοσχολικής επιμόρφωσης και εισαγωγή του θεσμού του μέντορα.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων που να ανταποκρίνονται με τρόπο ρεαλιστικό και αποτελεσματικό στις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες σε σχέση πάντα με τις τάσεις που διαμορφώνονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων για την προώθηση της εφαρμογής καινοτομιών.
- Μακροπρόθεσμος και ευέλικτος προγραμματισμός των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων με τη συμμετοχή των επιμορφούμενων.
- Θέσπιση κινήτρων για τους επιμορφούμενους, τα οποία μπορεί να σχετίζονται με την επαγγελματική τους ανέλιξη (π.χ. μοριοδότηση).
- Πρόβλεψη για διαδικασίες πιστοποίησης τόσο των δομών όσο και του περιεχομένου των προγραμμάτων επιμόρφωσης.
- Χρήση ενεργητικών – συμμετοχικών μεθόδων επιμόρφωσης που να συνάδουν με τις αρχές και τις πρακτικές της εκπαίδευσης ενηλίκων για την καλλιέργεια δεξιοτήτων δια βίου μάθησης στους επιμορφούμενους.

- Παραγωγή αξιόπιστου εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) το οποίο θα ελέγχεται από θεσμοθετημένες διαδικασίες πιστοποίησης.
- Δημιουργία ιστότοπου, από όπου οι εκπαιδευτικοί θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται για τις επιμορφωτικές δραστηριότητες όλων των φορέων και όπου θα μπορούν να δηλώνουν το ενδιαφέρον τους για τις δραστηριότητες στις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2009).

Κεφάλαιο 5 : Μοντέλα επιμόρφωσης – φορείς επιμόρφωσης.

5.1. Μοντέλα επιμόρφωσης.

Ήδη από πολύ νωρίς η αξία της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών έχει αναγνωριστεί τόσο σε διεθνές όσο και εθνικό επίπεδο. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Παπαναούμ (2005, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2005:82): «από τις αρχές του 20ου αιώνα, η επιμόρφωση αποτέλεσε το δεξί χέρι του εκπαιδευτικού». Οι μορφές που συνήθως είχε η επιμόρφωση ήταν η περιοδική και η ταχύρρυθμη. Η πρώτη αφορούσε την απομάκρυνση του εκπαιδευτικού για μεγάλο χρονικό διάστημα από τη σχολική αίθουσα προκειμένου να εκσυγχρονίσει τον γνωστικό του εξοπλισμό. Η δεύτερη, η ταχύρρυθμη, της οποίας η διάρκεια ήταν λίγων ημερών αφορούσε την ενημέρωση του εκπαιδευτικού για διάφορα θέματα. Σήμερα, αυτό το οποίο συμβαίνει στον τομέα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι απόρροια των εξελίξεων στο επιστημονικό πεδίο της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών. Πλέον, είναι κοινά αποδεκτό ότι επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συνδέεται άμεσα με την επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Η τυπολογία της επιμόρφωσης ποικίλει σε κάθε χώρα, καθώς εξαρτάται από την εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική, το κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι και τις ιδιαιτερότητες του κάθε εκπαιδευτικού συστήματος. Η ύπαρξη μίας και μόνο μορφής επιμόρφωσης θα ήταν δύσκολο να υπάρξει, καθώς θα έπρεπε να ανταποκρίνεται στις επιμορφωτικές ανάγκες του συνόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας, πράγμα εξαιρετικά δύσκολο μιας και αυτές ποικίλουν και εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Η κατηγοριοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων μπορεί να γίνει με βάση διάφορους παράγοντες, όπως:

- το φιλοσοφικό τους υπόβαθρο
- την οργανωτική και διοικητική τους δομή
- τον ερευνητικό σχεδιασμό
- τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών
- τον φορέα χρηματοδότησης
- το πλαίσιο διεξαγωγής
- το περιεχόμενο
- τη μεθόδευση
- τη διάρκεια και τον χρόνο διεξαγωγής

- τη συμμετοχή (Χατζηπαναγιώτου, 2001: 39-74).

5.1.1 Μοντέλα επιμόρφωσης με βάση το φιλοσοφικό υπόβαθρο.

Η κατηγοριοποίηση αυτή εισήχθη από τον Eraut το 1987 (Eraut, 1987, στο Χατζηπαναγιώτου, 2001:39-41) και στηρίζεται στην εξελικτική και διαρκώς επαναπροσδιοριζόμενη φύση της ίδιας της επιμόρφωσης, ενώ οι διαφορές αυτών των προσεγγίσεων έχουν να κάνουν κάθε φορά με το τι θεωρείται απαραίτητη και χρήσιμη γνώση για το έργο του εκπαιδευτικού και ποιος είναι αυτός που το καθορίζει. Με βάση αυτή την κατηγοριοποίηση προκύπτουν τέσσερις επιμορφωτικές προσεγγίσεις. Η πρώτη (defect approach) αφορά την προσπάθεια αντιμετώπισης της ανεπάρκειας των εκπαιδευτικών στο διδακτικό τους έργο, με την παροχή δεξιοτήτων και γνώσεων. Η δεύτερη (growth approach), έχει ως στόχο την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, αφού το σχολικό περιβάλλον δε φροντίζει γι' αυτό, ενώ η τρίτη (change approach), στοχεύει στην επίτευξη αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα, ούτως ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας. Τέλος, η τέταρτη επιμορφωτική προσέγγιση (problem – solving approach), προσπαθεί να προετοιμάσει τους εκπαιδευτικούς ώστε να γίνουν αυτόνομοι, να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα και υπευθυνότητα έτσι ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να επιλύουν τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν διαρκώς μέσα στη σχολική αίθουσα.

5.1.2 Μοντέλα επιμόρφωσης με βάση το πλαίσιο διεξαγωγής.

Με κριτήριο τον χώρο διεξαγωγής της επιμορφωτικής δραστηριότητας, θα μπορούσαν να διαμορφωθούν οι παρακάτω τύποι επιμόρφωσης.

5.1.2.1 Επιμόρφωση εκτός σχολικού χώρου.

Ένα μεγάλο μέρος των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων σχεδιάζονται και υλοποιούνται εκτός σχολικού χώρου. Ένας φορέας σχεδιασμού και υλοποίησης επιμορφωτικών προγραμμάτων για εκπαιδευτικούς είναι τα ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Τα συγκεκριμένα προγράμματα χαρακτηρίζονται από αξιοπιστία και ποιότητα, στοιχία τα οποία πηγάζουν από το κύρος των συγκεκριμένων φορέων. Απαραίτητη φυσικά προϋπόθεση επιτυχίας των παραπάνω προγραμμάτων είναι η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην οργάνωση τους και κυρίως σε θέματα σκοποθεσίας, προσδιορισμό περιεχομένου και μεθόδευσης διεξαγωγής. Σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος οι εκπαιδευτικοί να μετατραπούν σε παθητικούς δέκτες της γνώσης, η εκπαιδευτική έρευνα να αποκοπεί

από τη σχολική πραγματικότητα και οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών να μην καλύπτονται. Τα Κέντρα Εκπαιδευτικών, αποτελούν και αυτά φορείς που υλοποιούν επιμορφωτικές δράσεις για εκπαιδευτικούς. Τα Κέντρα αυτά δημιουργήθηκαν σε πολλές χώρες όπως η Αγγλία και Η.Π.Α. με στόχο την επαγγελματική ενδυνάμωση εκπαιδευτικών και τη βελτίωση της διδασκαλίας τους (Χατζηπαναγιώτου, 2001: 51-53).

Αυτό το οποίο παρατηρείται σήμερα στην Ελλάδα, είναι ότι οι επιμορφωτικές δράσεις που υλοποιούνται εκτός σχολικών χώρων είναι σύντομης διάρκειας, οι θεματικές τους ενότητες είναι εκ των προτέρων προσδιορισμένες και έτσι δεν αφήνουν το περιθώριο για μετατροπή τους εντός σχολικού πλαισίου. Επιπροσθέτως, δε λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες, οι δυσκολίες και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών (Παπαπροκοπίου, 2005 στο Μπαγάκης [επιμ.], 2005: 187-188). Τέλος, οι επιμορφωτικές αυτές δράσεις απευθύνονται σε μερίδα μόνο της εκπαιδευτικής κοινότητας, λόγω του ότι πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες περιοχές, κυρίως μεγάλες πόλεις, θέτοντας έτσι εκτός τους εκπαιδευτικούς της επαρχίας και των απομακρυσμένων περιοχών.

5.1.2.2 Ενδοσχολική επιμόρφωση

Αντίθετα με το προηγούμενο είδος επιμόρφωσης, η ενδοσχολική επιμόρφωση αποτέλεσε μία νέα διάσταση στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Πρόκειται για δράσεις που πραγματοποιούνται εντός του σχολικού χώρου, κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, δίνοντας τη δυνατότητα σε όλα τα μέλη του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού να εμπλακούν, συνδυάζοντας αυτά που μαθαίνουν με τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους, κάτι το οποίο τους βοηθά στη σταδιακή βελτίωση του διδακτικού τους έργου.

Η σχολική μονάδα αποτελεί τη βασική λειτουργική μονάδα κάθε εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία διέπεται από κανόνες και δομές, άτυπα δίκτυα σχέσεων μεταξύ των ατόμων και των ομάδων που δρουν σε αυτήν, διαμορφώνοντας έτσι τη δική της κουλτούρα αλλά και τις κοινωνικές σχέσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που γίνονται σε αυτήν. Έτσι κάθε μονάδα έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες όσον αφορά το ανθρώπινο, το οργανωτικό και το υλικό περιβάλλον της. Όλα αυτά αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την ποιότητα των

επιμορφωτικών δράσεων που λαμβάνουν χώρα εντός της σχολικής μονάδας (Χατζηπαναγιώτου, 2001:57-58).

5.1.2.3. Εξ αποστάσεως επιμόρφωσης

Τα συμβατικά επιμορφωτικά προγράμματα απαιτούν την παρουσία του επιμορφωμένου σε κάποιον συγκεκριμένο χώρο, με αποτέλεσμα αυτό δυσκολεύει αρκετά άτομα τα οποία μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στην πηγή της γνώσης. Η ανοιχτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτελεί τη λύση γι' αυτήν την περίπτωση. Αν και οι εκπαιδευόμενοι δε βρίσκονται στον ίδιο χώρο με τον εκπαιδευτή τους, μπορούν μέσω φωνητικής επικοινωνίας μαζί τους να προσπεράσουν τους περιορισμούς της απόστασης (Δαμανάκης & Αναστασιάδης, 2005, στο Μπαγάκης, [επιμ.], 2005:379-380). Για τον λόγο αυτό το είδος αυτό της επιμόρφωσης έχει συγκεντρώσει τα τελευταία χρόνια πολλούς υποστηρικτές. Απευθύνεται ατομικά σε εκπαιδευτικούς από όλες τις περιοχές της χώρας, είναι ευέλικτο από άποψη χρόνου και ρυθμού μάθησης και συνήθως το κόστος τους είναι χαμηλό (Δακοπούλου, 2002, στο Μπαγάκης, [επιμ.], 2002:90).

Υπάρχουν βέβαια και τα μειονεκτήματα στην όλη διαδικασία, τα οποία προέρχονται κυρίως από το γεγονός ότι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση αποτελεί μία εξατομικευμένη προσέγγιση και δεν ανταποκρίνεται παρά σε συγκεκριμένη μερίδα εκπαιδευτικών, ενώ λείπει και το στοιχείο της άμεσης αλληλεπίδρασης επιμορφωτών και επιμορφούμενων, όπως συμβαίνει στις δια ζώσης επιμορφωτικές δράσεις.

5.2. Φορείς επιμόρφωσης

Επιμορφωτικές δράσεις μπορούν να υλοποιηθούν από διάφορους φορείς, από μεμονωμένα άτομα, όπως εκπαιδευτικούς, Συμβούλους και Πανεπιστημιακούς, από δημόσιους οργανισμούς, όπως τα Υπουργεία και οι Διευθύνσεις, από συλλογικά όργανα, όπως σχολεία, επιστημονικές ενώσεις, από ιδιωτικούς οργανισμούς, όπως Ιδρύματα, ιδιωτικές εταιρείες, αλλά και φορείς εθνικούς, ευρωπαϊκούς και παγκόσμιους, από φορείς θεσμοθετημένους όπως Π.Ε.Κ. και ΑΕΙ, μη θεσμοθετημένους όπως Ιδρύματα, φορείς τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Ο θεσμός των Π.Ε.Κ. σταδιακά υποβαθμίστηκε παρέχοντας το προβάδισμα όσον αφορά την οργάνωση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων στους Σχολικούς Συμβούλους, στο Υπουργείο Παιδείας, στις Διευθύνσεις εκπαίδευσης, στο Πανεπιστήμιο αλλά και σε φορείς άτυπης μάθησης, όπως μουσεία και Ιδρύματα, τα οποία σημειώνουν δυναμική παρουσία στον τομέα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Αυτό το οποίο παρατηρείται είναι μία σταδιακή μετάβαση από επιμορφωτικά προγράμματα απόλυτα ελεγχόμενα από την κεντρική εξουσία, σε προγράμματα πιο αυτόνομα και ανεξάρτητα (Παπαδοπούλου, 2015, στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015: 103-115).

Μετά το 2000, μία σειρά από προγράμματα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ), όπως και προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), αναλαμβάνουν την επιμόρφωση χιλιάδων εκπαιδευτικών με σκοπό την απόκτηση των βασικών δεξιοτήτων χειρισμού των ΤΠΕ (Α και Β επίπεδο), την επαφή με νέα διδακτικά εγχειρίδια και διδακτικά πακέτα και την απόκτηση δεξιοτήτων για τη διαχείριση της σχολικής τάξης (Σαλτερής, 2011, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2011:10).

Με τον νόμο 4547/2018, καταργείται ο θεσμός του Σχολικού Συμβούλου και τίθεται σε λειτουργία ο νέος θεσμός των Περιφερειακών Κέντρων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.). Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4299/2018 η αποστολή των ΠΕ.Κ.Ε.Σ είναι: *ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός, η παρακολούθηση, ο συντονισμός και η στήριξη του εκπαιδευτικού έργου των δημόσιων και ιδιωτικών σχολικών μονάδων, καθώς και των Εργαστηριακών Κέντρων (Ε.Κ.), ο συντονισμός των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.), των Κέντρων Εκπαίδευσης για την Αειφορία (Κ.Ε.Α.) και των Εργαστηριακών Κέντρων Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.) της περιοχής αρμοδιότητάς τους, η επιστημονική και παιδαγωγική*

υποστήριξη των εκπαιδευτικών της δημόσιας και της ιδιωτικής εκπαίδευσης, η οργάνωση της επιμόρφωσης, περιλαμβανομένης και της εισαγωγικής, των εκπαιδευτικών, καθώς και η υποστήριξη του προγραμματισμού και της αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου σε περιφερειακό επίπεδο (παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4547/2018). Για την επίτευξη της αποστολής τους, τα ΠΕ.Κ.Ε.Σ. συνεργάζονται με:

α) με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), από το οποίο και υποστηρίζονται ιδίως σε επιστημονικά και παιδαγωγικά θέματα, όπως αυτά της εισαγωγής και εφαρμογής νέων εκπαιδευτικών πολιτικών, προγραμμάτων σπουδών, παιδαγωγικής έρευνας, ενταξιακής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, καθώς και στο πλαίσιο της οργάνωσης και υλοποίησης κεντρικά σχεδιασμένων επιμορφωτικών προγραμμάτων,

β) με τα Κ.Ε.Σ.Υ., Κ.Ε.Α. και Ε.Κ.Φ.Ε. της περιοχής αρμοδιότητάς τους και

γ) με τα Ακαδημαϊκά Συμβούλια Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας (Α.Σ.Α.Ε.Ε.), με τα οποία επεξεργάζονται και συνδιαμορφώνουν προγράμματα συνεργασίας των σχολικών μονάδων, των Ε.Κ., των Κ.Ε.Σ.Υ., των Κ.Ε.Α. και των Ε.Κ.Φ.Ε. της περιοχής αρμοδιότητάς τους με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) της οικείας περιφέρειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ίδιου νόμου, η οργανωτική διάρθρωση του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. περιλαμβάνει την Ολομέλεια, τον Οργανωτικό Συντονιστή και τον αναπληρωτή του, τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου και ο διοικητικό προσωπικό γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης, το οποίο τοποθετείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Κεφάλαιο 6 : Η Δια Βίου επαγγελματική εξέλιξη εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με την Lieberman, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί μία Δια Βίου διαδικασία, περιλαμβάνοντας μία μεγάλη γκάμα μαθησιακών – εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, που εκτείνονται από τη μη – κατευθυνόμενη μάθηση που προέρχεται από την εμπειρία και τις άτυπες ευκαιρίες μάθησης στον χώρο εργασίας, μέχρι τις πιο τυπικές ευκαιρίες μάθησης που παρέχονται από συστηματικές δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης (Lieberman, 1996, στο Παπαναούμ, 2003: 60).

Σύμφωνα με τον Michael Eraut (1995, στο Day, 2003:52), το βασικό κίνητρο για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι η ηθική και επαγγελματική υπευθυνότητα των εκπαιδευτικών, ενώ αναφέρει μερικά από τα στοιχεία που διέπουν το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Πρώτο στοιχείο είναι η ηθική δέσμευση, να λαμβάνει δηλαδή, υπόψη και να εξυπηρετεί τα συμφέροντα των μαθητών του. Δεύτερο, είναι η επαγγελματική υποχρέωση να επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα την αποτελεσματικότητα των πρακτικών του προκειμένου να τις βελτιώνει. Τέλος, το τρίτο στοιχείο είναι η επαγγελματική του υποχρέωση να αναπτύσσει τις γνώσεις του και τις πρακτικές του τόσο μέσω του επαγγελματικού του προβληματισμού, όσο και μέσω της αλληλεπίδρασής του με άλλους.

Είναι σημαντικό για κάθε εκπαιδευτικό να ανταποκρίνεται ως επαγγελματίας στις δικές του ανάγκες, όπως την ανάγκη του να έχει διαρκώς στόχους και οράματα, την ανάγκη να λειτουργεί ο ίδιος ως υπόδειγμα της δια βίου μάθησης, την ανάγκη να ανανεώνει διαρκώς τις πρακτικές του, να είναι επαγγελματικά, ηθικά και εργασιακά υπεύθυνος και να προσπαθεί μαζί με τους μαθητές του, τους συναδέλφους του να εργάζονται για την οικοδόμηση μιας μαθησιακής κουλτούρας (Day, 2003:438). Μελέτες δείχνουν πως όταν τα προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, συνήθως αποτυγχάνουν (Guskey, 2002). Κάθε πρόγραμμα που σχεδιάζεται και υλοποιείται με στόχο την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού θα πρέπει να επιτυγχάνει την ισορροπία μεταξύ των αναγκών του ατόμου, των ομάδων, του σχολείου και του έθνους. Θα πρέπει να προωθεί την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της αυτοεκτίμησης του εκπαιδευτικού, η οποία πηγάζει από την ικανοποίηση που λαμβάνει ο εκπαιδευτικός

μέσα από τη συνεργασία του με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας (Τσίγκου, κ.α στο Μπαγάκης & Σκιά [επιμ.], 2015:39).

6.1. Τύποι δραστηριοτήτων για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Η επιλογή των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην επαγγελματική ανάπτυξη είτε αυτές υλοποιούνται εντός, είτε εκτός του σχολείου θα πρέπει να αποβλέπει στη βελτίωση των πρακτικών των εκπαιδευτικών κάτι το οποίο θα οδηγήσει στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Έρευνες αποδεικνύουν ότι η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας των μαθητών στις εξετάσεις (Mazi Golob, 2012). Υπάρχουν πολλών ειδών προγράμματα που προωθούν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Η Lieberman (1996) ταξινομεί τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών σε τρεις τύπους. Ο πρώτος αφορά δραστηριότητες όπως μαθήματα και εργαστήρια (άμεση διδασκαλία), ο δεύτερος περιλαμβάνει δραστηριότητες εντός του σχολείου όπως το peer coaching, το mentoring και η έρευνα δράσης και ο τρίτος έχει να κάνει με δραστηριότητες εκτός σχολικής μάθησης, όπως τα δίκτυα μάθησης, που αναπτύσσονται με τη σύμπραξη ομάδας σχολείων. Ενδεικτικά αναλύονται μερικές από αυτές τις δράσεις.

Το mentoring, έχει να κάνει με την υποστήριξη των νέων, κυρίως, εκπαιδευτικών από πιο έμπειρους συναδέλφους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι αναλαμβάνουν να συμβουλευούν και να καθοδηγούν τους νεοεισερχόμενους εκπαιδευτικούς. Ο θεσμός του μέντορα αποτελεί μία από τις πιο διαδεδομένες δράσεις στήριξης και κοινωνικοποίησης των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών. Η μεντορική σχέση έχει ως στόχο την υποστήριξη και επαγγελματική ανάπτυξη του διδακτικού προσωπικού της σχολικής μονάδας, κάτι το οποίο είναι εξαιρετικά θετικό για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου (Παντελή, 2015, στο Μπαγάκης, [επιμ.], 2015:72 – 73). Το coaching αφορά την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, όπως και τεχνικών διδασκαλίας (Bubb, 2007, στο Μπαγάκης & Σκιά, 2015: 45).

Η αλληλοστήριξη (peer – coaching), είναι και αυτή μία διαδικασία επιμορφωτική η οποία λαμβάνει χώρα εντός σχολικού χώρου και αποτελεί έναν τρόπο ώστε να περιοριστεί η απομόνωση των εκπαιδευτικών. Η διαδικασία αυτή αφορά δραστηριότητες αλληλοστήριξης μεταξύ των εκπαιδευτικών, δύο ή

περισσοτέρων, όπως για παράδειγμα ανταλλαγή εμπειριών και ιδεών, διεξαγωγή έρευνας δράσης στην τάξη, επίλυση προβλημάτων εντός χώρου εργασίας, ανάπτυξη ή βελτίωση νέων πρακτικών και πραγματοποιούνται εντός τάξης ή εντός του γραφείου των εκπαιδευτικών (Παντελή, 2015, στο Μπαγάκης, [επιμ.], 2015:73-74). Η επαγγελματική μάθηση είναι πιο αποτελεσματική όταν πραγματοποιείται μέσα στο πλαίσιο μιας επαγγελματικής κοινότητας, μέσα στην οποία οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν να μοιράζονται ιδέες, να διερευνούν και να στοχάζονται μαζί με συναδέλφους τους όσον αφορά το εκπαιδευτικό τους έργο και να προχωρούν με περισσότερη ασφάλεια στη δοκιμή νέων στρατηγικών (Αυγητίδου, 2014:24).

Η έρευνα δράσης αποτελεί μια ιδιαίτερα ανταποδοτική μορφή επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών αφού συνδέεται άμεσα με την εκπαιδευτική πράξη. Σύμφωνα με τον Kurt Lewin (1946, στο Δακοπούλου, 2002:88) αποτελεί μία προσέγγιση στην έρευνα που εμπλέκει τους συμμετέχοντες σε ένα κοινωνικό πείραμα, με στόχο την επίτευξη κάποιας βελτίωσης σε έναν τομέα. Μέσα από την έρευνα δράσης ο εκπαιδευτικός μπορεί να ελέγχει τις πρακτικές του και να διαπιστώνει αν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες που έχει από το επάγγελμά του. Έχει τη δυνατότητα να συζητά με τους συναδέλφους του για την έρευνα του και να οδηγείται ουσιαστικά σε μία διαδικασία αξιολόγησης της δουλειάς του. Επίσης, ένα ακόμα θετικό στοιχείο είναι ότι ανακαλύπτει ο ίδιος σταδιακά τα κριτήρια αξιολόγησης της δουλειάς του, αφού αυτός είναι που θέτει τα κριτήρια, τα οποία μπορεί να τα διαπραγματευτεί με τους άλλους (Δακοπούλου, 2002, στο Μπαγάκης [επιμ.], 2002:92)

Τα Δίκτυα Μάθησης αποτελούν και αυτά σημαντική ευκαιρία επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, τα οποία στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας. Πρόκειται για συμπράξεις σχολικών μονάδων, οι οποίες εργάζονται μαζί για μεγάλα χρονικά διαστήματα και έχουν κοινό στόχο την προώθηση των προσπάθειών για βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου (Day, 2003:376).

Ένας ακόμη τύπος δράσεων για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι και η περίπτωση cascade. Σε αυτόν τον τύπο, εκπαιδευτικοί συχνά εκπαιδεύονται σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, για το οποίο αναλαμβάνουν στη συνέχεια να εκπαιδεύσουν με τη σειρά τους άλλους συναδέλφους τους. Τα

θετικά στοιχεία αυτών των δράσεων είναι ότι έχουν χαμηλό κόστος και επιτυγχάνουν την προσέγγιση μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, δεν έχουν τα ίδια οφέλη από αυτές που είναι συνεργατικής φύσεως (Bett, 2015). Θεωρείται πολύ σημαντική η ανάπτυξη επαγγελματικού διαλόγου αλλά και πρακτικών συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών μίας σχολικής μονάδας. Μέσω αυτών, διαδίδονται νέες πρακτικές από τον έναν εκπαιδευτικό στον άλλο, ενώ αυξάνεται ταυτόχρονα και η επιθυμία για αλλαγή άρα και για επαγγελματική ανάπτυξη (King, 2014).

Όπως γίνεται φανερό υπάρχουν πάρα πολλά είδη δραστηριοτήτων που προάγουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Άλλα εντός σχολείου, άλλα εκτός. Αυτό που επιχειρείται είναι η προώθηση δράσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση της αυτό-αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών μέσω της κριτικής συνεργασίας και της αναγνώρισης της δεοντολογικής διάστασης του επαγγέλματος τους. Μοντέλα που στηρίζονται σε όρους επιχειρήσεων θεωρούνται περιοριστικά και γραφειοκρατικά. Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών πρέπει να βασίζεται στην ατομική τους αυτονομία μέσα σε ένα περιβάλλον που διέπεται από συνεργασία και συλλογικότητα στη λήψη των αποφάσεων (Fraser & Kennedy & Reid & Mckinney, 2007).

Β ΜΕΡΟΣ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ

Κεφάλαιο 7 : Ποιοτική Έρευνα

7.1. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας ποιοτικής έρευνας είναι να διερευνηθεί και να αποτυπωθεί η εμπειρία των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Κορινθίας, όσον αφορά τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά προγράμματα, καθώς και το είδος των προγραμμάτων αυτών. Επιπλέον, καλείται να κατανοήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τη συμβολή των επιμορφωτικών προγραμμάτων στην επαγγελματική τους ανάπτυξη, αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Ως ειδικοί στόχοι της παρούσας έρευνας θα μπορούσαν να αναφερθούν οι εξής:

- Διερεύνηση των κινήτρων που ωθούν τους εκπαιδευτικούς στη συμμετοχή σε επιμορφωτικές δράσεις.
- Διερεύνηση των παραγόντων που διευκολύνουν ή δυσκολεύουν τους εκπαιδευτικούς στην επιμορφωτική διαδικασία.
- Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών όσον αφορά τη μέριμνα που λαμβάνει η πολιτεία για την επιμόρφωσή τους.

Τα βασικά ερωτήματα της ποιοτικής έρευνας είναι τα ακόλουθα:

- Σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα συμμετείχαν όσοι από τους ερωτηθέντες εκπαιδευτικούς έχουν λάβει μέρος σε τέτοιου είδους προγράμματα; Αποτύπωση των εμπειριών τους και των απόψεών τους όσον αφορά την επιμορφωτική διαδικασία και συγκεκριμένα για τα δυνατά και αδύνατα σημεία της, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αλλά και τις προοπτικές που τους ανοίγονται.
- Η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα προάγει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών;

7.2. Μεθοδολογία

Στην παρούσα διπλωματική εργασία ακολουθήθηκε η ποιοτική μέθοδος για τη διερεύνηση και την αποτύπωση των απόψεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με το θέμα της επιμόρφωσής τους. Η επιλογή έγινε με γνώμονα τα εξής χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας, τα οποία παρατίθενται παρακάτω:

- Η ποιοτική έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση και κατανόηση σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων, δηλαδή διερευνά σε βάθος τις εμπειρίες, τις αντιλήψεις, τα κίνητρα, καθώς και τη συμπεριφορά των ατόμων απέναντι σε συγκεκριμένα φαινόμενα και καταστάσεις.
- Η ποιοτική έρευνα δίνει έμφαση και εστιάζει στο νόημα και όχι στη συμπεριφορά των ανθρώπων.
- Αποτελεί την ενδεδειγμένη μεθοδολογία για να απαντηθούν τα ερωτήματα που σχετίζονται με το "Γιατί;" και το "Πώς;" των φαινομένων (ολιστική κατανόηση).
- Η ποιοτική προσέγγιση αποτελεί μια κατά βάση διερευνητική (exploratory) μέθοδο η οποία χαρακτηρίζεται από ευελιξία, έχει φυσιολογική ροή και κατά έναν μεγάλο βαθμό δεν είναι κατευθυνόμενη από τον ερευνητή. Έτσι, ο ερευνητής μπορεί να διεισδύσει στην προσωπικότητα των υποκειμένων και να κατανοήσει τις κοινωνικές επιρροές που τα υποκείμενα έχουν δεχτεί (Παπαγεωργίου, 1998: 9-10).
- Δίνει έμφαση στα λόγια των συμμετεχόντων και όχι στην στατιστική ανάλυση δεδομένων. Μελετά τα κοινωνικά φαινόμενα μέσα από την οπτική των δρώντων και εμπλεκόμενων υποκειμένων.
- Χαρακτηριστικό της ποιοτικής προσέγγισης είναι το μικρό δείγμα συμμετεχόντων, η ανάλυση λόγου ή/και κειμένων.
- Η ποιοτική έρευνα πραγματοποιείται σε πραγματικές και όχι σε τεχνητές, πειραματικά ελεγχόμενες συνθήκες.

Για την ανάλυση των δεδομένων της ποιοτικής έρευνας χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου, η οποία συγκαταλέγεται στις μη αντιδραστικές ή διακριτικές μεθόδους έρευνας, είναι δηλαδή μια ερευνητική μέθοδος κατά την οποία ο ερευνητής μελετά το περιεχόμενο του εκάστοτε υλικού χωρίς να το επηρεάζει. Η ανάλυση περιεχομένου είναι μια αποτελεσματική μέθοδος έρευνας όταν ερευνάται και αναλύεται η καταγεγραμμένη ανθρώπινη επικοινωνία, που μπορεί να βρίσκεται σε συνεντεύξεις, στον τύπο, σε βιβλία, σε περιοδικά, στο διαδίκτυο, κ.α. (Babbie, 2011: 515-517) και έχει ως στόχο τη συστηματική διερεύνηση του κειμένου.

Αποτελεί μια συστηματική τεχνική «συμπίεσης-μετατροπής» του πλήθους των λέξεων ενός κειμένου σε λιγότερες κατηγορίες περιεχομένου, οι οποίες βασίζονται σε συγκεκριμένους κανόνες κωδικοποίησης, επιτρέποντας στους ερευνητές να μελετήσουν μεγάλους όγκους δεδομένων μέσω μιας συστηματικής μεθοδολογίας. Μετατρέπει, δηλαδή, το υλικό ποιοτικής φύσεως σε ποιοτικά δεδομένα, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένους κανόνες για την εξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων από την ανάλυση των κειμένων. Οι κανόνες αυτοί διαφέρουν ανάλογα με το θεωρητικό υπόβαθρο και το υπό έρευνα θέμα.

7.3. Δειγματοληψία

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από δέκα (10) εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι εργάζονται στον νομό Κορινθίας. Επιλέχθηκαν υποψήφιοι που παρουσιάζουν διαφορές (φύλο, ειδικότητα, χρόνια προϋπηρεσίας, οργανικότητα και περιοχή σχολείου) έτσι ώστε τα δεδομένα και τα συμπεράσματα να ανταποκρίνονται σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο «κομμάτι» της εκπαιδευτικής κοινότητας της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

7.4. Συλλογή δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων έγινε με την μέθοδο της ημιδομημένης συνέντευξης, η οποία αποτελεί τη συνηθέστερη επιλογή συλλογής δεδομένων στην ποιοτική έρευνα καθώς επιτρέπει στους συμμετέχοντες να εκφραστούν ελεύθερα, μέχρι ενός σημείου, πάντα όμως εντός ενός καθορισμένου πλαισίου. Αυτό επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας ερωτήσεις – κλειδιά, οι οποίες αφενός βοηθούν τον ερευνητή να προσδιορίσει ευκολότερα τις πλέον σημαντικές ερευνητικές περιοχές που πρέπει να προσεγγίσει και αφετέρου δίνουν το περιθώριο τόσο στους συμμετέχοντες όσο και στον ερευνητή να επεκταθούν και να μελετήσουν το ερευνητικό ερώτημα σε

μεγαλύτερο βάθος. Ο ερευνητής, με τις ημιδομημένες συνεντεύξεις, καθοδηγεί ως έναν βαθμό τους συμμετέχοντες, διευκολύνοντάς τους έτσι σημαντικά να επικεντρώνονται στο ερευνητικό ερώτημα. Οι συμμετέχοντες έχουν παράλληλα τη δυνατότητα να επεκταθούν, αλλά όχι να ξεφύγουν εντελώς, καθώς έτσι η συνέντευξη καθίσταται ακατάλληλη για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Με τον τρόπο αυτόν, η συνέντευξη είναι ευέλικτη και μπορεί να οδηγήσει στην εύρεση σημαντικών πληροφοριών.

Όλες οι συνεντεύξεις κατά την διάρκεια της έρευνας ήταν ατομικές, δηλαδή σε κάθε μία συμμετείχε μόνο ο ερευνητής και το άτομο το οποίο παραχωρούσε τη συνέντευξη. Οι συνεντεύξεις ήταν μικρής διάρκειας (10 – 20 λεπτών) και μαγνητοφωνημένες, με τη συγκατάθεση των ερωτώμενων, έτσι ώστε να απομαγνητοφωνηθούν αργότερα για περαιτέρω ανάλυση. Τέλος, οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα από 25 Νοεμβρίου 2018 έως 18 Δεκεμβρίου 2018.

7.5. Δομή συνέντευξης

Η συνέντευξη χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά ερωτήσεις δημογραφικού περιεχομένου έτσι ώστε να αποκτηθεί το προφίλ του συμμετέχοντα, ενώ το δεύτερο μέρος, το οποίο αποτελείται από εννιά (9) ερωτήσεις, αφορά την εμπειρία των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικά προγράμματα, τις απόψεις του για τα προγράμματα αυτά καθώς και τον αντίκτυπο που έχουν αυτά στο επάγγελμά τους. Συγκεκριμένα:

- Στο πρώτο μέρος τα δημογραφικά δεδομένα ήταν τα ακόλουθα:
 - ✓ Φύλο
 - ✓ Ειδικότητα εκπαιδευτικού
 - ✓ Έτη προϋπηρεσίας
 - ✓ Οργανικότητα σχολείου και περιοχή (Αστική – Ημιαστική – Αγροτική)

- Στο δεύτερο μέρος:
 - ✓ Οι ερωτήσεις ένα (1) και δύο (2) αφορούν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικά προγράμματα καθώς και το είδος αυτών.

- ✓ Στην ερώτηση τρία (3) ζητείται το κίνητρο που ώθησε τους εκπαιδευτικούς στο να συμμετάσχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα.
- ✓ Η ερώτηση τέσσερα (4) ζητάει από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχουν παρακολουθήσει.
- ✓ Στην ερώτηση πέντε (5) οι εκπαιδευτικοί καταθέτουν την άποψή τους όσον αφορά τα αίτια που θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» τα αποτελέσματα των επιμορφωτικών προγραμμάτων και τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν «απειλές» για το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό.
- ✓ Η ερώτηση έξι (6) σημειώνει την άποψη των εκπαιδευτικών για την πολιτική που ακολουθεί το κράτος για την επιμόρφωσή τους.
- ✓ Οι ερωτήσεις επτά (7), οκτώ (8) και εννιά (9) καταγράφουν τις απόψεις των εκπαιδευτικών για την επίδραση που έχουν τα επιμορφωτικά προγράμματα στη διδασκαλία, την επαγγελματική ανάπτυξη καθώς και τις ευκαιρίες - προοπτικές που προσφέρουν.

7.6. Ανάλυση των δεδομένων

Για την ανάλυση των δεδομένων, οι συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν, εξετάστηκαν ανά ερώτηση και επεξεργάστηκαν σύμφωνα με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου. Η τεχνική που χρησιμοποιήθηκε είναι αυτή της φραστικής ανάλυσης, στην οποία κάθε ερώτηση διαιρέθηκε στα συστατικά της μέρη και αναλύθηκε τμηματικά.

Κεφάλαιο 8 : Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας τα οποία εξήχθησαν από τις συνεντεύξεις των δέκα (10) εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στον νομό Κορινθίας. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα γίνει σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, ενώ το δεύτερο απαντά στα ερωτήματα και τους σκοπούς της έρευνας, δηλαδή τις απόψεις και τις εμπειρίες των συμμετεχόντων όσον αφορά τα επιμορφωτικά προγράμματα που έχουν συμμετάσχει και το κατά πόσο αυτά έχουν επηρεάσει την επαγγελματική τους ανάπτυξη, άρα και τη διδασκαλία τους.

Για τους σκοπούς της έρευνας και για τη διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων, οι δέκα (10) εκπαιδευτικοί που έδωσαν συνέντευξη αναφέρονται με τον κωδικό $\Sigma_1, \Sigma_2, \dots, \Sigma_{10}$ (Συνεντευξιαζόμενος 1, Συνεντευξιαζόμενος 2, ... , Συνεντευξιαζόμενος 10) και οι συνεντεύξεις τους καταγράφονται στο παράρτημα 2.

8.1. Δημογραφικά στοιχεία

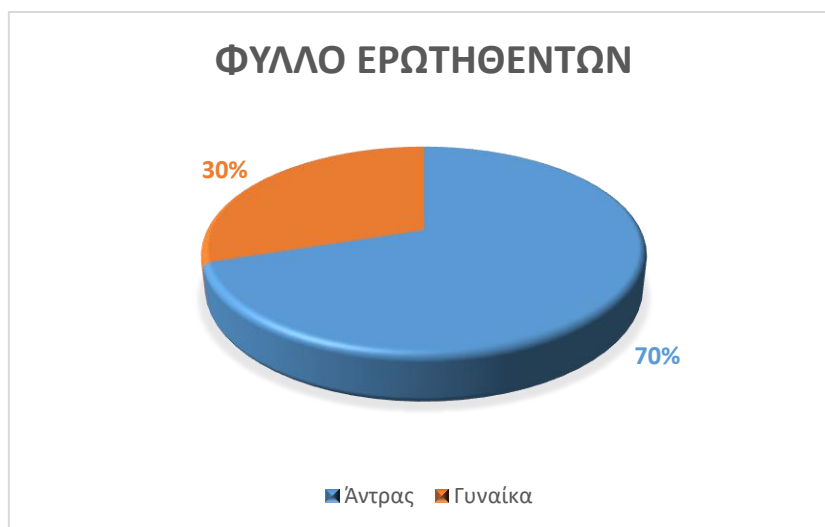
8.1.1. Πλήρη στοιχεία δείγματος

Το προφίλ του δείγματος των δέκα εκπαιδευτών φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

	Φύλο	Ειδικότητα	Έτη Προϋπηρεσίας	Οργανικότητα σχολείου – περιοχή
Σ_1	Γυναίκα	Δασκάλα	11	6/Θέσιο – Ημιαστική
Σ_2	Γυναίκα	Δασκάλα	10	11/Θέσιο – Ημιαστική
Σ_3	Γυναίκα	Αγγλική Φιλολογία	14	7/Θέσιο – Αγροτική
Σ_4	Γυναίκα	Δασκάλα	9	11/Θέσιο – Ημιαστική
Σ_5	Γυναίκα	Αγγλική Φιλολογία	14	6/Θέσιο – Αγροτική
Σ_6	Άντρας	Φυσική Αγωγή	18	11/Θέσιο – Ημιαστική
Σ_7	Άντρας	Εικαστική Αγωγή	5	12/Θέσιο – Αστική
Σ_8	Άντρας	Δάσκαλος	9	4/Θέσιο – Αγροτική
Σ_9	Γυναίκα	Ειδική Αγωγή	6	12/Θέσιο – Αστική
Σ_{10}	Γυναίκα	Δασκάλα	20	6/Θέσιο – Αγροτική

8.1.2. Φύλο ερωτηθέντων

Στην έρευνα συμμετείχαν δέκα εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων το 70% ήταν γυναίκες και το υπόλοιπο 30% άντρες, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα.

8.1.3. Ειδικότητα ερωτηθέντων

Από τους δέκα συμμετέχοντες στην έρευνα, οι πέντε (5) έχουν την ειδικότητα του δασκάλου, οι δύο (2) την ειδικότητα της αγγλικής φιλολογίας και οι υπόλοιποι: ένας (1) φυσική αγωγή, ένας (1) εικαστική αγωγή και ένας (1) ειδική αγωγή, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα.

8.1.4. Έτη προϋπηρεσίας ερωτηθέντων

Στο σύνολο των ερωτηθέντων, το 10% έχει προϋπηρεσία πάνω από 20 χρόνια, το 40% έχει προϋπηρεσία από 10 μέχρι 20 χρόνια και το 50% έχει προϋπηρεσία μέχρι 10 χρόνια, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα.

8.1.5. Περιοχή σχολείου ερωτηθέντων

Αναφορικά με την περιοχή που βρίσκεται το σχολείο των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών, έχουμε τα εξής αποτελέσματα: Το 20% βρίσκεται σε αστική περιοχή, το 40% σε ημιαστική και το υπόλοιπο 40% σε αγροτική περιοχή, όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα.

8.2. Παρουσίαση ευρημάτων ποιοτικής έρευνας

Στο κομμάτι αυτό τις παρουσιάσεις των αποτελεσμάτων καταγράφονται, ανά ερώτηση, οι απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τον σκοπό και τα ερωτήματα της έρευνας. Συγκεκριμένα:

Όσον αφορά στην πρώτη (1) ερώτηση της συνέντευξης οι απαντήσεις των συμμετεχόντων, οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα, έχουν κοινό παρονομαστή: Όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν συμμετάσχει σε επιμορφωτικά προγράμματα. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι οι Σ₄ («Μία φορά τον χρόνο»), Σ₇ («Ναι, συνήθως κάθε χρόνο όλο και σε κάποιο πρόγραμμα συμμετέχω»), Σ₉ («Ναι, συμμετέχω. Προσπαθώ μία φορά τον χρόνο να συμμετέχω σε επιμορφωτικά προγράμματα, είτε πάνω στο αντικείμενό μου, την ειδική αγωγή, είτε σε άλλα αντικείμενα, στους υπολογιστές ας πούμε») δήλωσαν ότι όχι μόνο έχουν συμμετάσχει αλλά και θα συνεχίσουν να παρακολουθούν επιμορφωτικά προγράμματα τακτικά (κάθε χρόνο) (βλ. Παράρτημα Β).

Ερώτηση 1: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;	
Σ ₁	Ναι
Σ ₂	Ναι
Σ ₃	Ναι
Σ ₄	Ναι
Σ ₅	Ναι
Σ ₆	Ναι
Σ ₇	Ναι
Σ ₈	Ναι
Σ ₉	Ναι
Σ ₁₀	Ναι

Το είδος των προγραμμάτων που έχουν συμμετάσχει οι εκπαιδευτικοί, αναγράφεται στον επόμενο πίνακα και δείχνει την προτίμηση τους. Όλοι οι συμμετέχοντες εκτός από τον Σ₄ δήλωσαν ότι έχουν παρακολουθήσει προγράμματα ΤΠΕ. Οι Σ₂, Σ₃, Σ₄, Σ₅, Σ₆, Σ₉ και Σ₁₀ απάντησαν ότι έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια ειδικής αγωγής. Σε περιβαλλοντικά προγράμματα έχουν συμμετάσχει οι Σ₁, Σ₂, Σ₄, Σ₅, Σ₆, Σ₈ και Σ₁₀, ενώ οι Σ₁, Σ₃, Σ₆, Σ₇, Σ₈ έχουν παρακολουθήσει προγράμματα, τα οποία οργανώθηκαν από τα Π.Ε.Κ.

Ερώτηση 2: Σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;	
Σ ₁	<ul style="list-style-type: none"> • ΤΠΕ • ΠΕΚ • Περιβαλλοντικά
Σ ₂	<ul style="list-style-type: none"> • Ειδικής αγωγής • ΤΠΕ • Περιβαλλοντικά
Σ ₃	<ul style="list-style-type: none"> • Ειδικής αγωγής • ΠΕΚ • ΤΠΕ • Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Teachers for Europe
Σ ₄	<ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντικά • Ειδικής αγωγής
Σ ₅	<ul style="list-style-type: none"> • ΤΠΕ • Ειδικής αγωγής • Περιβαλλοντικά
Σ ₆	<ul style="list-style-type: none"> • Φυσικής αγωγής • Ειδικής αγωγής • Περιβαλλοντικά • Αγωγή υγείας • ΠΕΚ • ΤΠΕ • Διοίκηση εκπαίδευσης
Σ ₇	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΕΚ • ΤΠΕ • Εικαστικής αγωγής
Σ ₈	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΕΚ • ΤΠΕ • Περιβαλλοντικά
Σ ₉	<ul style="list-style-type: none"> • Ειδικής αγωγής • ΤΠΕ
Σ ₁₀	<ul style="list-style-type: none"> • ΤΠΕ • Ειδικής αγωγής • Περιβαλλοντικά

Στην ερώτηση για το κίνητρο που οδήγησε τους συμμετέχοντες στην έρευνα εκπαιδευτικούς, να παρακολουθήσουν επιμορφωτικά σεμινάρια, παρουσιάστηκε σχεδόν πλήρης ταύτιση απόψεων. Όλοι δήλωσαν ως κίνητρο την προσωπική εξέλιξή τους και εκτός από τον Σ₁ δήλωσαν ότι η βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου ήταν επίσης ένα σημαντικό ερέθισμα. Παρακάτω παρατίθενται μερικές ενδεικτικές απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων.

Σ₃: «Το βασικό κίνητρο είναι ότι θέλω να παίρνω περισσότερες γνώσεις πρώτα απ' όλα και για τον εαυτό μου εντάξει, αλλά και για να μπορώ να εντάσσω αυτά που μαθαίνω στη διδασκαλία κατά κύριο λόγο, όσο είναι εφικτό, και συνήθως πάω πάντα με αυτό το σκεπτικό. Ότι θέλω να πάρω πράγματα που να μπορώ να τα εφαρμόσω στην τάξη».

Σ₄: «Εεε, η καλύτερευση της ποιότητας του εκπαιδευτικού μου έργου. Να μάθουμε καινούριες τεχνικές, καινούριους τρόπους διδασκαλίας, κοινωνικοποίηση με τους συναδέλφους, αυτά».

Σ₆: «Περισσότερο για να αποκτήσω περισσότερες γνώσεις και να έχω εμπειρίες και να ξέρω αρκετά πράγματα που αφορούν την εκπαίδευση και όχι μόνο. Για να μπορέσω να επιβιώσω στην εκπαίδευση».

Σ₇: «Εεεε, ναι, το βασικότερο για μένα είναι η γνώση νέων πρακτικών και εφαρμογών για τη καλύτερη απόδοση του μαθήματος και φυσικά να μπορέσω να τραβήξω το ενδιαφέρον των μαθητών μου. Με ενδιαφέρει οι μαθητές μου να περνάνε ευχάριστα στο μάθημα, όπως περνάω και εγώ».

Σ₉: «Θέλω να γίνομαι καλύτερη στη δουλειά μου, να μαθαίνω νέα πράγματα, να εξελίσσομαι. Εεε νέες πρακτικές, γιατί στην ειδική αγωγή υπάρχουν πάρα πολλά νέα πράγματα που συνεχώς αλλάζουν και εμφανίζονται διάφορες νέες μέθοδοι διδασκαλίας, οπότε θεωρώ ότι προσπαθώ να κυνηγήσω ένα σεμινάριο, ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα για να εξελιχθώ στη δουλειά μου, να γίνω καλύτερη, να μπορέσω να βοηθήσω όσο καλύτερα μπορώ τα παιδιά που έχουν τόση ανάγκη. Εεε αυτό είναι το μεγαλύτερο, το βασικό κίνητρο».

Ερώτηση 3: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε, σας οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Σ_1	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Ενδιαφέρον αντικείμενο του προγράμματος επιμόρφωσης.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none">• Προσωπική εξέλιξη• Βελτίωση παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Όσον αφορά την ερώτηση τέσσερα (4) και πιο συγκεκριμένα για τα δυνατά σημεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης (βλ. παρακάτω πίνακα), οι εκπαιδευτικοί και συγκεκριμένα οι: Σ_2 («Θα έλεγα όταν τα σεμινάρια μου προσφέρουν πρακτικές λύσεις σε θέματα που αντιμετωπίζω και γίνεται λίγο πιο προσωπικό ας πούμε το σεμινάριο. Βασίζεται δηλαδή στις ανάγκες των επιμορφούμενων. Εκεί ήταν τα δυνατά σημεία των σεμιναρίων που έχω παρακολουθήσει. Εκεί ήταν η διαφορά τους»), Σ_3 («Τα δυνατά σημεία είναι ότι όταν έχουν πρακτικό κομμάτι, μαθαίνεις καλύτερα αυτό που διδάσκεσαι και μπορείς με περισσότερη αυτοπεποίθηση να το χρησιμοποιήσεις στη δουλειά σου»), Σ_5 («Εεε δυνατά σημεία... ε είναι ότι οι ομιλητές είχαν τη γνώση και μας τη μετέφεραν με ωραίο τρόπο, αυτό το οποίο έπρεπε να μας παρουσιάσουν. Εεε και στην ουσία πήραμε πάρα πολλά πράγματα από αυτούς, ιδίως στους διαδραστικούς πίνακες, καταφέραμε να το κάνουμε πράξη μέσα στην τάξη»), Σ_6 («Κάποια από αυτά είχαν βιωματικό χαρακτήρα στο τέλος του σεμιναρίου. Και ίσως στο βιωματικό κάτι παίρναμε στο τέλος, δηλαδή μπορούσαμε να καταλάβουμε τι ακριβώς συμβαίνει») και Σ_9 («Εεε ήταν λίγα τα δυνατά σημεία στα σεμινάρια. Ε σεμινάρια μόνο που ήταν βιωματικά και μπορούσαμε να πάρουμε πρακτικές που να τις εφαρμόσουμε και στην τάξη, μόνο εκεί υπήρξε») θέτουν ως ένα από τα δυνατά σημεία των σεμιναρίων τον βιωματικό τους χαρακτήρα.

Η απόκτηση νέων ιδεών και πρακτικών που βρίσκουν εφαρμογή στη διδασκαλία, αναφέρθηκε επίσης ως ένα από τα δυνατά σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Την άποψη αυτή την υιοθετούν οι Σ_1 («Τα δυνατά σημεία... νομίζω ότι μπορείς να πάρεις διάφορες ιδέες, τις οποίες μπορείς ας πούμε να εφαρμόσεις στην τάξη σου, μπορείς να πάρεις ιδέες στο πώς να οργανώσεις ένα μάθημα διδασκαλίας»), Σ_7 («για μένα ήταν βοηθητικά διότι με, μου έδωσαν ιδέες για περαιτέρω..... πιο διαθεματική διδασκαλία»), Σ_8 («Εεε είναι ότι μπορούμε εφαρμόζοντάς τα και τα παιδιά να παίρνουν γνώσεις, πληροφορίες για κάποια θέματα γενικεύοντάς τα και στα υπόλοιπα μαθήματα και μας δίνουν τέτοιες ευκαιρίες ώστε να γίνει το μάθημα μας καλύτερο και να συνδυάζεται με επιπλέον, έξτρα γνώσεις»), Σ_9 («το σεμινάριο γίνεται πάρα πολύ ωραίο και παίρνεις πράγματα από αυτό που μπορείς να τα εφαρμόσεις μετά») και Σ_{10} («μέσα από αυτά ήρθα σε επαφή με νέα εργαλεία και μεθόδους, τα οποία δύσκολα θα μάθαινα διαφορετικά»).

Η προσωπική ανάπτυξη – αυτοβελτίωση αποτελεί ένα ακόμα δυνατό σημείο των σεμιναρίων που έχουν παρακολουθήσει οι Σ_1 («μπορείς να πάρεις ιδέες στο πώς να οργανώσεις ένα μάθημα διδασκαλίας και εσύ ο ίδιος ακόμα βελτιώνεσαι σαν άνθρωπος θεωρώ»), Σ_3 («Εεε, ότι σε βοηθούν πάρα πολύ εσένα τον ίδιο, για την προσωπική σου ζωή. Μερικά από αυτά δηλαδή δεν είναι ότι θα τα χρησιμοποιήσεις μόνο στη διδασκαλία σου, αλλά μπορεί να σου χρειαστούν και στην καθημερινότητά σου γιατί η τεχνολογία είναι μέσα στη ζωή μας, ανεξάρτητα από το επάγγελμα που κάνουμε»), Σ_7 («Τα επιμορφωτικά προγράμματα βοηθούν στο να εξελίξεις τον τρόπο και τη μέθοδο διδασκαλίας σου») και Σ_8 («Έτσι μπορούμε και εμείς να γίνουμε καλύτεροι εκπαιδευτικοί και να προσφέρουμε στα παιδιά μας κάτι καλύτερο»).

Οι Σ_4 («Ε, νομίζω ότι είναι ικανότατοι οι εκπαιδευτικοί, αυτοί που έχουν κατά καιρούς... που στελεχώνουν τέλος πάντων αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα»), Σ_5 («Εεε δυνατά σημεία... ε είναι ότι οι ομιλητές είχαν τη γνώση και μας τη μετέφεραν με ωραίο τρόπο, αυτό το οποίο έπρεπε να μας παρουσιάσουν. Εεε και στην ουσία πήραμε πάρα πολλά πράγματα από αυτούς»), Σ_6 («οι επιμορφωτές ήταν πάρα πολύ καλοί και έχω αποκτήσει αρκετές γνώσεις σε πάρα πολλά θέματα, που αφορούν και το αντικείμενο, αλλά και όχι μόνο») και Σ_{10} («Οι επιμορφωτές ήταν άτομα καταρτισμένα, που μας μετέδιδαν με αποτελεσματικό τρόπο τη γνώση»), εστιάζουν και στο θέμα των διδασκόντων αναφέροντας ότι η ύπαρξη ικανών επιμορφωτών αποτελεί δυνατό σημείο των προγραμμάτων, όπως επίσης και η ικανοποιητική τους οργάνωση, σύμφωνα με τους Σ_4 («Ναι, θεωρώ ότι είναι ικανοποιητική. Ικανοποιητικές και οι ώρες συμμετοχής και τα προγράμματα γενικότερα, ναι. Θετικά όλα αυτά»), Σ_5 («Ήταν πολύ καλά οργανωμένα. Αυτό που παρακολούθησαν ήταν πολύ καλά οργανωμένο και στη σχολική μονάδα που ήμουν»), Σ_6 («Από άποψη οργάνωσης, επειδή στα περισσότερα, ήμουν και στην οργανωτική επιτροπή, ήταν πολύ καλά»), Σ_7 («Από άποψη οργάνωσης ότι έχω παρακολουθήσει μέχρι τώρα ήταν μια χαρά. Έμεινα ικανοποιημένη») και Σ_8 («Από άποψη οργάνωσης, ε κάποια που παρακολούθησα ήταν αρκετά καλά και μου προσέφεραν πράγματα»).

Ερώτηση 4: Ποια ήταν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;	
Δυνατά σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων	
Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοβελτίωση. • Νέες ιδέες και πρακτικές στη διδασκαλία.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιμετώπιση παρόντων προβλημάτων • Βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοβελτίωση. • Επαγγελματικά εφόδια. • Ανάπτυξη δημιουργικότητας. • Βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοί επιμορφωτές. • Ικανοποιητική οργάνωση.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοί επιμορφωτές. • Ικανοποιητική οργάνωση. • Βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοί επιμορφωτές. • Ικανοποιητική οργάνωση. • Βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοβελτίωση. • Νέες ιδέες στη διδασκαλία. • Ικανοποιητική οργάνωση.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοβελτίωση. • Νέες ιδέες και πρακτικές στη διδασκαλία. • Ικανοποιητική οργάνωση.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες και πρακτικές στη διδασκαλία. • Βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες και πρακτικές στη διδασκαλία. • Ικανοί επιμορφωτές.

Για τα αδύνατα σημεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης (βλ. παρακάτω πίνακα), οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι επικεντρώνονταν πολύ στη θεωρία και όχι τόσο στην πρακτική εφαρμογή. Συγκεκριμένα, ο Σ_3 ανέφερε: «Τα αδύνατα σημεία είναι ότι συνήθως έχουν πάρα πολύ θεωρητικό κομμάτι, το οποίο είναι κουραστικό καμιά φορά», «τις περισσότερες φορές μπορεί να γίνονται, να μακρηγορούν αρκετά ενώ μπορούν να συμπτύξουν λίγο τη θεωρία και να δώσουν περισσότερο χώρο και χρόνο

στην πράξη», ο Σ_6 : «Τα άλλα που ήταν μόνο διάλεξη, μπορεί να υπήρχαν και κάποιοι επιμορφωτές, οι οποίοι αμφιβάλλω αν έχουν μπει ποτέ σε τάξη», ο Σ_8 : «Ήταν πιο πολύ σε επίπεδο διάλεξης και δεν ήταν τόσο... τόσο να συμμετέχουμε και εμείς και να είναι και πιο οργανωμένο ώστε να πάρουμε και εμείς, να αποκομίσουμε περισσότερα πράγματα για την εκπαίδευση και για το κομμάτι αυτό», ο Σ_9 : «επιλέγουν τη θεωρία και μόνο. Δεν μας δίνουν έμπρακτα πρακτικές, καλές πρακτικές, να μας πουν σε αυτήν την περίπτωση, εφαρμόστε κάτι τέτοιο, δουλεύει. Ε κάτι τέτοιο θα περίμενα από ένα σεμινάριο. Να μας πουν ότι, στον αυτισμό ας πούμε, δουλεύει αυτό κι αυτό κι αυτό και να πούμε και εμείς τις απόψεις μας. Να υπάρχει ένας διάλογος, δηλαδή» και ο Σ_{10} : «σε ένα μεγάλο βαθμό τα σεμινάρια αυτά ναι μεν μας μετέδιδαν νέες γνώσεις αλλά κατά κύριο λόγο με τη μορφή διάλεξης».

Επίσης, ανασταλτικός παράγοντας παρουσιάζεται να είναι το κόστος, όπως αναφέρουν οι Σ_2 («συνήθως χρειάζεται να τα πληρώσεις και ακριβά τα καλά επιμορφωτικά σεμινάρια»), Σ_3 («Επίσης κάποια από αυτά κοστίζουν η αλήθεια είναι και κοστίζουν και ακριβά και κρατάνε και πάρα πολύ, έχουν μεγάλη χρονική διάρκεια. Και όσο πιο μεγάλη χρονική διάρκεια έχουν, τόσο μεγαλύτερο και το κόστος τις περισσότερες φορές και αυτό σε αποτρέπει από το να συμμετέχεις»), Σ_5 («χρειάζεται πολύ χρήμα για κάποια τέτοια προγράμματα») και ο Σ_7 («αυτά που έχουν ενδιαφέρον είναι με πληρωμή»).

Τέλος, η απόσταση από τον τόπο διοργάνωσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων σύμφωνα με τους Σ_2 («Κατά βάση μετακινείσαι αν θες να παρακολουθήσεις ένα καλό σεμινάριο, γιατί οργανώνονται σε κέντρα, μεγάλα αστικά κέντρα»), Σ_5 («τέτοια προγράμματα και δε γίνονται στον τόπο μας») και Σ_8 («Το κακό είναι ότι επειδή είμαστε εκπαιδευτικοί στην επαρχία και δουλεύουμε σε σχολεία εδώ δεν μπορούμε να παίρνουμε μέρος σε πολλά τέτοια προγράμματα. Δε γίνονται πάρα πολλά εδώ και επίσης και κάποια που γίνονται και παρακολουθούμε εξ αποστάσεως, είναι λίγο δύσκολο λόγω συνθηκών να παρακολουθούμε και να συμμετέχουμε σε αυτά και να μας προσφέρουν τα ίδια που θα μας πρόσφεραν σεμινάρια διά ζώσης. Αν ήμασταν στην Αθήνα θα παρακολουθούσαμε εκεί κάποια προγράμματα»), αποτελεί ένα από τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Ερώτηση 4: Ποια ήταν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;

Αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων

Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι βιωματικού χαρακτήρα. • Καθυστέρηση έναρξης προγράμματος επιμόρφωσης. • Μεγάλα διαλείμματα.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρια οργάνωση. • Κόστος. • Απόσταση. • Διοργάνωση καλών σεμιναρίων σε μεγάλα αστικά κέντρα. • Έξοδα μετακίνησης. • Δυσανάλογη με το χρονογράμμα διάρκεια σεμιναρίων.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Περισσότερη θεωρία παρά πράξη.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Μικρή συμμετοχή εκπαιδευτικών λόγω μη ύπαρξης κρατικών κονδυλίων.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Έξοδα μετακίνησης. • Απόσταση.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Περισσότερη θεωρία παρά πράξη. • Μερικά προγράμματα ήταν μη ωφέλιμα
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Δεν γίνονται συχνά επιμορφωτικά προγράμματα.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Απόσταση. • Δεν γίνονται συχνά επιμορφωτικά προγράμματα. • Τα εξ αποστάσεως δεν προσφέρουν αυτά που προσφέρουν τα προγράμματα δια ζώσης. • Περισσότερη θεωρία παρά πράξη.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Λίγα βιωματικά προγράμματα. • Μερικά προγράμματα είχαν περισσότερη θεωρία παρά πράξη. • Ελλιπής διάλογος μεταξύ επιμορφωτών και εκπαιδευτικών.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Περισσότερη θεωρία παρά πράξη. • Ελλιπής διάλογος μεταξύ επιμορφωτών και εκπαιδευτικών.

Η ερώτηση πέντε (5) παρακινεί τους εκπαιδευτικούς να αναφέρουν τυχόν «γκρίζα σημεία» στα επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία μπορεί να καθιστούν αβέβαιο το μέλλον της επιμόρφωσης ως θεσμό (βλ. παρακάτω πίνακα). Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (εκτός από τους $\Sigma_2, \Sigma_6, \Sigma_7, \Sigma_8$), απάντησαν πως το

κόστος αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα. Συγκεκριμένα ανέφεραν τα εξής: ο Σ_1 : «Ε θα έλεγα σε μερικά το κόστος», ο Σ_3 : «Τα γκρίζα σημεία είναι το κόστος σίγουρα, το πρώτο», ο Σ_4 : «είναι κυρίως το οικονομικό. Μείζον ζήτημα που θεωρώ ότι αφού πλέον δε διαθέτουν χρήματα ούτε για προσλήψεις αναπληρωτών, δε νομίζω να εστιάζουν σε επιμορφωτικά προγράμματα ή να διαθέσουν χρήματα παραπάνω», ο Σ_5 : «Ε τα χρήματα είναι ένα σημαντικό κομμάτι», ο Σ_9 : «Τα χρήματα είναι επίσης ένα άλλο ζήτημα και πολύ σημαντικό ζήτημα, γιατί όλα τα επιμορφωτικά σεμινάρια που κάνουμε δεν είναι κανένα δωρεάν, είναι όλα επί πληρωμή και κοστίζουν και πάρα πολύ. Ειδικά τα σεμινάρια της ειδικής αγωγής τα έχουν τσιμπήσει πάρα πολύ τον τελευταίο καιρό» και ο Σ_{10} : «Σίγουρα αποτελεί έναν παράγοντα απαγορευτικό για εμάς τους εκπαιδευτικούς αν λάβουμε υπόψη μας τους μισθούς που μας δίνουν. Θα έπρεπε το κράτος να φροντίζει ούτως ώστε να είναι δωρεάν για να μπορούν να τα παρακολουθήσουν όλοι». Επιπρόσθετα, η απόσταση από την τοποθεσία διοργάνωσης των σεμιναρίων αποτελεί τροχοπέδη και θεωρείται ότι ναρκοθετεί τον θεσμό της επιμόρφωσης. Την άποψη αυτή ενστερνίζονται οι Σ_1 («το μέρος γιατί δεν έχουν όλοι πρόσβαση στην Αθήνα ας πούμε που είναι μεγάλο αστικό κέντρο που γίνονται πολλά σεμινάρια»), Σ_3 («επίσης το γεγονός ότι αν δεν είσαι σε κάποια μεγάλη πόλη δεν είναι τόσες πολλές οι ευκαιρίες που σου δίνονται, εεε ή πρέπει να μετακινηθείς εσύ από μόνος σου ή εντάξει τώρα υπάρχει και το εξ αποστάσεως που μπορεί να το κάνει και απ' το σπίτι, αλλά νομίζω ότι η φυσική παρουσία είναι το καλύτερο στα περισσότερα προγράμματα»), Σ_5 («συν ότι θα πρέπει να μετακινηθείς και σε άλλη πόλη για να παρακολουθήσεις αυτά τα προγράμματα και δεν είναι κάτι το οποίο θα γίνει μία φορά, θα γίνεται αρκετές φορές γιατί τα προγράμματα είναι πολλές ώρες που πρέπει να τα παρακολουθούμε»), Σ_7 («το μόνο που ήταν για μένα δύσκολο ήταν οι αποστάσεις. Δεν οδηγώ και μου ήταν δύσκολο σε κάποια από αυτά να πηγαίνω. Έχω απορρίψει και κάποια λόγω απόστασης. Οι αποστάσεις είναι πάντα ένα βασικό θέμα που ο άλλος το σκέφτεται»), Σ_8 («Και δε γίνονται και πάρα πολλά. Δηλαδή θα μπορούσαν να γίνονται περισσότερα και στην επαρχία, να είχαμε και εμείς τις ίδιες ευκαιρίες») και Σ_{10} («Κι αν βρω να πρέπει να κάνω και κάποια χιλιόμετρα, στην Αθήνα για παράδειγμα για να τα παρακολουθήσω. Δε δίνονται πια και άδειες εκπαιδευτικές για τη συμμετοχή σε επιμορφώσεις. Οπότε κι αυτό μας δυσκολεύει πολύ»). Επίσης, τα έξοδα μετακίνησης, όπως αναφέρουν οι Σ_1 («Βέβαια και το κόστος μετακίνησης παίζει ρόλο»), Σ_5 («Οπότε, υπάρχει αυτό το θέμα αυτό ότι

τα έξοδα μετακίνησης θα είναι πάρα πολλά») και Σ₇ («Θα έπρεπε να γίνονται σε σχολικές μονάδες που να εξυπηρετούν όλους τους εκπαιδευτικούς»), καθώς και η απουσία του βιωματικού χαρακτήρα σε πολλά από αυτά τα προγράμματα (Σ₁: «Αυτό το οποίο με ενοχλεί λίγο είναι αυτό ότι γίνεται με τη μορφή διάλεξης που γίνεται από τον οποιοδήποτε ... Να γίνεται δηλαδή η θεωρία πράξη γιατί πιο πολύ σου μένει η βιωματική μάθηση από ότι να παρακολουθήσεις ας πούμε μία θεωρία, μία διάλεξη, όλο γενικά ας πούμε το κομμάτι το θεωρητικό του σεμιναρίου», Σ₇: «Επίσης θα ήθελα τα επιμορφωτικά σεμινάρια να έχουν περισσότερο βιωματικό χαρακτήρα, να γίνεται δηλαδή η θεωρία πράξη γιατί πιο πολύ σου μένει η βιωματική μάθηση από ότι να παρακολουθήσεις ας πούμε μία θεωρία, μία διάλεξη, όλο γενικά ας πούμε το κομμάτι το θεωρητικό του σεμιναρίου», Σ₈: «Δεν είναι πολλοί εκείνοι οι οποίοι συμμετέχουν, κι αυτό γιατί μερικές φορές όπως ανέφερα και πριν, ή θα είναι μία διάλεξη ή θα είναι κάποιο πρόγραμμα όχι και τόσο ενδιαφέρον, δε θα είναι κάτι βιωματικό και υπάρχει μία αποστροφή προς αυτό», Σ₉: «Ναι γκρίζα σημεία υπάρχουν στα σεμινάρια, στα επιμορφωτικά προγράμματα. Εεε είναι κυρίως αυτό το ότι στοχεύουν περισσότερο στη στείρα παπαγαλία. Αυτό το ότι λένε πράγματα, χωρίς ουσιαστικά να βλέπουν πώς αυτά εφαρμόζονται σε μία τάξη. Ε νομίζω ότι όλα αυτά που περιγράφουν αυτά τα προγράμματα, δεν είναι, δεν μπορούν να εφαρμοστούν μέσα σε μία τάξη. Δηλαδή, τα βλέπουν όλα πιο θεωρητικά»), αποτελούν δύο ακόμα εμπόδια για τον θεσμό της επιμόρφωσης.

Ερώτηση 5: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;	
Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Απόσταση. • Έξοδα μετακίνησης. • Μορφή διάλεξης σεμιναρίου. • Αξιοπιστία επιμορφωτών. • Όχι βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση. • Δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών, της αγοράς και της κοινωνίας.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Απόσταση. • Τα εξ αποστάσεως δεν προσφέρουν το ίδιο με τα δια ζώσης. • Όχι πρακτικά σεμινάρια. • Συμβουλευτικός χαρακτήρας σεμιναρίου.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Απόσταση. • Έξοδα μετακίνησης.
Σ_6	-
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Απόσταση. • Έξοδα μετακίνησης. • Όχι βιωματικού χαρακτήρα.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Μικρή συμμετοχή εκπαιδευτικών. • Όχι βιωματικού χαρακτήρα. • Απόσταση. • Δεκτός μικρός αριθμός συμμετεχόντων.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι βιωματικού χαρακτήρα. • Κόστος. • Δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των εκπαιδευτικών.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος. • Δεκτός μικρός αριθμός συμμετεχόντων. • Απόσταση. • Δεν ανταποκρίνονται όλα στις ανάγκες των εκπαιδευτικών.

Η πολιτική που ακολουθεί το κράτος για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι το θέμα της επόμενης ερώτησης προς τους εκπαιδευτικούς (βλ. παρακάτω πίνακα). Οι μισοί από τους ερωτηθέντες υποστηρίζουν πως απουσιάζει η κρατική πρωτοβουλία όσον αφορά τη διοργάνωση επιμορφωτικών δράσεων. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν τα εξής:

Σ_1 : «Η πολιτεία δε βοηθά θα έλεγα ιδιαίτερα».

Σ_2 : «Νομίζω το έχει αναθέσει στους σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι τώρα τελείωσαν κι αυτοί δεν υπάρχουν».

Σ_3 : «Η μόνη μέριμνα που υπάρχει για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι από τους σχολικούς συμβούλους που είχαμε μέχρι πρόσφατα».

Σ_4 : «Νομίζω ότι εξαρτάται από οικονομικούς παράγοντες, δηλαδή εάν τους παρέχουν κάποια χρήματα διάφοροι οργανισμοί, διάφορα περιβαλλοντικά κέντρα ή το Υπουργείο, τότε ναι. Αλλά θεωρώ ότι αυτό είναι και το αδύναμο σημείο, ότι θα έπρεπε δηλαδή να διαθέτουν περισσότερα χρήματα για την επιμόρφωση».

Σ_8 : «Εεε όπως είπα και πριν, νομίζω ότι σε αυτό το κομμάτι λίγο... έχει μείνει λίγο πίσω τώρα τα τελευταία χρόνια, την τελευταία δεκαετία που εργαζόμαστε και εμείς σαν εκπαιδευτικοί. Το κομμάτι αυτό έχει μείνει λίγο πίσω, έχει παραμεληθεί, δεν γίνονται τόσα πολλά πράγματα. Τουλάχιστον εμείς εδώ, στην επαρχία, οι εκπαιδευτικοί δεν έχουμε τέτοιες πολλές ευκαιρίες πια να επιμορφωνόμαστε, δε γίνονται πολλά πράγματα».

Επίσης κάποιοι από τους εκπαιδευτικούς αναφέρουν ότι δε διοργανώνονται αρκετά επιμορφωτικά προγράμματα, όπως ο Σ_1 («Εεε δε γίνονται αρκετά επιμορφωτικά σεμινάρια»), ο Σ_2 («Πέρα από ένα υποχρεωτικό σεμινάριο που οργανώνουν οι σύμβουλοι και τα δέκα χρόνια που δουλεύω, ανά χρονιά, δεν έχω δει κάτι άλλο») και ο Σ_8 («Δε γίνονται πολλά προγράμματα, κατά τη δική μου άποψη»). Τέλος, κάποιοι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν ότι το ενδιαφέρον του κράτους για την επιμόρφωσή τους είναι μηδενικό. Συγκεκριμένα, ο Σ_6 («Ε νομίζω δεν ενδιαφέρεται το κράτος για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Ότι γίνεται εεε ο καθένας το κάνει επειδή το θέλει. Δεν υπάρχει τίποτα, δεν ενδιαφέρεται το κράτος για καμία επιμόρφωση, δεν τους ενδιαφέρει τίποτα. Είναι όλα για να γίνουν»), ο Σ_7 («Δεν θεωρώ πως η πολιτεία ακολουθεί κάποια πολιτική. Αντίθετα μας έχει αφήσει με τις εγκυκλίους και τα αναλυτικά προγράμματα να αναφέρουν για διαθεματικότητα στα σχολεία - υποτιθέμενη διαθεματικότητα – χωρίς να υπάρχει επαρκής επιμόρφωση ως προς αυτήν την κατεύθυνση»), ο Σ_9 («Όχι δεν υπάρχει καμία μέριμνα. Δε γίνεται τίποτα, ενώ θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου να γίνεται, δεν έχει κάνει τίποτα το κράτος γι' αυτό») και ο Σ_{10} («Αυτό που πιστεύω είναι ότι η πολιτεία δεν ενδιαφέρεται

καθόλου για την επιμόρφωσή μας. Η επιμορφωτική πολιτική στην Ελλάδα, θεωρώ πως έχει είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Εμείς οι εκπαιδευτικοί φροντίζουμε με βάση τις επιμορφωτικές μας ανάγκες να επιλέξουμε και πολλές φορές να πληρώσουμε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα που θεωρούμε πως θα μας είναι χρήσιμα»), είναι οι υποστηρικτές της άποψης αυτής.

Ερώτηση 6: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;	
Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι αρκετά σεμινάρια. • Έλλειψη κρατικής πρωτοβουλίας στη διοργάνωση σεμιναρίων.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι αρκετά σεμινάρια. • Έλλειψη κρατικής πρωτοβουλίας στη διοργάνωση σεμιναρίων.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη κρατικής πρωτοβουλίας στη διοργάνωση σεμιναρίων.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη κρατικής πρωτοβουλίας στη διοργάνωση σεμιναρίων.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια μόνο σε μεγάλα αστικά κέντρα. • Ελλιπής ενημέρωση. • Δεκτοί λίγοι συμμετέχοντες.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Μηδενικό ενδιαφέρον από το κράτος.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Μηδενικό ενδιαφέρον από το κράτος.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Σεμινάρια μόνο σε μεγάλα αστικά κέντρα. • Όχι αρκετά σεμινάρια. • Έλλειψη κρατικής πρωτοβουλίας στη διοργάνωση σεμιναρίων.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Μηδενικό ενδιαφέρον από το κράτος. • Τυχαία επιλογή συμμετεχόντων.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Μηδενικό ενδιαφέρον από το κράτος.

Στην έβδομη (7η) ερώτηση (βλ. παρακάτω πίνακα), οι εκπαιδευτικοί καλούνται να απαντήσουν για τις ευκαιρίες και τις προοπτικές που πιστεύουν ότι τους προσφέρουν τα επιμορφωτικά προγράμματα. Έχουμε την ευκαιρία να αποκτήσουμε νέες ιδέες που μπορούμε μετά να εφαρμόσουμε στην εκπαίδευση απάντησαν οι Σ_3 («Εεε λοιπόν, σε πρώτη φάση σε βοηθάει να πάρεις πάρα πολλές

ιδέες για να μπορέσεις να κάνεις καλύτερο, να εμπλουτίσεις το μάθημά σου και να το κάνεις καλύτερο, πιο κατανοητό στα παιδιά»), Σ₄ («καινούριες γνώσεις που αποκομίζουμε, καινούριες τεχνικές, διευρύνονται γενικά οι ορίζοντες των εκπαιδευτικών, μαθαίνουμε καινούριους τρόπους»), Σ₇ («Είναι βοηθητικά για νέες πρακτικές μέσα στην τάξη»), Σ₉ («Ε μου προσφέρει την επιπλέον γνώση, εεε ότι θα μπορέσω να προσφέρω στα παιδιά μου καινούρια πράγματα, καινούριες εμπειρίες, να τουςβάλω ίσως σε έναν διαφορετικό κόσμο αν μου το προσφέρουν και από το σεμινάριο»). Οι Σ₄ («Καλύτερευση της διδασκαλίας»), Σ₅ («να σου δώσει κάποια εφόδια ώστε να μπορέσεις στο επάγγελμά σου να γίνεις καλύτερος»), Σ₆ («για να μάθουν και πέντε πράγματα παραπάνω, δηλαδή γιατί πιστεύω ότι στο Πανεπιστήμιο εεε δεν μπορούν να μάθουν ό,τι ακριβώς γίνεται»), Σ₈ («όταν ασχολείσαι τακτικά με αυτά και τα εφαρμόζεις και στην τάξη σου και τα παρακολουθείς και έτσι πιστεύω ότι όταν ασχολείσαι με αυτά οι προοπτικές είναι θετικές» «...το εφαρμόζεις στην τάξη, βοηθάει πάρα πολύ αργότερα στη δουλειά σου, στο να εξειδικευτείς σε αυτό και να προχωρήσεις σε αυτό και να γίνεσαι καλύτερος σε αυτό»), Σ₉ («εεε ότι θα μπορέσω να προσφέρω στα παιδιά μου καινούρια πράγματα, καινούριες εμπειρίες, να τουςβάλω ίσως σε έναν διαφορετικό κόσμο αν μου το προσφέρουν και από το σεμινάριο») θεωρούν ότι χάρη στη συμμετοχή σε επιμορφωτικές δράσεις, υπάρχει η προοπτική της βελτίωσης της διδασκαλίας τους. Η επαγγελματική εξέλιξη (Σ₂:«Φαντάζομαι όμως πως κάποιος που θέλει να ασχοληθεί με το ακαδημαϊκό κομμάτι, φτιάχνει έναν φάκελο καλύτερο από άλλους που δεν παρακολουθούν», Σ₃:«επίσης σε βοηθάει αν θέλεις να πάρεις κάποια παραπάνω προσόντα για να μπορέσεις αύριο μεθαύριο αν θες να κυνηγήσεις κάποια ανώτερη θέση, όπως διευθυντής ή και παραπάνω», Σ₅:«επίσης μπορεί να σου δώσει και κάποια μόρια ίσως στο μέλλον για κάποια δουλειά, για κάποια πρόσληψη, για κάποιον διορισμό», Σ₇:«Εννοείται πως βοηθάει για να μπορέσεις, αν θέλεις, να ανέβεις σε βαθμίδα») αλλά και η προσωπική εξέλιξη (Σ₂:«Από κει και πέρα, νομίζω στην καθημερινότητά μας. Αν μπορεί να μας λύσει κάποια καθημερινά ζητήματα ή να μας βοηθήσει να εξελιχθούμε σε προσωπικό επίπεδο να γίνουμε καλύτεροι στη δουλειά μας», Σ₅:«Εεε πρώτα απ' όλα εξελίσσεσαι σαν άνθρωπος», Σ₈:«Συμμετέχοντας σε αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα υπάρχει η δυνατότητα προσωπικής ανέλιξης», Σ₁₀:«Κυρίως συμμετέχω για τη δική μου εξέλιξη σαν εκπαιδευτικός») είναι επίσης αποτελέσματα της παρακολούθησης επιμορφωτικών προγραμμάτων. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν εκπαιδευτικοί, οι

οποίοι θίγουν ένα άλλο ζήτημα, αυτό της μισθολογικής εξέλιξης. Οι Σ_1 («Όχι, δε νομίζω»), Σ_2 («Μισθολογικά, δεν υπάρχει κάτι. Δεν υπάρχει τίποτα»), Σ_7 («Μέχρι ώρας όχι»), Σ_{10} («Δεν πιστεύω ότι τα επιμορφωτικά προγράμματα μου προσφέρουν κάτι άλλο, ούτε μισθολογικά») υποστηρίζουν ότι τα επιμορφωτικά προγράμματα δεν παρέχουν την προοπτική της μισθολογικής εξέλιξης.

Ερώτηση 7: Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;	
Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες. • Δεν προσφέρει ιδιαίτερες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης. • Καμία μισθολογική εξέλιξη.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργεί πλούσιο βιογραφικό. • Επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη. • Καμία μισθολογική εξέλιξη.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες. • Προσφέρει προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες. • Βελτίωση διδασκαλίας.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη. • Βελτίωση διδασκαλίας. • Μικρές μισθολογικές προοπτικές.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Προοπτικές βελτίωσης διδασκαλίας.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες. • Μικρή επαγγελματική εξέλιξη. • Καμία μισθολογική εξέλιξη.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Προσωπική εξέλιξη. • Προοπτικές βελτίωσης διδασκαλίας.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Νέες ιδέες. • Δημιουργεί πλούσιο βιογραφικό. • Προοπτικές βελτίωσης διδασκαλίας.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Προσωπική εξέλιξη. • Καμία επαγγελματική και μισθολογική εξέλιξη.

Στην προτελευταία ερώτηση (8 – βλ. παρακάτω πίνακα), οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να απαντήσουν για το εάν η συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά προγράμματα τους έχει βοηθήσει στη διδασκαλία τους και με ποιον τρόπο. Σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες εκτός από τον Σ_9 δήλωσαν ότι η παρακολούθηση τέτοιου είδους

προγραμμάτων, έχει βοηθήσει τη διδασκαλία τους. Παρακάτω παρατίθενται μερικές ενδεικτικές απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων.

Σ1: *«Ναι με έχει βοηθήσει σε κάποιες περιπτώσεις να οργανώσω τη διδασκαλία κάποιων μαθημάτων», Σ5: «Εμένα προσωπικά με βοήθησε πάρα πολύ», Σ6: «Ναι και στο μάθημα εννοείται», Σ7: «Ναι ναι φυσικά με έχει βοηθήσει».*

Όσον αφορά τον τρόπο, επειδή το δείγμα των ερωτηθέντων προέρχεται από διαφορετικές ειδικότητες, παρατηρείται ότι κάθε ένας αναλόγως με το αντικείμενο που διδάσκει έχει ενσωματώσει στη διδασκαλία του γνώσεις και πρακτικές που απέκτησε από τη συμμετοχή του σε προγράμματα σχετικά με το αντικείμενο τους. Σχεδόν όλοι (εκτός από τον Σ₉) όμως, επικεντρώθηκαν στη βελτίωση του εκπαιδευτικού τους έργου. Έτσι, λόγω της συμμετοχής τους σε επιμορφωτικά προγράμματα εμπλούτισαν τη διδασκαλία τους με νέες τεχνικές, νέα εργαλεία με αποτέλεσμα να την εξελίσουν κάνοντας το μάθημα στην τάξη πιο ενδιαφέρον, πιο ξεκούραστο και πιο διασκεδαστικό για τους μαθητές τους.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν τα εξής:

Σ1: *«Το μάθημα της ιστορίας σε ένα επιμορφωτικό που είχα παρακολουθήσει στην Αθήνα», «Στο Αρσάκειο ήταν ε, όπου το μάθημα γινόταν καθαρά μέσω υπολογιστή με βιντεοπροβολέα και τα λοιπά και η κύρια πηγή ως πούμε ήταν ένα βίντεο σαν αφόρμηση, το οποίο ήταν πολύ βοηθητικό και το έχω χρησιμοποιήσει και ένα άλλο το οποίο έχω χρησιμοποιήσει πολύ είναι παιχνίδια γνωριμίας και προσέγγισης των μαθητών και επίλυσης προβλημάτων, δηλαδή πιο πολύ ψυχοσυναισθηματικού περιεχομένου», «Ναι αρκετά, όχι όμως και σε πολύ μεγάλο βαθμό, γιατί ακόμα και εκείνο ήταν πολύ ωφέλιμη η επιμόρφωση αυτή για μένα, ειδικά στο Β επίπεδο που γνωρίζεις τα λογισμικά».*

Σ2: *«Το σεμινάριο της ειδικής αγωγής των συμβούλων, μπορώ να πω ότι λίγο πολύ ήταν μια μικρή βοήθεια για να ξεκινήσω, ειδικά στα πρώτα χρόνια που δούλευα και δεν ήμουν τόσο μέσα στα πράγματα. Από κει και πέρα, το επιμορφωτικό της ειδικής αγωγής ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο γιατί δεν είχα ασχοληθεί ξανά και δούλευα παράλληλη στήριξη εκείνη την χρονιά, οπότε ήταν το Α και το Ω για μένα. Νομίζω ότι χωρίς αυτό δε θα μπορούσα να ξεκινήσω τότε. Να ξεκινήσω ομαλά τη δουλειά μου εκείνη τη χρονιά».*

Σ₃: «Στο να οργανώσεις το μάθημα και τη διδασκαλία σου και να μπορεί να κάνεις τη δουλειά σου πιο εύκολη και ο πολύτιμος χρόνος που έχουμε στην τάξη, ο οποίος είναι λίγος, να μπορείς πιο γρήγορα να τον, να μπορείς πιο εύκολα να τον, να τα προλάβεις όλα».

Σ₄: «Μπορούμε να διεκπεραιώσουμε καλύτερα τα projects που υπάρχουν στο βιβλίο, μαθαίνουμε καινούριες τεχνικές που μας βοηθούν στο να οδηγήσουμε τους μαθητές. Μετά για τα σχέδια της εργασίας, τα οποία δεν είχαμε διδαχθεί στο Πανεπιστήμιο, θεωρώ ότι μας βοήθησαν πολύ τα εκάστοτε προγράμματα. Στο πώς δηλαδή θα δομήσουμε την κάθε εργασία. Περισσότερο αυτό και οι γνώσεις που αποκομίσαμε για το πώς θα οδηγήσουμε τα παιδιά στο επιθυμητό αποτέλεσμα», «πώς να φτιάχνεις μία ιστοσελίδα, στην οποία θα έχουν πρόσβαση και οι μαθητές και στην οποία θα αναρτάται το εκάστοτε υλικό του κάθε εκπαιδευτικού και μπορούν με αυτόν τον τρόπο να μάθουν καλύτερα και οι μαθητές για το πώς θα χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, εεε ανάρτηση εργασιών κτλ. Και σίγουρα σώζεται και περισσότερος χρόνος εε δηλαδή αν θέτουμε στους μαθητές ένα project μπορούν μετά να το αναρτήσουν για διόρθωση στην πλατφόρμα που θα έχουμε φτιάξει κάθε φορά και διευκολύνεται γενικώς η όλη διαδικασία».

Σ₅: «Έχει εξελιχθεί η διδασκαλία μου με αυτά. Τα έχω χρησιμοποιήσει και έχουν γίνει πράξη και γίνεται πιο ευχάριστο το μάθημα».

Σ₆: «Κατά αρχήν στη μεθοδολογία», «Προσπαθώ να παντρέψω την προπονητική με το μάθημα που κάνω εδώ πέρα και να έχω καινούρια πράγματα», «κυρίως στα προγράμματα, καινοτόμες δράσεις».

Σ₇: «Έχω μάθει καλύτερα να χρησιμοποιώ τα εποπτικά μέσα και να τα προσαρμόζω στο μάθημα μου και να κάνω πιο ευχάριστο το μάθημα και πιο διασκεδαστικό. Έμαθα να χρησιμοποιώ το origami μια κινέζικη τέχνη με το χαρτί και την χρησιμοποιώ στις μεγάλες τάξεις. Προσπαθώ να δημιουργώ στόχους που να είναι δημιουργικοί και να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη των μαθητών», «Στα σχολεία που έχουν διαδραστικό πίνακα ή μεγάλες οθόνες τηλεοράσεων με υπολογιστή τα χρησιμοποιώ για να δείξω στα παιδιά καλλιτέχνες μέσω DVD. Έχω υλικό που μπορώ να το δείξω στους μαθητές αλλά δεν έχουν όλα τα σχολεία διαδραστικούς ή εποπτικά μέσα».

Σ₈: «Ιδιαίτερα στο να κάνω πιο αποτελεσματική τη διδασκαλία μου. Η επιμόρφωση για τη χρήση των νέων τεχνολογιών για παράδειγμα μου προσέφερε τη δυνατότητα να μάθω πώς θα ενσωματώσω πολύ χρήσιμα εργαλεία στο μάθημα, κάτι το οποίο ενθουσιάζει φυσικά τους μαθητές, αφού τους ελκύει το ενδιαφέρον, κάνοντας το μάθημα πιο ξεκούραστο και πιο διασκεδαστικό».

Σ₁₀: «Σε έναν βαθμό η συμμετοχή μου στις επιμορφώσεις για τους υπολογιστές. Εκεί γνώρισα κάποια εργαλεία, τα οποία μου φάνηκαν πολύ χρήσιμα στη διδασκαλία μου».

Ερώτηση 8: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Οργάνωση διδασκαλίας. • Γνωριμία, προσέγγιση μαθητών και επίλυση προβλημάτων.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, σε κάποιο βαθμό. • Στην ειδική αγωγή.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Με την χρήση νέων τεχνολογιών, πιο ελκυστικό και ενδιαφέρον μάθημα.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Καλύτερη διεκπεραίωση των εργασιών του σχολικού βιβλίου. • Καινούργιες τεχνικές για να οδηγήσουμε τα παιδιά στο επιθυμητό αποτέλεσμα. • Σχέδια εργασίας. • Δημιουργία ιστοσελίδας για πρόσβαση και από τους μαθητές. • Εξοικονόμηση χρόνου.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Εξέλιξη διδασκαλίας. • Ευχάριστο μάθημα.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Εκπαίδευση. • Μεθοδολογία μαθήματος • Προγράμματα. • Καινοτόμες δράσεις.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Καλύτερη εφαρμογή και προσαρμογή στο μάθημα των εποπτικών μέσων. • Πιο ευχάριστο και διασκεδαστικό μάθημα. • Χρησιμοποίηση της τεχνικής origami στις μεγάλες τάξεις. • Δημιουργικοί στόχοι. • Ανάπτυξη κριτικής σκέψεις στους μαθητές. • Εφαρμογή νέων τεχνολογιών.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Βελτίωση διδασκαλίας. • Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών. • Ξεκούραστο και διασκεδαστικό μάθημα.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι ιδιαίτερα.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, σε ένα βαθμό. • Γνωριμία με πολύ χρήσιμα εργαλεία για την διδασκαλία.

Η επόμενη και τελευταία ερώτηση (βλ. παρακάτω πίνακα), καλεί τους συμμετέχοντες να καταθέσουν την άποψή τους όσον αφορά τη συμβολή της επιμόρφωσης στην επαγγελματική τους ανάπτυξη, καθώς και τον τρόπο που αυτό

επιτυγχάνεται. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων, απαντά ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα προάγει την επαγγελματική τους ανάπτυξη, όπως αποδεικνύεται και από τα λεγόμενά τους:

Σ₁: «Ε θεωρώ ότι βοηθάει», Σ₃: «Σίγουρα εξελίσσεσαι επαγγελματικά», Σ₄: «Ναι», Σ₅: «Πιστεύω ότι βοηθά, γιατί οποιαδήποτε επιμόρφωση, βοηθά τον άνθρωπο γενικότερα», Σ₆: «Ναι πιστεύω ότι βοηθάει. Πρέπει να βοηθάει», Σ₇: «αν τα επιμορφωτικά προγράμματα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των εκπαιδευτικών βοηθούν στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών», Σ₈: «Πιστεύω ότι βοηθάει αρκετά», Σ₉: «Πιστεύω ότι ένα κατάλληλο επιμορφωτικό πρόγραμμα, θα βοηθούσε στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών», Σ₁₀: «Κοιτάξτε, αν γινόταν με τον σωστό τρόπο, όπως έπρεπε δηλαδή, με οργάνωση, με συνέπεια και με μία συνέχεια πιστεύω πως ναι θα βοηθούσε πολύ».

Αναφορικά με τον τρόπο που αυτό επιτυγχάνεται, αν και ποικίλει λόγω του εύρους των ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών και πάλι οι περισσότεροι συμφωνούν ότι η εξέλιξη τους γίνεται φανερή στη διδασκαλία τους.

Ειδικότερα:

Σ₁: «Μας βοηθά να εξελισσόμαστε, να μαθαίνουμε νέους τρόπους, νέες πρακτικές, νέες εφαρμογές και όλο και κάτι μπορεί ο καθένας μπορεί να πάρει ας πούμε που μπορεί να το εφαρμόσει στην τάξη του, γιατί εννοείται ότι κάθε τάξη έχει το δικό της χαρακτήρα και τη δική της δομή, αλλά όλο και κάτι έστω και μία μικρή ιδέα ας πούμε που μπορεί ο κάθε δάσκαλος να τη φέρει στα δικά του μέτρα και να την αξιοποιήσει μέσα στην τάξη του και να βοηθήσει και τα παιδιά να προχωρήσουν αλλά και τον ίδιο να εξελιχθεί επαγγελματικά και προσωπικά και ατομικά όλα πιστεύω ότι παίζουν ρόλο».

Σ₃: «Εμπλουτίζεις και εσύ τις γνώσεις σου και σίγουρα κάνεις καλύτερο το μάθημά σου και ο σκοπός είναι πάντα να γίνεται κατανοητό από τα παιδιά για να μπορούν τα παιδιά να το καταλάβουν, να τους το περάσεις δηλαδή με πιο εύκολο τρόπο, οπότε μαθαίνεις εσύ και μετά μαθαίνοντας εσύ μαθαίνεις καλύτερα και πιο εύκολα και στα παιδιά».

Σ₄: «Υιοθετούν νέους τρόπους και νέες μεθόδους, οι οποίες τους δίνουν τη δυνατότητα να χειριστούν καλύτερα το εκπαιδευτικό αντικείμενο. Εεε και επίσης

θεωρώ ότι νιώθει περισσότερο, γίνεται προώθηση της αυτοπεποίθησης του εκάστοτε εκπαιδευτικού, όταν αυτός νιώθει πιο σίγουρος ότι χρησιμοποιεί νέους τρόπους ότι τα παιδιά, κρατά ζωντανό το ενδιαφέρον τους, την προσοχή των παιδιών».

Σ5: «Οποιαδήποτε επιμόρφωση, βοηθά τον άνθρωπο γενικότερα. Εεε και εμείς οι εκπαιδευτικοί δε θα πρέπει να μένουμε πίσω, πρέπει να κοιτάζουμε μπροστά. Αλλάζουν τα πράγματα. Αλλάζουν οι θεωρίες, εεε δεν μένουν ίδια. Αλλάζουν τα παιδιά, αλλάζουν οι κοινωνίες».

Σ6: «Τα πρώτα χρόνια που ξεκίνησα, έχω παρακολουθήσει πολλά τέτοια σεμινάρια του ΙΝΕΠ του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης, ήταν τότε θυμάμαι αρκετών ωρών κιάλας, μην πω και ημερών, ήταν εφτά ημερών, κάπως έτσι, εεε ήταν, με βοήθησαν τότε και στους υπολογιστές για να μπορέσω στο μάθημά μου, τη Φυσική Αγωγή, να κάνω πέντε πράγματα, εεε και στο πώς διαχειρίζεται κάποιος το ανθρώπινο δυναμικό σε θέματα κυρίως διευθυντών και τέτοια για να μπορέσω να καταλάβω τι συμβαίνει».

Σ7: «Θεωρώ πως η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά μέσα, θα τους βοηθήσει στο να γίνουν ικανοί και να ανταποκρίνονται σε όλες τις προκλήσεις με τους μαθητές, ανεξάρτητα από τις οποιεσδήποτε διαφορές τους».

Σ8: «Αποκτάς επιπλέον γνώσεις μέσα από τα προγράμματα αυτά, κερδίζοντας με αυτόν τον τρόπο και οι μαθητές μας, αφού βελτιώνεται η διδασκαλία μας και εμπλουτίζουμε το μάθημά μας με νέες μεθόδους και τεχνικές».

Σ9: «Αν υπήρχε κάποιο πρόγραμμα που να τον βοηθούσε με πιο πρακτικά ζητήματα να εφαρμόσει τα πάντα μέσα στην τάξη του με τα παιδιά του, πιστεύω ότι θα τον βοηθούσε και να εξελιχθεί και να γίνει καλύτερος στη δουλειά του ε και θα μπορούσε να υπάρχει και μία καλύτερη αλληλεπίδραση με τα παιδιά και γενικά, πιστεύω, ότι θα τον βοηθούσε στην επαγγελματική του ανάπτυξη».

Σ10: «Και εμείς οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί έχουμε την ανάγκη διαρκώς να εξελισσόμαστε, να γινόμαστε καλύτεροι, να αποκτούμε νέες γνώσεις και να βοηθάμε έτσι και τους μαθητές μας».

Ερώτηση 9: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Σ_1	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, εξελισσόμαστε. • Εκμάθηση νέων τρόπων διδασκαλίας, πρακτικών, εφαρμογών.
Σ_2	<ul style="list-style-type: none"> • Όχι.
Σ_3	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Διαχείριση χρόνου, απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων. • Καλύτερη οργάνωση μαθήματος και διδασκαλίας.
Σ_4	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Εκμάθηση νέων τρόπων διδασκαλίας, μεθόδων, ενδιαφέρον μάθημα. • Καλύτερος χειρισμός του εκπαιδευτικού αντικειμένου. • Αύξηση αυτοπεποίθησης εκπαιδευτικού, εμπλουτισμός βιογραφικού.
Σ_5	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Οι εκπαιδευτικοί συμβαδίζουν με την κοινωνία.
Σ_6	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Βελτίωση διδασκαλίας. • Εκμάθηση νέων τεχνολογιών. • Διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού.
Σ_7	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, αν τα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των εκπαιδευτικών. • Δημιουργούν ικανούς εκπαιδευτικούς. • Οι εκπαιδευτικοί ανταποκρίνονται στις προσκλήσεις.
Σ_8	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι. • Απόκτηση επιπλέον γνώσεων που μεταφέρονται στους μαθητές. • Εμπλουτισμός μαθήματος με νέες μεθόδους και τεχνικές. • Βελτίωση διδασκαλίας.
Σ_9	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, αν το πρόγραμμα είναι το κατάλληλο. • Εξέλιξη εκπαιδευτικού, καλύτερη αλληλεπίδραση με τους μαθητές.
Σ_{10}	<ul style="list-style-type: none"> • Ναι, αν γίνει με σωστό τρόπο. • Εξέλιξη εκπαιδευτικού, νέες γνώσεις, περισσότερη βοήθεια στους μαθητές.

Κεφάλαιο 9 : Συμπεράσματα

Στην εργασία αυτή επιχειρήθηκε να διερευνηθεί η συμβολή της επιμόρφωσης στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τους δέκα συμμετέχοντες στη συνέντευξη αναλύθηκαν και μελετήθηκαν προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις και οι εμπειρίες τους αναφορικά με τον θεσμό της επιμόρφωσης και το κατά πόσο αυτός τους βοήθησε στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης είχαν ομαδοποιηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν καλύτερη διερεύνηση των ερωτημάτων που τέθηκαν στην αρχή της παρούσας ποιοτικής έρευνας.

Διαπιστώθηκε, όσον αφορά το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, για τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις, πως και οι δέκα εκπαιδευτικοί που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας, εμφανίζονται ιδιαίτερα θετικοί σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικές δράσεις, στις οποίες φροντίζουν να συμμετέχουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, όταν τους δίνεται η δυνατότητα. Ακόμα και κάποιοι οι οποίοι σημείωσαν πως η συμμετοχή τους σε τέτοιου είδους δράσεις δεν τους ωφέλησε ιδιαίτερα, παρόλα αυτά, θεωρούν πολύ σημαντική την οργάνωση και υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων, καθώς όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν πάντα κάτι κερδίζουν από αυτά.

Αναφορικά με το είδος των προγραμμάτων που επιλέγουν να παρακολουθήσουν, θα λέγαμε πως ποικίλει αναλόγως και της ειδικότητας των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών. Αυτό το οποίο, ωστόσο παρατηρείται είναι η συμμετοχή της πλειονότητας του δείγματος σε προγράμματα για τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και συγκεκριμένα σε επιμορφώσεις για την πιστοποίηση του Α και του Β₁ επιπέδου. Επιπροσθέτως, σημαντική μερίδα των συμμετεχόντων στην έρευνα δήλωσαν ότι έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά προγράμματα που διοργανώθηκαν από Π.Ε.Κ, όπως επίσης και από Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.). Αυτό το οποίο αναδεικνύεται εδώ είναι ότι δεν αναφέρθηκαν ιδιαίτερα επιμορφώσεις που να αφορούν τη διδακτική ενός αντικείμενου. Αντίθετα, η πλειονότητα των εκπαιδευτικών συμμετείχαν σε προγράμματα που αφορούσαν θέματα γενικού ενδιαφέροντος, όπως το περιβάλλον και η χρήση των υπολογιστών, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω.

Ένα ακόμα σημείο που εστιάζει η παρούσα έρευνα είναι και η ανάδειξη των κινήτρων που οδηγούν τους εκπαιδευτικούς στη συμμετοχή σε κάποιο επιμορφωτικό πρόγραμμα. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, η προσωπική εξέλιξη αποτελεί το σημαντικότερο κίνητρο για επιμόρφωση. Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για τη βελτίωση της διδασκαλίας τους, αφού όπως αναφέρουν επιθυμούν διαρκώς να βελτιώνουν το έργο τους κάνοντάς το πιο αποτελεσματικό. Το γεγονός αυτό φανερώνει την ανάγκη των εκπαιδευτικών να εξελίσσονται, να μη μένουν στάσιμοι και να ενημερώνονται για όλες τις αλλαγές και τις καινοτομίες που αφορούν τον τομέα τους. Άρα η επιμόρφωση αποτελεί μία καθαρά προσωπική και συνειδητή επιλογή του εκπαιδευτικού, ο οποίος την αναγνωρίζει ως το μέσο για την προσωπική και επαγγελματική του εξέλιξη.

Ένα αρκετά μεγάλο μέρος των ερωτήσεων της συνέντευξης, εστίασε στην ίδια την επιμορφωτική διαδικασία, καλώντας τους εκπαιδευτικούς να αναφέρουν όλα εκείνα τα σημεία της που θα τα χαρακτήριζαν ως δυνατά, αδύνατα, καθώς και τα στοιχεία εκείνα που δυσχεραίνουν και «ναρκοθετούν» τα αποτελέσματά της, θέτοντας έτσι σε «κίνδυνο» τον ίδιο τον θεσμό της επιμόρφωσης. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν την άποψή τους αναφορικά με τις προοπτικές και τις ευκαιρίες που τους προσφέρει η επιμόρφωση. Τα συμπεράσματα τα οποία εξήχθησαν όσον αφορά τα παραπάνω μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Τα θετικά στοιχεία των προγραμμάτων που επεσήμαναν οι ερωτηθέντες αφορούν την οργάνωσή τους, η οποία σε γενικές γραμμές κρίνεται ικανοποιητική, τους επιμορφωτές, οι οποίοι είναι άτομα καταρτισμένα και ικανά να μεταδώσουν αποτελεσματικά τη γνώση, καθώς και τις γνώσεις που απέκτησαν μέσω αυτών, πράγμα που οδήγησε στην προσωπική τους βελτίωση. Τέλος, αρκετοί ήταν αυτοί οι οποίοι ανέφεραν στα θετικά στοιχεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων, τον βιωματικό χαρακτήρα που είχαν κάποια από αυτά.
- Όσον αφορά τα αρνητικά στοιχεία, αυτό το οποίο καταγράφεται σαν συμπέρασμα είναι ότι το κόστος που κλήθηκαν να πληρώσουν, καθώς και η απόσταση για τη συμμετοχή σε κάποια επιμορφωτική δραστηριότητα αποτρέπει πολλούς εκπαιδευτικούς από το να λάβουν

μέρος. Επίσης αυτό το οποίο δυσαρεστεί τους εκπαιδευτικούς είναι και το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό παρόμοιων προγραμμάτων έχουν τον χαρακτήρα διάλεξης, μετατρέποντάς τους σε παθητικούς δέκτες πληροφοριών χωρίς καμία ενεργό συμμετοχή στην όλη διαδικασία. Αυτό το οποίο επισημαίνεται εδώ είναι ότι όταν οι θεωρητικές γνώσεις είναι αποκομμένες από την επαγγελματική πρακτική, τότε τα οφέλη που μπορεί να προσφέρει η επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς είναι ελάχιστα. Η θεωρία για ιδεατές τάξεις, όπως χαρακτηριστικά ανέφεραν κάποιοι ερωτηθέντες, δεν προσφέρει τίποτα. Αντίθετα, αυτό το οποίο ζητούν οι εκπαιδευτικοί είναι πρακτικές λύσεις για τα θέματα με τα οποία έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι στη σχολική πραγματικότητα.

- Συμπερασματικά με τις πιθανές αιτίες που «ναρκοθετούν» τα αποτελέσματα της επιμόρφωσης και θα μπορούσαν να θέσουν σε «κίνδυνο» τον θεσμό, οι απόψεις των ερωτηθέντων και πάλι συγκλίνουν στο υψηλό κόστος, που χαρακτηρίζει τα περισσότερα και πιο «ενδιαφέροντα» επιμορφωτικά προγράμματα, την αδυναμία διοργάνωσης εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε όλες τις περιοχές της χώρας και όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, καθώς και στην απουσία από πολλά του βιωματικού χαρακτήρα.
- Αναφορικά με τις προοπτικές που ανοίγονται στους εκπαιδευτικούς από τη συμμετοχή τους σε επιμορφωτικά προγράμματα, αυτό το οποίο μπορεί να λεχθεί είναι ότι οι απόψεις και πάλι επικεντρώνονται στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξή τους, η οποία αποτυπώνεται μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας με τις νέες μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται, οι οποίες κάνουν τη διδασκαλία των εκπαιδευτικών πιο αποδοτική και αποτελεσματική. Αντίθετα, όσον αφορά τη μισθολογική τους εξέλιξη και την ανέλιξη σε κάποια ανώτερη θέση, η συμμετοχή στα επιμορφωτικά προγράμματα που υλοποιούνται σήμερα στη χώρα δεν αποτελεί σημαντικό προσόν για τους εκπαιδευτικούς.

Για το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, το αν δηλαδή η επιμόρφωση προάγει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, αυτό το οποίο μπορεί να ειπωθεί

είναι ότι σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν στο ότι πράγματι η επιμόρφωση συμβάλλει τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική τους ανάπτυξη. Ωστόσο, αυτό το οποίο τονίζουν είναι ότι για να συμβεί αυτό, τα προγράμματα πρέπει να γίνονται με τον σωστό τρόπο, να είναι κατάλληλα και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών, εγείροντας έτσι ερωτήματα όσον αφορά την ποιότητα των παρεχόμενων επιμορφωτικών προγραμμάτων. Τέλος, όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο βοηθά η επιμόρφωση των επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, αυτό το οποίο μπορεί να εξαχθεί ως συμπέρασμα είναι ότι μέσω των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων οι εκπαιδευτικοί αποκτούν νέες γνώσεις, γνωρίζουν νέες μεθόδους και εργαλεία, τα οποία εμπλουτίζουν τη διδασκαλία τους στην τάξη, κάνοντας την πιο αποτελεσματική.

Τέλος, συμπερασματικά με τη συμβολή της πολιτείας στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, δεν κρίνεται ιδιαίτερα ενθαρρυντική μιας και, σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, το κράτος δεν ενδιαφέρεται ουσιαστικά για την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού της χώρας δείχνοντας την αδυναμία του για τη χάραξη μιας εθνικής επιμορφωτικής πολιτικής. Αυτό το οποίο παρατηρείται είναι η διοργάνωση σποραδικά κάποιων επιμορφωτικών προγραμμάτων τα οποία πολλές φορές δέχονται περιορισμένο αριθμό ατόμων. Μάλιστα, η συμμετοχή σε κάποιο από αυτά προϋποθέτει την εύνοια της τύχης, μιας και οι συμμετέχοντες προκύπτουν ύστερα από κλήρωση. Επιπροσθέτως, πολλά από αυτά τα προγράμματα πραγματοποιούνται μόνο σε αστικά κέντρα, αποκλείοντας έτσι από την επιμορφωτική διαδικασία μεγάλο μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί, λόγω αυτής της αδιαφορίας και της ασυνέπειας που δείχνει το κράτος για την επιμόρφωσή τους, καλούνται να αναλάβουν οι ίδιοι το κόστος της επιμόρφωσής τους, δαπανώντας μεγάλα χρηματικά ποσά και αρκετό από τον προσωπικό τους χρόνο, αφού οι εκπαιδευτικές άδειες έχουν καταργηθεί, προκειμένου να παρακολουθήσουν κάποιο αξιόλογο επιμορφωτικό πρόγραμμα, το οποίο θα ανταποκρίνεται στις επιμορφωτικές τους ανάγκες και θα τους βοηθά στη βελτίωση του εκπαιδευτικού τους έργου.

Η ανάγκη για χάραξη μιας εκπαιδευτικής πολιτικής που θα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αποτελεί πέρα από κάθε άλλη φορά αναγκαιότητα. Σε μία εποχή στην οποία η χώρα μας ταλανίζεται εδώ και χρόνια από

τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, η επένδυση στην επιμόρφωση άρα και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών θεωρείται αναγκαιότητα. Πρέπει να γίνει αντιληπτό πως η επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού της χώρας δε προάγει μόνο την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη του κάθε εκπαιδευτικού, αλλά και τις ανάγκες και τους σκοπούς γενικότερα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αυγητίδου, Σ. (2014). *Οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και ως στοχαζόμενοι επαγγελματίες. Υποστηρίζοντας την επαγγελματική μάθηση για μία συμμετοχική και συνεργατική εκπαίδευση.* Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Βεργίδης, Δ. (2001). Δια Βίου Εκπαίδευση και Εκπαιδευτική Πολιτική. Στο Καραλής, Θ. (επιμ.) (2010). *Δια Βίου Μάθηση και Πιστοποίηση*, συγγραφική ομάδα: Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χ., Δέδε, Ι., Δημουλάς, Κ., Ζαχείλας, Λ., Carmo Gomes, M., Costin, A. E., Hansen, L. E., Καραλής, Θ., Λιντζέρης, Π., Matache, M., Patchev, P., Roukova, P., Werquin, P., Φωτόπουλος, Ν. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ.

Γκόβαρης, Χ. & Ρουσσάκης, Ι. (2008). *Ευρωπαϊκή Ένωση. Πολιτικές στην Εκπαίδευση.* Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: Αθήνα.

Γκόλιαρης, Χ. (1998). Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών της Α/θμιας εκπαίδευσης (έρευνα), Σύγχρονη Εκπαίδευση, 101:83-88. Στο Βεργίδης, Δ.(2012). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα ως διάσταση της εκπαιδευτικής πολιτικής.* Επιστήμη και Κοινωνία. Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας. 29,97-126. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Δακοπούλου, Α. (2002). Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και η συμβολή της έρευνας δράσης. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.). *Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής.* Αθήνα: Μεταίχμιο (σελ. 88-96).

Δαμανάκης, Μ. & Αναστασιάδης, Π. (2005). Δια Βίου Εκπαίδευση, νέες τεχνολογίες και εκπαίδευση από απόσταση: «Ανάπτυξη προγράμματος ηλεκτρονικής μάθησης (e-Learning) για την επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού.* (σελ. 378 - 383). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Δούκας, Χ., Βαβουράκη, Α., Θωμοπούλου, Μ., Kalantzis, M., Κούτρα, Χ., & Σμυρνωτοπούλου, Α. (2008). Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών. Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Η ποιότητα στην Εκπαίδευση. Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης* (σελ. 358 – 390). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Λιακοπούλου, Ε., Νταλούκας, Β. (2015). Άτυπο δίκτυο επιμόρφωσης για την αξιοποίηση εργαλείων των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και επικοινωνιών στη διδασκαλία. Στο Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (επιμ.). *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. Αθήνα: Γρηγορη.

Ματσαγγούρας, Η. (2005). Επαγγελματισμός και επαγγελματική ανάπτυξη. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. (σελ. 63-81). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μαυρογιώργος, Γ. (2000). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Οι μορφές της και το κοινωνικοπολιτικό τους πλαίσιο. Στο Γκότοβος, Α., Μαυρογιώργος, Γ., Παπακωνσταντίνου, Π. (2000). *Κριτική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη*. (σελ. 85 – 103). Αθήνα: Gutenberg.

Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (επιμ.) (2015). *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. Αθήνα: Γρηγορη.

Ξωχέλλης, Π. (2005). *Ο εκπαιδευτικός στον σύγχρονο κόσμο. Ο ρόλος και το επαγγελματικό προφίλ σήμερα, η εκπαίδευση και η αποτίμηση του έργου του*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδάνος.

Παπαγεωργίου, Γ. (1998). *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Παπαδοπούλου, Μ. (2015). Η ανάδυση ενός ανοικτού και ευέλικτου περιβάλλοντος μάθησης στη δια βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα. Αποτύπωση και ερμηνεία του αναδυόμενου περιβάλλοντος. Στο Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (επιμ.), *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. (σελ. 103-116). Αθήνα: Γρηγορη.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2009). *Πρόταση για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*. Αθήνα (http://www.pi-schools.gr/paideia_dialogos/prot_epimorf.pdf).

Παντελή, Μ. (2015). Αποτελεσματική επαγγελματική ανάπτυξη σε σχολική βάση μέσω δημιουργίας θετικής και υποστηρικτικής κουλτούρας: Μεντορισμός και Αλληλοστήριξη (Mentoring and Peer-Coaching). Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.). *Μεθοδολογία, πολιτικές, πρακτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού που βασίζονται στο σχολείο*. (σελ. 70-78). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Παπαναούμ, Ζ. (2005). Ο ρόλος της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική τους ανάπτυξη: γιατί, πότε, πώς. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. (σελ. 82 - 62). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Παπαπροκοπίου, Ν. (2005). Ενδοσχολική επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. (σελ. 187 - 195). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Πατσιάδου, Μ. (2015). Η εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Μεθοδολογία, πολιτικές, πρακτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού που βασίζονται στο σχολείο..* (σελ. 282 – 291). Αθήνα: Γρηγόρη.

Σακκούλης, Δ., Ασημάκη, Α., Βεργίδης, Δ. (2017). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα ορισμού και τυπολογίας. Η ελληνική εμπειρία και οι διεθνείς τάσεις. *Εκπαιδευτικός κύκλος*, 5 (1), 104-126.

Σαλτερής, Ν. (2011). Επιμορφωτικά μορφώματα και συστήματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών: Εννοιολογικές διευκρινήσεις, σχέσεις και στόχοι. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.). *Θεσμοθετημένες και νέες μορφές επιμόρφωσης. Προς αναζήτηση συνέργειας και καλών πρακτικών*. ΟΕΠΕΚ (σελ. 7 – 13).

Στάμελος, Γ., Βασιλόπουλος, Α. (2004). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Τζιντζίδης, Α. & Βεργίδης, Δ. (2014). Η συμβολή της μετεκπαίδευσης των δασκάλων στη βελτίωση του εκπαιδευτικού τους έργου. *Επιστήμες Αγωγής*, 2 – 3, 178 – 194 .

Τσίγκου, Π., Νικολαΐδου, Σ., Γεωργούλη, Κ. (2015). Mentoring – Coaching στο Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Κολλέγιο Αθηνών – Κολλέγιο Ψυχικού). Στο Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (επιμ.). *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. (σελ. 39-55). Αθήνα: Γρηγόρη.

Φωκιάλη, Π., Κουρουτσίδου, Μ., Λέφας, Ε. (2005). Ζήτηση για επιμόρφωση: Οι συνιστώσες της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. (σελ. 131 – 138). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χαραμής, Π., & Κοτσιφάκης, Θ. (2005). Πολιτικές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών 1992 – 2004: Αξίες, σκοποί, προγράμματα. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. (σελ. 355 - 361). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα οργάνωσης, σχεδιασμού και αξιολόγησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος.

Ξενόγλωσση

Babbie, E. (2011). Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα. (Επιμέλεια Κώστας Ζαφειρόπουλος) Αθήνα: Κριτική.

Bayraktı, M. (2009). In-Service Teacher Training in Japan and Turkey: a Comparative Analysis of Institutions and Practices, *Australian Journal of Teacher Education* 34 (1), 10-22.

Beernaert, Y. (1994). Lifelong learning as a contribution to quality education in Europe, Brussels, European Lifelong monograph. Στο Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια Βίου Μάθησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος (Μετάφραση Ανθή Βακάκη).

Bett, H. (2015). The cascade model of teachers' continuing professional development in Kenya: A time for change?. *Cogent Education* (2016), 3:1139439, 1-9.

Bolam, R. (1990). Recent developments in England and Wales. Στο Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια Βίου Μάθησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος (Μετάφραση Ανθή Βακάκη).

Bonal, X. & Rambla, X. (2003). Captured by the Totally Pedagogised Society: Teachers and teaching in the knowledge economy. *Globalisation, Societies and Education*, τ. 1:2, σσ. 169-184. Στο Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (επιμ.), *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. (σελ. 103-116). Αθήνα: Γρηγόρη

Bozat, P., Bozat, N., Hursen, C. (2013). The Evaluation of Competence Perceptions of Primary School Teachers for the Lifelong Learning Approach, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 140 (2014), 476 – 482.

Bubb, S. (2007). Helping teachers develop. Στο Μπαγάκης, Γ. & Σκιά, Κ. (2015), (επιμ.), *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας*. (σελ. 39 - 55). Αθήνα: Γρηγορη.

Centre for Educational Research and Innovation Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development. (1982). *In-service education and training of teachers : a condition for educational change / Centre for Educational Research and Innovation (CERI)*. Washington, D.C. : OECD Publications and Information Center.

Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο (Μετάφραση Χρυσούλα Μητσοπούλου, Μάνια Φιλοπούλου).

Day, C. (2003). Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια Βίου Μάθησης. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος (Μετάφραση Ανθή Βακάκη).

Eraut, M. (1987). In service teacher education. Στο Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα οργάνωσης, σχεδιασμού και αξιολόγησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος.

Eraut, M. (1995). In service teacher education. Στο Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια Βίου Μάθησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος (Μετάφραση Ανθή Βακάκη).

European Commission (2001). The concrete future objectives of education systems. 59 final. Brussels. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52001DC0059&from=EL>).

European Commission- Directorate - General for Education and Culture, (2005). Common European Principles for teacher competences and qualifications.

European Commission (2012). Supporting the teaching professions for best learning outcomes. 374 final. Strasbourg. (<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0374:FIN:EN:PDF>).

Fraser, C., Kennedy, A., Reid, L., Mckinney, S. Teachers' continuing professional development: contested concepts, understandings and models. *Professional Development in Education*, 40:1, 89-111.

- Fullan, M.** (1993). Why Teachers must become Change Agents. Στο Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (2015). *Μεθοδολογία, πολιτικές, πρακτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού που βασίζονται στο σχολείο*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Guskey, T.** (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching: theory and practice*, 8:3, 381-391.
- Huberman, M.** (1989). The professional life cycle of teachers. Στο Day, C. (2003). *Η εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Οι προκλήσεις της Δια Βίου Μάθησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω Γιώργος Δαρδάνος (Μετάφραση Ανθή Βακάκη).
- Hursen, C.** (2013). Are the teachers lifelong learners? *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 5036 – 5040.
- King, F.** (2014). Evaluating the impact of teacher professional development: an evidence-based framework. *Professional Development in Education*, 40:1, 89-111.
- Lewin, K.** (1946). Action Research and minority problems. Στο Δακοπούλου, Α. (2002). *Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και η συμβολή της έρευνας δράσης*. Στο Μπαγάκης, Γ. *Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής*. Αθήνα: Μεταίχμιο (σελ. 88-96).
- Lieberman, Ann** (1996). Practices that support teacher development: Transforming conceptions of professional learning. Στο Παπαναούμ, Ζ. (2003). *Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Τυπωθήτω Δαρδάνος.
- Mazi – Golob, H.** (2012). The impact of teachers' professional development on the results of pupils at national assessment of knowledge. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 1648 – 1654.
- Ozdamli, F., & Ozdal, H.** (2014). Life-long Learning Competence Perceptions of the Teachers and Abilities in Using Information-Communication Technologies, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 182, (2015), 718 – 725.
- Solak, E.** (2016). English Teacher Training Programs in Denmark, Sweden and Turkey. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 232 (2014), 439 – 443.

Νομοθεσία

N.2875/1922(https://www.researchgate.net/publication/316275056_E_epimorphos_e_ton_ekpaideutikon_zetemata_orismou_kai_typologias_E_ellenike_empeiria_kai_o_i_diethneis_taseis_In__service_training_of_teachers_issues_of_definition_and_typology_Greek_experience_and_the).

Π.Δ. 127/1977 (Φ.Ε.Κ. 40/12-02-1977) «Περί οργανώσεως και λειτουργίας παρά τω Κ.Ε.Μ.Ε. Σχολής Επιμορφώσεως Λειτουργών Μέσης Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΜΕ)».

Π.Δ. 459/1978 (Φ.Ε.Κ. 27/22-02-1978). «Περί οργανώσεως και λειτουργίας Σχολών Επιμορφώσεως Λειτουργών Μέσης Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΜΕ)».

Π.Δ. 255/1979 (Φ.Ε.Κ. 71/13-04-1979). «Περί οργανώσεως και λειτουργίας Σχολών Επιμορφώσεως Λειτουργών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ) και συμπληρώσεως των περί ΣΕΛΜΕ διατάξεων του 459/1978 Π.Δ./τος».

N. 1566/85 (Φ.Ε.Κ. 167/30-09-1985, τ. Α΄) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

N. 2009/1992 (Φ.Ε.Κ. Α΄, 18/14-2-1992). «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις».

Υ.Α.Γ2/2322/29-3-95

(<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/view/871>)

Υ.Α.Γ2/7578/12-10-95

(<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/view/871>).

N. 2986/2002 (Φ.Ε.Κ. 24/13-02-2002). «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις».

N. 3966/2011 (Φ.Ε.Κ. 118 Α΄/ 24-05-2011). «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και άλλες διατάξεις».

N. 4547/2018 (Φ.Ε.Κ. 102/Α΄/12-06-2018). «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

Υ.Α. 158733/ΓΔ4/2018 (ΦΕΚ 4299/Β/27-09-2018). «Ενιαίος Κανονισμός Λειτουργίας των Περιφερειακών Κέντρων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) και ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου».

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο

1. Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;
2. Σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;
3. Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε, σας οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;
4. Ποια ήταν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;
5. Θεωρείτε πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;
6. Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;
7. Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;
8. Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;
9. Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Παράρτημα Β: Συνεντεύξεις

Σ₁

6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ	
Σχολείο	ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΑ
Έτη προϋπηρεσίας	10
Ώρα Έναρξης	11:35
Ώρα Λήξης	11:50
Ημερομηνία	25.11.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, όταν μου δίνεται η δυνατότητα συμμετέχω.

Ερευνήτρια: Θα μπορούσατε να μου πείτε σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;

Εκπαιδευτικός: Εεεε, έχω συμμετάσχει σε αρκετά, όπως για παράδειγμα το ΤΠΕ το Α και το Β επίπεδο, εεε τα ΠΕΚ που έκανα ως αναπληρώτρια και ως νεοδιόριστη.

Ερευνήτρια: Περιβαλλοντικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Περιβαλλοντικό, ναι πρόγραμμα και μονοήμερο και τριήμερο έχω παρακολουθήσει.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε/ οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Εεε, βασικά δύο πράγματα νομίζω για μένα το ένα ότι θα με βοηθήσει να γίνω καλύτερη στη δουλειά μου και μπορώ έτσι να βρω κάποιες πρακτικές και εφαρμογές από ένα πρόγραμμα εεε και το άλλο είναι καθαρά το θέμα του σεμιναρίου, αν δηλαδή μου είναι ελκυστικό θα το παρακολουθήσω.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ας ξεκινήσουμε με τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Τα δυνατά σημεία... νομίζω ότι μπορείς να πάρεις διάφορες ιδέες, τις οποίες μπορείς ας πούμε να εφαρμόσεις στην τάξη σου, μπορείς να πάρεις ιδέες στο πώς να οργανώσεις ένα μάθημα διδασκαλίας και εσύ ο ίδιος ακόμα βελτιώνεσαι σαν άνθρωπος θεωρώ.

Ερευνήτρια: Τα αδύνατα;

Εκπαιδευτικός: Τα αδύνατα εμένα αυτό που θα θεωρούσα έτσι ένα αδύνατο σημείο είναι ότι δε γίνονται βιωματικά σεμινάρια, δηλαδή είναι πιο πολύ σαν διάλεξη το σεμινάριο, έχει τέτοια μορφή. Πιο πολύ δηλαδή θεωρία από ότι πράξη. Αυτό.

Ερευνήτρια: Από άποψη οργάνωσης πώς θα τα χαρακτηρίζατε;

Εκπαιδευτικός: Ε, όσα έχω παρακολουθήσει μέχρι τώρα ικανοποιητικά είναι. Δεν είχα κάποιο θέμα. Σε μερικά σαν μειονέκτημα ας πούμε θα ανέφερα λίγο τον χρόνο, δηλαδή ότι υπήρχε μία καθυστέρηση στην έναρξη του σεμιναρίου ή υπήρχε πολύ μεγάλο διάλειμμα που για μένα δεν ήταν έτσι και τόσο απαραίτητο γιατί θεωρώ ότι κουράζει τον κόσμο. Αυτό.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Εεε γκρίζα σημεία... Ε θα έλεγα σε μερικά το κόστος, θα έλεγα σε μερικά και το μέρος γιατί δεν έχουν όλοι πρόσβαση στην Αθήνα ας πούμε που είναι μεγάλο αστικό κέντρο που γίνονται πολλά σεμινάρια.

Ερευνήτρια: Άρα στην επαρχία θεωρείται πως υπάρχουν λιγότερες πιθανότητες για συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ε βέβαια, στην επαρχία ναι.

Ερευνήτρια: Άρα και το κόστος μετακίνησης μετράει;

Εκπαιδευτικός: Βέβαια και το κόστος μετακίνησης παίζει ρόλο. Άλλο «γκρίζο» σημείο... Αυτό το οποίο με ενοχλεί λίγο είναι αυτό ότι γίνεται με τη μορφή διάλεξης που γίνεται από τον οποιοδήποτε εεε.

Ερευνήτρια: Ότι δε δίνεται δηλαδή η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν ενεργά σε ένα σεμινάριο;

Εκπαιδευτικός: Ναι, αυτό αυτό. Να γίνεται δηλαδή η θεωρία πράξη γιατί πιο πολύ σου μένει η βιωματική μάθηση από ότι να παρακολουθήσεις ας πούμε μία θεωρία, μία διάλεξη, όλο γενικά ας πούμε το κομμάτι το θεωρητικό του σεμιναρίου.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Εεε δε γίνονται αρκετά επιμορφωτικά σεμινάρια. Η πολιτεία δε βοηθά θα έλεγα ιδιαίτερα. Ε, ό,τι σεμινάρια οργανώνονται, οργανώνονται μόνο από τους πρώην σχολικούς συμβούλους και τώρα νυν εμπυχωτές / συντονιστές που ακόμα βέβαια δεν έχουν αναλάβει οι άνθρωποι την υπηρεσία τους, αλλά γίνονται επίσης μέσα σε όλη τη διάρκεια του δικού μας σχολικού έτους πολύ λίγα, δηλαδή να γίνουν δύο μέσα σε όλη τη χρονιά. Εεε και μερικά σεμινάρια κιόλας είναι και επί πληρωμή.

Ερευνήτρια: Οπότε θεωρείτε πως η συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια έγκειται στην επιθυμία ή τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ε ναι, εντάξει αυτά που θα οργανωθούν πιστεύω από τους δικούς μας αρμόδιους και ανώτερους, ε εντάξει αναγκαστικά θα τα παρακολουθήσουμε. Εεε αλλά από κει και πέρα ναι όποιος θέλει και το ψάχνει και ενδιαφέρεται για τη βελτίωση της δουλειάς του και τη βελτίωση τη δική του μπορεί να συμμετάσχει σε οποιοδήποτε σεμινάριο.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες / προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Εεε, εμένα με βοηθά πολύ γιατί παίρνω ιδέες τις οποίες μπορώ μετά να εφαρμόσω μετά στην τάξη μου. Τώρα επαγγελματική ας πούμε εξέλιξη δε νομίζω ότι θα έχω ιδιαίτερα γιατί εντάξει είμαστε οι δάσκαλοι ένας κλάδος ο οποίος εντάξει

μέχρι διευθυντής να φτάσεις. Υπάρχει δηλαδή ένα τέλμα, δεν υπάρχει μεγάλη εξέλιξη στην πορεία μας.

Ερευνήτρια: Ακόμα και για αυτό όμως ουσιαστικά η επιμόρφωση βοηθάει, στην ανέλιξη δηλαδή. Έτσι δεν είναι;

Εκπαιδευτικός: Ναι, φυσικά και βοηθάει, εννοείται στην ανέλιξη για όποιον ενδιαφέρεται να γίνει διευθυντής ή να αναλάβει μία άλλη τέλος πάντων ανώτερη θέση χρειάζεται εννοείται. Δηλαδή πρέπει να ξέρεις πώς θα διαχειριστείς κάποια πράγματα. Ε τώρα δεν ξέρω τι άλλο να πω.

Ερευνήτρια: Μισθολογικά βοηθά η παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων;

Εκπαιδευτικός: Όχι, δε νομίζω. Εκτός από τα μεταπτυχιακά που μόνο αναγνωρίζονται μισθολογικά.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι με έχει βοηθήσει σε κάποιες περιπτώσεις να οργανώσω τη διδασκαλία κάποιων μαθήματων, όπως για παράδειγμα θυμάμαι το μάθημα της ιστορίας σε ένα επιμορφωτικό που είχα παρακολουθήσει στην Αθήνα, μπορώ να πω πού;

Ερευνήτρια: Βεβαίως.

Εκπαιδευτικός: Στο Αρσάκειο ήταν ε, όπου το μάθημα γινόταν καθαρά μέσω υπολογιστή με βιντεοπροβολέα και τα λοιπά και η κύρια πηγή ας πούμε ήταν ένα βίντεο σαν αφόρμηση, το οποίο ήταν πολύ βοηθητικό και το έχω χρησιμοποιήσει και ένα άλλο το οποίο έχω χρησιμοποιήσει πολύ είναι παιχνίδια γνωριμίας και προσέγγισης των μαθητών και επίλυσης προβλημάτων, δηλαδή πιο πολύ ψυχοσυναισθηματικού περιεχομένου.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών, αναφέρατε ότι έχετε παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια. Σας έχουν βοηθήσει στη διδασκαλία σας;

Εκπαιδευτικός: Ναι αρκετά, όχι όμως και σε πολύ μεγάλο βαθμό, γιατί ακόμα και εκείνο ήταν πολύ ωφέλιμη η επιμόρφωση αυτή για μένα, ειδικά στο Β επίπεδο που

γνωρίζεις τα λογισμικά, ερχόμαστε πάλι στο ίδιο ότι δεν υπήρξε πρακτική εφαρμογή, δηλαδή μπορούσαμε κάποια λογισμικά τα οποία τα χρησιμοποιούμε συνέχεια και ευρέως να τα κάνουμε στην πράξη, δηλαδή και να δούμε πώς θα οργανώσουμε ένα μάθημα.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Ε θεωρώ ότι βοηθάει. Γενικά για μένα είναι καλό να συμμετέχουμε σε τέτοια προγράμματα, γιατί μας βοηθά να εξελισσόμαστε, να μαθαίνουμε νέους τρόπους, νέες πρακτικές, νέες εφαρμογές και όλο και κάτι μπορεί ο καθένας μπορεί να πάρει ας πούμε που μπορεί να το εφαρμόσει στην τάξη του. Γιατί εννοείται ότι κάθε τάξη έχει το δικό της χαρακτήρα και τη δική της δομή, αλλά όλο και κάτι έστω και μία μικρή ιδέα ας πούμε που μπορεί ο κάθε δάσκαλος να τη φέρει στα δικά του μέτρα και να την αξιοποιήσει μέσα στην τάξη του και να βοηθήσει και τα παιδιά να προχωρήσουν αλλά και τον ίδιο να εξελιχθεί επαγγελματικά και προσωπικά και ατομικά όλα πιστεύω ότι παίζουν ρόλο.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Σ₂

12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ Σχολείο	
ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΑ
Έτη προϋπηρεσίας	10
Ώρα Έναρξης	09:15
Ώρα Λήξης	09:25
Ημερομηνία	29.11.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Αν χρειάζεται, βεβαίως και συμμετέχω.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Εεε, έχω παρακολουθήσει ένα επιμορφωτικό στην ειδική αγωγή και ένα που παρακολουθώ τώρα στο ΤΠΕ το Β επίπεδο.

Ερευνήτρια: Το Α επίπεδο το έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Ναι.

Ερευνήτρια: Για το σεμινάριο της ειδικής αγωγής μπορείτε να μου πείτε λίγα λόγια γι' αυτό;

Εκπαιδευτικός: Ναι, το σεμινάριο της ειδικής αγωγής ήταν υποχρεωτικό και το οργάνωσε ο σύμβουλος της ειδικής αγωγής.

Ερευνήτρια: Πόσο διήρκησε;

Εκπαιδευτικός: Ήταν δεκαπέντε μέρες. Καθημερινή παρακολούθηση όμως.

Ερευνήτρια: Κάποιο άλλο επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Και ένα περιβαλλοντικό και όσα διοργανώνει ο σύμβουλος κάθε χρονιά.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε ή σα οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Για προσωπικούς λόγους θα έλεγα κυρίως αν δεν είναι υποχρεωτικό το σεμινάριο, το επιμορφωτικό πρόγραμμα, εεε για να κάνω την καθημερινότητά μου λίγο πιο εύκολη ίσως ή να λύσω κάποια προβλήματα που αντιμετωπίζω στην τάξη.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ας ξεκινήσουμε με τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Θα έλεγα όταν τα σεμινάρια μου προσφέρουν πρακτικές λύσεις σε θέματα που αντιμετωπίζω και γίνεται λίγο πιο προσωπικό ας πούμε το σεμινάριο. Βασίζεται δηλαδή στις ανάγκες των επιμορφούμενων. Εκεί ήταν τα δυνατά σημεία των σεμιναρίων που έχω παρακολουθήσει. Εκεί ήταν η διαφορά τους.

Ερευνήτρια: Ήταν βιωματικού χαρακτήρα;

Εκπαιδευτικός: Και βιωματικού ναι. Τώρα ως προς τα αδύνατα, θα έλεγα η οργάνωση χωλαίνει σε αρκετά από αυτά. Ε, και συνήθως χρειάζεται να τα πληρώσεις και ακριβά τα καλά επιμορφωτικά σεμινάρια.

Ερευνήτρια: Οπότε, είναι ανασταλτικός παράγοντας;

Εκπαιδευτικός: Ακριβώς.

Ερευνήτρια: Η απόσταση; Δηλαδή τα προγράμματα που έχετε παρακολουθήσει συνήθως γίνονται στις περιοχές που εργάζεστε; Ή θα πρέπει να μετακινηθείτε για να τα παρακολουθήσετε;

Εκπαιδευτικός: Κατά βάση μετακινείσαι αν θες να παρακολουθήσεις ένα καλό σεμινάριο, γιατί οργανώνονται σε κέντρα, μεγάλα αστικά κέντρα.

Ερευνήτρια: Οπότε, θεωρείτε ότι οι εκπαιδευτικοί της επαρχίας δεν έχουν τόσες δυνατότητες να συμμετάσχουν;

Εκπαιδευτικός: Όχι, δεν έχουν τόσες δυνατότητες.

Ερευνήτρια: Άρα και τα έξοδα μετακίνησης παίζουν ρόλο;

Εκπαιδευτικός: Μέσα σε όλα κι αυτά. Και ο χρόνος που χάνεις στη μετακίνηση. Δεν είναι πάντα εύκολο.

Ερευνήτρια: Κάποιο άλλο αδύνατο σημείο που θα θέλατε να αναφέρετε;

Εκπαιδευτικός: Και η διάρκεια θα έλεγα. Άλλες φορές τα βρίσκω μικρότερα σε διάρκεια από όσο θα ήθελα, άλλες φορές πολύ μεγαλύτερα και καταντούν λίγο κουραστικά.

Ερευνήτρια: Όταν λέτε ότι είχαν μεγάλη διάρκεια, δηλαδή πόσο μπορεί να διήρκησε;

Εκπαιδευτικός: Ας πούμε το επιμορφωτικό αυτό της ειδικής αγωγής ήταν 8:00 με 14:00 κάθε μέρα για δεκαπέντε μέρες. Ήταν αρκετά μεγάλο σε διάρκεια. Νομίζω η μία εβδομάδα έφτανε με αυτές τις ώρες. Ή αλλιώς λιγότερες ώρες.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: «Γκρίζα» σημεία στα επιμορφωτικά προγράμματα.

Ερευνήτρια: Αναφέρατε πριν για την οργάνωση.

Εκπαιδευτικός: Η οργάνωση βέβαια, τα χρήματα που ζητούνται συνεχώς αν θέλεις να κάνεις επιμόρφωση με δική σου πρωτοβουλία και είναι κρίμα νομίζω γιατί σαν κλάδος νομίζω πως έχουμε τη διάθεση να γίνουμε καλύτεροι.

Ερευνήτρια: Ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Εε, όχι. Και δεν ανταποκρίνονται ούτε στις ανάγκες της αγοράς που νομίζω ότι θα έπρεπε και της κοινωνίας της ίδιας και νομίζω ότι θα έπρεπε τελικά γιατί αυτός είναι ο στόχος μας να συνδέσουμε σχολείο και κοινωνία.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Νομίζω το έχει αναθέσει στους σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι τώρα τελείωσαν κι αυτοί δεν υπάρχουν.

Ερευνήτρια: Τώρα έχουν αναλάβει οι συντονιστές.

Εκπαιδευτικός: Οι συντονιστές εκπαίδευσης. Δεν έχω δει κάτι να πω την αλήθεια.

Ερευνήτρια: Τώρα ανέλαβαν υπηρεσία.

Εκπαιδευτικός: Πέρα από ένα υποχρεωτικό σεμινάριο που οργανώνουν οι σύμβουλοι και τα δέκα χρόνια που δουλεύω, ανά χρονιά, δεν έχω δει κάτι άλλο. Θεωρώ ότι είναι ανύπαρκτο το κράτος στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αυτήν τη στιγμή. Ιδιαίτερα τώρα που είναι αυτά τα μεταβατικά, έχουμε μείνει χωρίς σύμβουλο γενικά.

Ερευνήτρια: Οπότε κινείστε με βάση τη δική σας πρωτοβουλία;

Εκπαιδευτικός: Ναι, τη δική μας πρωτοβουλία. Και νομίζω ότι είναι κρίμα γιατί τα παιδιά που ξεκινούν τώρα να δουλεύουν, πρώτη, δεύτερη χρονιά, έχουν ανάγκη από έναν σχολικό σύμβουλο. Να τους δώσει μερικές συμβουλές τουλάχιστον, αν όχι να οργανώσει κάποιο πρόγραμμα.

Ερευνήτρια: Ή τα ΠΕΚ;

Εκπαιδευτικός: Ή τα ΠΕΚ τα οποία δεν υπάρχουν πλέον ούτε αυτά.

Ερευνήτρια: Είχατε συμμετάσχει σαν αναπληρώτρια σε ΠΕΚ;

Εκπαιδευτικός: Βεβαίως είχα συμμετάσχει κανονικά ήταν μία εβδομάδα κανονικά και άλλη μία εβδομάδα μου φαίνεται από τις 8:00 μέχρι τις 14:00. Ήταν το πρόγραμμα τότε το 2010.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες / προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Ε, επειδή το κάνω για προσωπικούς λόγους, συνήθως, δεν έχω συναντήσει κάποια ευκαιρία στην οποία με βοήθησε η επιμόρφωση. Φαντάζομαι όμως πως κάποιος που θέλει να ασχοληθεί με το ακαδημαϊκό κομμάτι, φτιάχνει έναν φάκελο καλύτερο από άλλους που δεν παρακολουθούν. Από κει και πέρα, νομίζω στην καθημερινότητά μας. Αν μπορεί να μας λύσει κάποια καθημερινά ζητήματα ή να μας βοηθήσει να εξελιχθούμε σε προσωπικό επίπεδο να γίνουμε καλύτεροι στη δουλειά μας. Εε αυτά.

Ερευνήτρια: Μισθολογικά;

Εκπαιδευτικός: Μισθολογικά, δεν υπάρχει κάτι. Δεν υπάρχει τίποτα.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, θα ήθελα να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Το συγκεκριμένο σεμινάριο της ειδικής αγωγής των συμβούλων, μπορώ να πω ότι λίγο πολύ ήταν μια μικρή βοήθεια για να ξεκινήσω, ειδικά στα πρώτα χρόνια που δούλευα και δεν ήμουν τόσο μέσα στα πράγματα. Από κει και πέρα, το επιμορφωτικό της ειδικής αγωγής ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο γιατί δεν είχα ασχοληθεί ξανά και δούλευα παράλληλη στήριξη εκείνη την χρονιά, οπότε ήταν το Α και το Ω για μένα. Νομίζω ότι χωρίς αυτό δε θα μπορούσα να ξεκινήσω τότε. Να ξεκινήσω ομαλά τη δουλειά μου εκείνη τη χρονιά. Τα υπόλοιπα προγράμματα που έχω παρακολουθήσει, μπορώ να πω σε ένα 50% ότι με βοήθησαν. Εντάξει έλυσα και κάποιες απορίες, έμαθα και δύο πράγματα αλλά και πάλι βρήκα πολλά... πολύ χαμένο χρόνο για μένα.

Ερευνήτρια: Αναφέρατε πριν ότι έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα που αφορούν τις νέες τεχνολογίες. Από κει έχετε αποκομίσει πράγματα που έχετε εφαρμόσει στη διδασκαλία σας;

Εκπαιδευτικός: Τα περισσότερα τα ανακάλυψα πριν το σεμινάριο, μόνη μου για να βρω τρόπους να κάνω τη δουλειά μου όπως θέλω και γιατί μου αρέσει κιόλας να ασχολούμαι με αυτό. Οπότε... εντάξει όμως είναι και καλό κι αυτό που κάνουμε έστω κι αυτή την επιμόρφωση γιατί είναι ίσως πολλοί οι συνάδελφοι που δεν έχουν αυτές τις ικανότητες, αυτές τις δυνατότητες.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Θα μπορούσε. Και νομίζω ότι θα μπορούσε να γίνει το Α και το Ω στην επαγγελματική μας ανάπτυξη. Ε, αυτή τη στιγμή θα έλεγα όχι.

Ερευνήτρια: Για ποιον λόγο;

Εκπαιδευτικός: Γιατί τα περισσότερα που κάνουμε είναι ευκαιριακά οργανωμένα, δεν έχουν κάποιο νόημα κατά τη γνώμη μου, εκτός από αυτά των 400 ωρών που δίνουν νομίζω τη δυνατότητα σε νέους συναδέλφους να μπουν κι αυτοί σε σειρά διορισμού

των αναπληρωτών. Αλλά κι αυτά είναι με πληρωμή. Μιλάμε μόνο γι' αυτά που οργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας;

Ερευνήτρια: Γενικώς για τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Εκπαιδευτικός: Αυτήν τη στιγμή την Ελλάδα όχι. Θα έπρεπε, γιατί στην Ευρώπη το έχουν καταλάβει πολύ νωρίτερα και νομίζω ότι και χρηματικά οι απολαβές των επιμορφούμενων αυξάνονται. Αντί να πληρώνεις δηλαδή σε πληρώνουν για να επιμορφωθείς. Είμαστε λίγο πίσω σ' αυτό σαν χώρα.

Ερευνήτρια: Πώς θα μπορούσε η επιμόρφωση να σας βοηθήσει να εξελιχθείτε επαγγελματικά;

Εκπαιδευτικός: Θα μπορούσε να μου προσφέρει, σίγουρα να με κάνει καλύτερο εκπαιδευτικό στην καθημερινότητά μου, να προσπαθώ να γίνομαι καλύτερος.

Ερευνήτρια: Νέες γνώσεις;

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα νέες γνώσεις, δεξιότητες, να αντιμετωπίζω τα προβλήματα γιατί συνεχώς οι απαιτήσεις είναι περισσότερες. Έχουμε πλέον και το μεταναστευτικό που χρειάζεται και γι' αυτό φαντάζομαι να οργανωθεί κάτι. Τα προβλήματα αυξάνονται, οι γνώσεις μας όμως παραμένουν ίδιες.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ₃

12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ	
Σχολείο	ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΑ
Έτη προϋπηρεσίας	9
Ώρα Έναρξης	19:40
Ώρα Λήξης	19:55
Ημερομηνία	4.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Συμμετέχω όταν βρισκω κάτι ενδιαφέρον και έχω ταυτόχρονα και τον χρόνο να διαθέσω, συμμετέχω.

Ερευνήτρια: Θα μπορούσατε να μου πείτε σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;

Εκπαιδευτικός: Έχω κάνει ψυχοπαιδαγωγικά σεμινάρια, σεμινάρια για διαχείριση συμπεριφορών στην τάξη, ΠΕΚ, ΤΠΕ το Α και το Β1 επίπεδο και σεμινάρια για τη χρήση νέων τεχνολογιών όπως το Moodle, το e learning και το Scratch και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Teachers for Europe.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε ή σας οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Το βασικό κίνητρο είναι ότι θέλω να παίρνω περισσότερες γνώσεις πρώτα απ' όλα και για τον εαυτό μου εντάξει, αλλά και για να μπορώ να εντάσσω αυτά που μαθαίνω στη διδασκαλία κατά κύριο λόγο, όσο είναι εφικτό, και συνήθως πάω πάντα με αυτό το σκεπτικό. Ότι θέλω να πάρω πράγματα που να μπορώ να τα εφαρμόσω στην τάξη.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Τα δυνατά σημεία είναι ότι όταν έχουν πρακτικό κομμάτι, μαθαίνεις καλύτερα αυτό που διδάσκεσαι και μπορείς με περισσότερη αυτοπεποίθηση να το χρησιμοποιήσεις στη δουλειά σου.

Ερευνήτρια: Όταν λέτε πρακτικό, εννοείτε ότι είναι βιωματικού χαρακτήρα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, να είναι βιωματικό, δηλαδή εσύ ο ίδιος να εμπλέκεσαι είτε αν είναι ένα πρόγραμμα που έχεις φυσική παρουσία και σε βάζουν εκείνη την ώρα κάτι να δημιουργήσεις, είτε αν είναι εξ αποστάσεως να έχει τη μορφή εργασίας πάνω σε αυτό που έχεις διδαχθεί και εσύ αντίστοιχα να το υλοποιήσεις.

Ερευνήτρια: Κάποιο άλλο δυνατό σημείο;

Εκπαιδευτικός: Εεε, ότι σε βοηθούν πάρα πολύ εσένα τον ίδιο, για την προσωπική σου ζωή. Μερικά από αυτά δηλαδή δεν είναι ότι θα τα χρησιμοποιήσεις μόνο στη διδασκαλία σου, αλλά μπορεί να σου χρειαστούν και στην καθημερινότητά σου γιατί η τεχνολογία είναι μέσα στη ζωή μας, ανεξάρτητα από το επάγγελμα που κάνουμε.

Ερευνήτρια: Τα αδύνατα σημεία;

Εκπαιδευτικός: Τα αδύνατα σημεία είναι ότι συνήθως έχουν πάρα πολύ θεωρητικό κομμάτι, το οποίο είναι κουραστικό καμιά φορά.

Ερευνήτρια: Εννοείτε ότι είναι σε στυλ διάλεξης;

Εκπαιδευτικός: Ναι, είναι διάλεξη. Ε, τις περισσότερες φορές μπορεί να γίνονται, να μακρηγορούν αρκετά ενώ μπορούν να συμπτύξουν λίγο τη θεωρία και να δώσουν περισσότερο χώρο και χρόνο στην πράξη. Αυτό είναι το πιο αδύνατο σημείο. Επίσης, κάποια από αυτά κοστίζουν η αλήθεια είναι και κοστίζουν και ακριβά και κρατάνε και πάρα πολύ, έχουν μεγάλη χρονική διάρκεια. Και όσο πιο μεγάλη χρονική διάρκεια έχουν, τόσο μεγαλύτερο και το κόστος τις περισσότερες φορές και αυτό σε αποτρέπει από το να συμμετέχεις, ενώ κάποια άλλα που ε σε αφήνουν να συμμετέχεις δωρεάν είναι πιο εύκολο να πάρεις την απόφαση να να το κάνεις ε γιατί περιμένεις απλά να πάρεις τη γνώση, περιμένεις πιο πολύ τη γνώση, ενώ και δεν έχεις και τόσες απαιτήσεις, ενώ όταν πληρώνεις, έχεις περισσότερες απαιτήσεις από το πρόγραμμα και τις περισσότερες φορές μπορεί να μην ικανοποιείσαι από αυτό που παίρνεις με βάση τα λεφτά που δίνεις.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Τα γκρίζα σημεία είναι το κόστος σίγουρα, το πρώτο, ε επίσης το γεγονός ότι αν δεν είσαι σε κάποια μεγάλη πόλη δεν είναι τόσες πολλές οι ευκαιρίες που σου δίνονται, εεε ή πρέπει να μετακινηθείς εσύ από μόνος σου ή εντάξει τώρα υπάρχει και το εξ αποστάσεως που μπορεί να το κάνει και απ' το σπίτι, αλλά νομίζω ότι η φυσική παρουσία είναι το καλύτερο στα περισσότερα προγράμματα εεε.

Ερευνήτρια: Θεωρείτε ότι ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Συνήθως τα περισσότερα εε προσπαθούν να ανταποκριθούν, δίνοντας συμβουλές, γιατί κατά κύριο λόγο έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα, αλλά η αλήθεια είναι ότι θα προτιμούσα όταν πηγαίνω σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα να μη μου μιλάνε για την ιδανική τάξη και τι πρέπει να κάνω σε μία τάξη που όλα βαίνουν καλώς, αλλά να μου δίνουν περισσότερες λύσεις και πρακτικές και ιδέες σχετικά με το τι να κάνω σε μία τάξη από αυτές που κάθε χρονιά συναντάμε όταν αναλαμβάνουμε μία τάξη στο σχολείο που πάμε. Δηλαδή αυτό είναι το μεγαλύτερο θέμα, ότι μιλάνε πάντα για μία τάξη, η οποία δεν υπάρχει στην πραγματικότητα.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Εε

Ερευνήτρια: Θεωρείτε ότι υπάρχει μέριμνα από την πολιτεία γι' αυτό το θέμα;

Εκπαιδευτικός: Η μόνη μέριμνα που υπάρχει για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι από τους σχολικούς συμβούλους που είχαμε μέχρι πρόσφατα, οι οποίοι κάθε χρόνο προσπαθούσαν να κάνουν τουλάχιστον ένα για κάθε τάξη, μία επιμόρφωση για κάθε τάξη, η οποία συνήθως γινόταν και στο τέλος της χρονιάς, κάτι το οποίο το θεωρώ και λίγο ανούσιο. Καλό θα ήταν να γίνονται στην αρχή της χρονιάς για να σε βοηθήσουν να πας παρακάτω τη δεδομένη χρονική στιγμή. Βέβαια ότι μαθαίνει κανείς καλό είναι, δεν το συζητάμε, αλλά είναι κατά κύριο λόγο, το κράτος μόνο αυτό έχει δώσει στους εκπαιδευτικούς, μέσα από τους σχολικούς συμβούλους. Δεν έχει κάνει κάποια άλλη επιμόρφωση.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες ή προοπτικές πιστεύετε ότι σας προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Ευκαιρίες... Εεε λοιπόν, σε πρώτη φάση σε βοηθάει να πάρεις πάρα πολλές ιδέες για να μπορέσεις να κάνεις καλύτερο, να εμπλουτίσεις το μάθημά σου και να το κάνεις καλύτερο, πιο κατανοητό στα παιδιά, εεε επίσης σε βοηθάει αν θέλεις να πάρεις κάποια παραπάνω προσόντα για να μπορέσεις αύριο μεθαύριο αν θες να κυνηγήσεις κάποια ανώτερη θέση, όπως διευθυντής ή και παραπάνω δεν ξέρω τι θέλει ο καθένας εεε συνήθως οι περισσότεροι όμως τα παρακολουθούν μόνο και μόνο ε γιατί θέλουν οι ίδιοι να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και τη διδασκαλία τους. Πιστεύω ότι είναι λιγότεροι αυτοί που το κυνηγούν για επαγγελματική εξέλιξη.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, βοήθησε τη διδασκαλία μου, γιατί κάποια από αυτά που έμαθα, μπόρεσα να τα προσαρμόσω και να τα εντάξω στο μάθημα, το οποίο έγινε πιο ελκυστικό για τα παιδιά, πιο ενδιαφέρον, είχα περισσότερο την προσοχή τους γιατί όταν χρησιμοποιούμε νέες τεχνολογίες, τα παιδιά δείχνουν περισσότερο ενδιαφέρον από το να κάνουν μία παραδοσιακή διδασκαλία. Έχω χρησιμοποιήσει πολύ τις νέες τεχνολογίες, όπως παρουσιάσεις με υπερσυνδέσμους, ώστε τα παιδιά να βλέπουν εκτός από αυτό που έχω φτιάξει εγώ και πηγές από το διαδίκτυο ταυτόχρονα και επίσης έχω χρησιμοποιήσει κάποια περιβάλλοντα που είναι, που έχουν εκπαιδευτικό χαρακτήρα, όπως είναι το Scratch, όπως είναι το Storybird, το Prezi, τα οποία και μπορεί να φτιάξω κάτι εγώ και να το παρουσιάσω στην τάξη, αλλά μπορούν και τα ίδια τα παιδιά αν υπάρχει ο χρόνος να δημιουργήσουν κάτι σε αυτό το περιβάλλον και μετά να το παρουσιάσουν στην τάξη και έτσι έχουν εμπλακεί και αυτά στη διαδικασία της μάθησης.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική σας ανάπτυξη σαν εκπαιδευτικός; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Ε βοηθά πιο πολύ στο να οργανώσεις το μάθημα και τη διδασκαλία σου και να μπορείς να κάνεις τη δουλειά σου πιο εύκολη και ο πολύτιμος χρόνος που έχουμε στην τάξη, ο οποίος είναι λίγος, να μπορείς πιο γρήγορα να τον, να μπορείς

πιο εύκολα να τον, να τα προλάβεις όλα. Να το οργανώσεις έτσι ώστε να τα προλάβεις.

Ερευνήτρια: Στη διαχείριση δηλαδή του χρόνου;

Εκπαιδευτικός: Ναι, και σε αυτό βοηθάει πάρα πολύ ε και με βάση την εμπειρία που έχεις μετά το εξελίσσεις αναλόγως.

Ερευνήτρια: Κάτι άλλο;

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα ε, επαγγελματικά αν θέλεις να κυνηγήσεις κάποια συγκεκριμένη ανώτερη θέση, θεωρώ. Από κει και πέρα αν το κάνεις μόνο για σένα και για τη διδασκαλία σου. Δε σε βοηθάει κάπου αλλού.

Ερευνήτρια: Εννοούμε πάντα την εξέλιξη του εκπαιδευτικού, όχι μόνο για να αναλάβει κάποια θέση ευθύνης. Να εξελιχθεί ο ίδιος επαγγελματικά.

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα εξελίσσεσαι επαγγελματικά γιατί εμπλουτίζεις και εσύ τις γνώσεις σου και σίγουρα κάνεις καλύτερο το μάθημά σου και ο σκοπός είναι πάντα να γίνεται κατανοητό από τα παιδιά για να μπορούν τα παιδιά να το καταλάβουν, να τους το περάσεις δηλαδή με πιο εύκολο τρόπο, οπότε μαθαίνεις εσύ και μετά μαθαίνοντας εσύ μαθαίνεις καλύτερα και πιο εύκολα και στα παιδιά.

Ερευνήτρια: Οπότε, μέσω των επιμορφωτικών προγραμμάτων θεωρείτε πως αποκτάτε και γνώσεις και δεξιότητες;

Εκπαιδευτικός: Ναι, γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες μπορείς να αξιοποιήσεις υπέρ των παιδιών.

Ερευνήτρια: Ευχαριστώ πολύ.

Σ₄

6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ	
Σχολείο	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΑΓΓΛΙΚΩΝ
Έτη προϋπηρεσίας	14
Ώρα Έναρξης	13:30
Ώρα Λήξης	13:40
Ημερομηνία	9.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι. Εξαρτάται το πρόγραμμα, δηλαδή κυρίως περιβαλλοντικά εεε συνήθως μόνο περιβαλλοντικά.

Ερευνήτρια: Συνήθως, κάθε πότε παρακολουθείτε επιμορφωτικά προγράμματα; Τακτικά;

Εκπαιδευτικός: Μία φορά τον χρόνο.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Κυρίως περιβαλλοντικά και λίγα εκπαιδευτικά και νομίζω ότι εκεί θέλω να εστιάσουν στο μέλλον τα προγράμματα, στην εκπαίδευση, δυσλεξία, διάφορα θέματα που απασχολούν τους εκπαιδευτικούς κατά κύριο λόγο.

Ερευνήτρια: Για μαθησιακές δυσκολίες; Τέτοιου είδους προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι ναι.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε ή σας οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Εεε, η καλύτερευση της ποιότητας του εκπαιδευτικού μου έργου. Να μάθουμε καινούριες τεχνικές, καινούριους τρόπους διδασκαλίας, κοινωνικοποίηση με τους συναδέλφους, αυτά.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ξεκινώντας από τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Ε, νομίζω ότι είναι ικανότατοι οι εκπαιδευτικοί, αυτοί που έχουν κατά καιρούς... που στελεχώνουν τέλος πάντων αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Ερευνήτρια: Εννοείτε οι επιμορφωτές.

Εκπαιδευτικός: Οι επιμορφωτές, ναι. Εεε υπάρχει μεγάλη χημεία, υπάρχει διασκέδαση εεε.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά την οργάνωση των προγραμμάτων;

Εκπαιδευτικός: Ναι, θεωρώ ότι είναι ικανοποιητική. Ικανοποιητικές και οι ώρες συμμετοχής και τα προγράμματα γενικότερα, ναι. Θετικά όλα αυτά.

Ερευνήτρια: Τα αρνητικά;

Εκπαιδευτικός: Τα αρνητικά είναι τώρα ότι παίρνουν πολύ λίγα άτομα. Θα θέλαμε δηλαδή να υπάρχουν κονδύλια ούτως ώστε να συμμετέχουν και πολύ περισσότεροι εκπαιδευτικοί. Αυτό το κύριο ζητούμενο δηλαδή. Σε μερικές αιτήσεις που έχουμε κάνει δεν έχουμε συμπεριληφθεί και καλό θα ήταν να συμπεριλαμβάνονται όλοι οι εκπαιδευτικοί.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Όπως προείπα, είναι κυρίως το οικονομικό. Μείζον ζήτημα που θεωρώ ότι αφού πλέον δε διαθέτουν χρήματα ούτε για προσλήψεις αναπληρωτών, δε νομίζω να εστιάζουν σε επιμορφωτικά προγράμματα ή να διαθέσουν χρήματα παραπάνω.

Ερευνήτρια: Θεωρείτε ότι τα επιμορφωτικά προγράμματα που υλοποιούνται ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Νομίζω ότι ως επί το πλείστον ναι.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική του κράτους όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Εννοείς αν...

Ερευνήτρια: Υπάρχει μέριμνα από την πλευρά της πολιτείας όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Νομίζω ότι εξαρτάται από οικονομικούς παράγοντες, δηλαδή εάν τους παρέχουν κάποια χρήματα διάφοροι οργανισμοί, διάφορα περιβαλλοντικά κέντρα ή το Υπουργείο, τότε ναι. Αλλά θεωρώ ότι αυτό είναι και το αδύναμο σημείο, ότι θα έπρεπε δηλαδή να διαθέτουν περισσότερα χρήματα για την επιμόρφωση. Αυτό.

Ερευνήτρια: Οπότε, θεωρείτε ότι θα έπρεπε να υπάρχει καλύτερη οργάνωση από την πολιτεία όσον αφορά την επιμόρφωση;

Εκπαιδευτικός: Η πολιτεία ναι. Από τα ίδια τα προγράμματα και τους επιμορφωτές θεωρώ ότι είναι ικανοποιητικός ο βαθμός ενασχόλησης.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες ή προοπτικές πιστεύετε ότι σας προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Καλύτερευση της διδασκαλίας, καινούριες γνώσεις που αποκομίζουμε, καινούριες τεχνικές, διευρύνονται γενικά οι ορίζοντες των εκπαιδευτικών, μαθαίνουμε καινούριους τρόπους. Αυτά κυρίως.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, για παράδειγμα μπορούμε να διεκπεραιώσουμε καλύτερα τα projects που υπάρχουν στο βιβλίο, μαθαίνουμε καινούριες τεχνικές που μας βοηθούν στο να οδηγήσουμε τους μαθητές. Μετά για τα σχέδια της εργασίας, τα οποία δεν είχαμε διδαχθεί στο Πανεπιστήμιο, θεωρώ ότι μας βοήθησαν πολύ τα εκάστοτε προγράμματα. Στο πώς δηλαδή θα δομήσουμε την κάθε εργασία. Περισσότερο αυτό και οι γνώσεις που αποκομίσαμε για το πώς θα οδηγήσουμε τα παιδιά στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών;

Εκπαιδευτικός: Εεε

Ερευνήτρια: Έχετε παρακολουθήσει επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι για το Α και το Β επίπεδο. Και εκεί υπάρχει πρόβλημα ως προς τη διεκπεραίωση των εξετάσεων, δηλαδή θα έπρεπε να βάζουν εξετάσεις πιο συχνά και να έχουν και περισσότερα εξ αποστάσεως προγράμματα, κάτι το οποίο δεν παρέχεται και δεν μπορούμε να μεταφερόμαστε στον χώρο που διαδραματίζεται το κάθε σεμινάριο.

Ερευνήτρια: Άρα και το κόστος μετακίνησης αποτελεί επίσης έναν ανασταλτικό παράγοντα.

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα είναι και αυτό ναι. Εννοείται. Θεωρώ ότι θα συμμετείχαν πολύ περισσότεροι συνάδελφοι εάν τα προγράμματα ήταν μέσα στην πόλη τους, τέλος πάντων στο σπίτι τους.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών, από αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα που έχετε παρακολουθήσει, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποιο παράδειγμα, κάτι που αποκομίσατε από αυτά και εφαρμόσατε στη διδασκαλία σας;

Εκπαιδευτικός: Ναι, για παράδειγμα πώς να φτιάχνεις μία ιστοσελίδα, στην οποία θα έχουν πρόσβαση και οι μαθητές και στην οποία θα αναρτάται το εκάστοτε υλικό του κάθε εκπαιδευτικού και μπορούν με αυτόν τον τρόπο να μάθουν καλύτερα και οι μαθητές για το πώς θα χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, εεε ανάρτηση εργασιών κτλ. Και σίγουρα σώζεται και περισσότερος χρόνος εε δηλαδή αν θέτουμε στους μαθητές ένα project μπορούν μετά να το αναρτήσουν για διόρθωση στην πλατφόρμα που θα έχουμε φτιάξει κάθε φορά και διευκολύνεται γενικώς η όλη διαδικασία.

Ερευνήτρια: Και σίγουρα το μάθημα θα γίνεται και πιο ελκυστικό;

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα, σίγουρα, ενδιαφέρονται περισσότερο γιατί χρησιμοποιούνται καινούριες μέθοδοι που κρατούν το ενδιαφέρον των μαθητών.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Ναι γιατί υιοθετούν νέους τρόπους και νέες μεθόδους, οι οποίες τους δίνουν τη δυνατότητα να χειριστούν καλύτερα το εκπαιδευτικό αντικείμενο. Εεε και επίσης θεωρώ ότι νιώθει περισσότερο, γίνεται προώθηση της αυτοπεποίθησης του εκάστοτε εκπαιδευτικού, όταν αυτός νιώθει πιο σίγουρος ότι χρησιμοποιεί νέους τρόπους ότι τα παιδιά, κρατά ζωντανό το ενδιαφέρον τους, την προσοχή των παιδιών. Αυτό είναι κυρίως δηλαδή.

Ερευνήτρια: Άρα μιλάμε και για προσωπική βελτίωση;

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα και για προσωπική βελτίωση και για ένα καλύτερο βιογραφικό αν και δυστυχώς δεν μετράει σαν προσόν στους πίνακες των αναπληρωτών και γενικώς θα έπρεπε να δίνουν κάποια extra μόρια, που θα βοηθούσαν και τους εκπαιδευτικούς και θα τους έδιναν και το κίνητρο να συμμετέχουν σε περισσότερα προγράμματα.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ5

7/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ	
Σχολείο	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΑΓΓΛΙΚΩΝ
Έτη προϋπηρεσίας	14
Ώρα Έναρξης	19:00
Ώρα Λήξης	19:15
Ημερομηνία	1.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ε προσπαθώ να συμμετέχω όταν έχω τον χρόνο εεε ναι και μου δίνεται η δυνατότητα μ' αρέσει πάρα πολύ να επιμορφώνομαι.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε γενικά να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Μ' αρέσουν πάρα πολύ τα προγράμματα με υπολογιστές. Έχω παρακολουθήσει σεμινάρια διαδραστικού πίνακα εεε και επίσης μ' αρέσουν πάρα πολύ και τα σεμινάρια, τα προγράμματα τα επιμορφωτικά για παιδιά με δυσκολίες όπως δυσλεξία, περιβαλλοντικά.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε ή σας οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Μ' αρέσει πάρα πολύ σαν άνθρωπος να εξελίσσομαι ε και σου δίνουν τη δυνατότητα τα προγράμματα αυτά να βελτιώνεσαι πάρα πολύ στη δουλειά σου. Εεε παίρνεις κάποια μαθήματα που μπορείς να τα κάνεις πράξη στο μάθημά σου και γίνεται πιο ευχάριστα το μάθημα, τουλάχιστον όσον αφορά τον τομέα τον δικό μου.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ξεκινώντας από τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Εεε δυνατά σημεία... ε είναι ότι οι ομιλητές είχαν τη γνώση και μας τη μετέφεραν με ωραίο τρόπο, αυτό το οποίο έπρεπε να μας παρουσιάσουν. Εεε και στην ουσία πήραμε πάρα πολλά πράγματα από αυτούς, ιδίως στους διαδραστικούς πίνακες, καταφέραμε να το κάνουμε πράξη μέσα στην τάξη. Τα αδύνατα σημεία είναι ότι εεε χρειάζεται πολύ χρήμα για κάποια τέτοια προγράμματα και δε γίνονται στον τόπο μας. Χρειάστηκε να πάμε σε άλλον τόπο δηλαδή για να μπορέσουμε να τα παρακολουθήσουμε. Εεε

Ερευνήτρια: Από άποψη οργάνωσης πώς θα τα χαρακτηρίζατε;

Εκπαιδευτικός: Ήταν πολύ καλά οργανωμένα. Αυτό που παρακολούθησα ήταν πολύ καλά οργανωμένο και στη σχολική μονάδα που ήμουν.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Τα γκρίζα σημεία είναι αυτά που είπα και πιο πάνω. Ότι στην ουσία είναι πολύ λίγες οι θέσεις και ιδίως στην ειδικότητά μου, δεν είχα τη δυνατότητα καν να θέσω συμμετοχή. Οπότε στην ουσία με κάνει να σκέφτομαι μήπως δεν είναι για όλους, μήπως είναι για λίγους. Για να μπορέσουν να φτιάξουν εκείνοι το μέλλον τους και όχι εμείς το δικό μας.

Ερευνήτρια: Επίσης και το κόστος φαντάζομαι ότι αποτελεί τροχοπέδη στην προσπάθεια των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση.

Εκπαιδευτικός: Ε τα χρήματα είναι ένα σημαντικό κομμάτι συν ότι θα πρέπει να μετακινηθείς και σε άλλη πόλη για να παρακολουθήσεις αυτά τα προγράμματα και δεν είναι κάτι το οποίο θα γίνει μία φορά, θα γίνεται αρκετές φορές γιατί τα προγράμματα είναι πολλές ώρες που πρέπει να τα παρακολουθούμε. Οπότε, υπάρχει αυτό το θέμα αυτό ότι τα έξοδα μετακίνησης θα είναι πάρα πολλά.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική του κράτους όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ε δεν υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη ενημέρωση όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, εεε και όταν ανοίγουν κάποιες θέσεις για τέτοια

σεμινάρια είναι πολύ λίγες. Δεν μπορεί ένας κλάδος να τα παρακολουθήσει και ιδίως σε μικρές πόλεις δε γίνονται τέτοιες επιμορφώσεις, γίνονται μόνο σε μεγάλες.

Ερευνήτρια: Η υπηρεσία σας οργανώνει επιμορφωτικά σεμινάρια; Ίσως οι Σύμβουλοι;

Εκπαιδευτικός: Ε οι Σύμβουλοι παλαιότερα μας καλούσαν σε μία συνάντηση για να μας μιλήσουν, αλλά δεν ήταν σωστά οργανωμένες. Δεν παίρναμε πράγματα από αυτούς. Δεν γινόταν σωστή δουλειά. Όσο καλή διάθεση και να είχαν, μία φορά τον μήνα που γινόταν η συνάντηση δεν υπήρχε η δυνατότητα να παρακολουθήσουμε κάποιο πρόγραμμα ώστε να μπορέσουν να μας επιμορφώσουν. Πιο πολύ άκουγαν τα προβλήματα που είχαμε εμείς για να μπορέσουν να μας βοηθήσουν. Όχι να μας επιμορφώσουν σε κάτι.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες ή προοπτικές πιστεύετε ότι σας προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Εεε πρώτα απ' όλα εξελίσεσαι σαν άνθρωπος. Εεε μετά αυτό το πρόγραμμα μπορεί να σου δώσει κάποια εφόδια ώστε να μπορέσεις στο επάγγελμά σου να γίνεις καλύτερος και επίσης μπορεί να σου δώσει και κάποια μόρια ίσως στο μέλλον για κάποια δουλειά, για κάποια πρόσληψη, για κάποιον διορισμό.

Ερευνήτρια: Μισθολογικά;

Εκπαιδευτικός: Εεε τώρα τελευταία κάποια από αυτά έχω ακούσει ότι σε βοηθούν να ανέβεις κάποιο μισθολογικό κλιμάκιο. Αλλά είναι πολύ λίγες οι περιπτώσεις σε κάτι τέτοιο. Πρέπει να ακολουθήσεις τα πολύωρα προγράμματα, επιμορφωτικά προγράμματα, ώστε να μπορέσεις να πάρεις κάποια αύξηση μισθολογική.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ε εμένα προσωπικά με βοήθησε πάρα πολύ εεε γιατί έχει εξελιχθεί η διδασκαλία μου με αυτά. Τα έχω χρησιμοποιήσει και έχουν γίνει πράξη και γίνεται πιο ευχάριστο το μάθημα. Όταν μου δίνεται η δυνατότητα από το σχολείο. Γιατί για να μπορέσεις να τα χρησιμοποιήσεις πρέπει να υπάρχουν και οι δομές στα σχολεία εεε ιδίως όσον αφορά τους διαδραστικούς, τους υπολογιστές αν δεν υπάρχει σύνδεση στο διαδίκτυο, αν δεν υπάρχει κάποιος εξοπλισμός, δεν υπάρχει αυτή η

δυνατότητα. Μεταφέρω τον δικό μου υπολογιστή αλλά δε γίνεται σωστά η δουλειά όπως θα έπρεπε να γίνεται.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Πιστεύω ότι βοηθά, γιατί οποιαδήποτε επιμόρφωση, βοηθά τον άνθρωπο γενικότερα. Εεε και εμείς οι εκπαιδευτικοί δε θα πρέπει να μένουμε πίσω, πρέπει να κοιτάζουμε μπροστά. Αλλάζουν τα πράγματα. Αλλάζουν οι θεωρίες, εεε δεν μένουν ίδια. Αλλάζουν τα παιδιά, αλλάζουν οι κοινωνίες. Και δεν έχουμε παιδιά τα οποία είναι μόνο της δικής μας χώρας. Έχουμε και παιδιά από άλλες χώρες, με ιδιαιτερότητες, με αδυναμίες που θα πρέπει να συμβαδίσουμε και να ακολουθήσουμε και τον δικό τους τρόπο.

Ερευνήτρια: Η επιμόρφωση βοηθά σε όλα αυτά;

Εκπαιδευτικός: Θεωρώ ότι είναι απαραίτητη. Είναι απαραίτητη η επιμόρφωση, όχι μόνο σε έναν κλάδο, αλλά στους περισσότερους κλάδους. Και είναι απαραίτητος και ο εξοπλισμός των σχολείων. Εεε δεν μπορούμε να ζητάμε από τα παιδιά να φέρουν εργασίες από τη στιγμή που από το σπίτι δεν υπάρχει η δυνατότητα ενός υπολογιστή ή σύνδεση στο διαδίκτυο. Θα πρέπει οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί να προσπαθήσουν στο σχολείο με τα εφόδια ου μας δίνει το σχολείο ε να κάνουμε κάτι διαφορετικό. Και θα μπορούσαμε έστω και με κάποια εκπαιδευτική εκδρομή να τα βοηθήσουμε τα παιδιά να μαθαίνουν τους καινούριους τρόπους μάθησης. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας από εμάς θα μπορούσε μέσω της επιμόρφωσης, μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά, αυτά τα οποία ίσως θα έχουν θέμα στη μάθηση.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ6

12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΟ ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	
Ειδικότητα	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
Έτη προϋπηρεσίας	18
Ώρα Έναρξης	09:15
Ώρα Λήξης	09:30
Ημερομηνία	13.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Τα πρώτα χρόνια που δούλευα, συμμετείχα. Τώρα τα τελευταία χρόνια όχι.

Ερευνήτρια: Για ποιο λόγο;

Εκπαιδευτικός: Γιατί θεωρώ ότι δεν κερδίζω τίποτα.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε γενικά να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Αυτά που έχουν σχέση με το αντικείμενό μου, τη φυσική αγωγή. Ε και έχω κάνει και διάφορα, που αφορούν την ειδική αγωγή, κυρίως με θέματα δυσλεξίας και έχω παρακολουθήσει και σεμινάρια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, γιατί ήμουν και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για δύο χρόνια, με θέματα Αγωγής Υγείας αρκετά και έχω παρακολουθήσει και για Διευθυντές, αλλά δε θα το ακολουθήσω ποτέ.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τα ΠΕΚ;

Εκπαιδευτικός: Έχω περάσει ΠΕΚ όταν διορίστηκα.

Ερευνήτρια: Σεμινάρια που αφορούν τη χρήση των ΤΠΕ;

Εκπαιδευτικός: Ναι βεβαίως έχω το Α επίπεδο, χωρίς βέβαια να παρακολουθήσω. Έδωσα μόνο τις εξετάσεις, πήρα το Α, αλλά το Β δε θέλω να το πάρω.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε στο να συμμετέχετε σε αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Περισσότερο για να αποκτήσω περισσότερες γνώσεις και να έχω εμπειρίες και να ξέρω αρκετά πράγματα που αφορούν την εκπαίδευση και όχι μόνο. Για να μπορέσω να επιβιώσω στην εκπαίδευση.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Ναι, αυτό είναι μία δύσκολη ερώτηση.

Ερευνήτρια: Τα δυνατά σημεία;

Εκπαιδευτικός: Υπήρχαν σεμινάρια που συμμετείχα που ήταν πάρα πολύ δυνατά. Δηλαδή και οι επιμορφωτές ήταν πάρα πολύ καλοί και έχω αποκτήσει αρκετές γνώσεις σε πάρα πολλά θέματα, που αφορούν και το αντικείμενο, αλλά και όχι μόνο. Υπήρχαν βέβαια και άλλα σεμινάρια τα οποία έγιναν για να γίνουν. Δηλαδή δεν κέρδισα τίποτα. Εεε είχαν σκοπό μόνο το οικονομικό κομμάτι, να ξοδέψουν κάποια κονδύλια, να έρθουν οι επιμορφωτές, να τους ταΐσουμε κτλ. Και δεν αποκτήσαμε τίποτα.

Ερευνήτρια: Δηλαδή πώς ήταν ακριβώς αυτά τα σεμινάρια που περιγράφετε στο τέλος; Είχαν βιωματικό χαρακτήρα; Ήταν σε συλλ. διάλεξης;

Εκπαιδευτικός: Κάποια από αυτά είχαν βιωματικό χαρακτήρα στο τέλος του σεμιναρίου. Και ίσως στο βιωματικό κάτι παίρναμε στο τέλος, δηλαδή μπορούσαμε να καταλάβουμε τι ακριβώς συμβαίνει. Τα άλλα που ήταν μόνο διάλεξη, μπορεί να υπήρχαν και κάποιοι επιμορφωτές, οι οποίοι αμφιβάλλω αν έχουν μπει ποτέ σε τάξη.

Ερευνήτρια; Από άποψη οργάνωσης, πώς θα τα χαρακτηρίζατε;

Εκπαιδευτικός: Από άποψη οργάνωσης, επειδή στα περισσότερα, ήμουν και στην οργανωτική επιτροπή, ήταν πολύ καλά. Τα περισσότερα ήμουν στην οργανωτική επιτροπή.

Ερευνήτρια: Τα σεμινάρια, τα οποία παρακολουθήσατε ήταν με πληρωμή;

Εκπαιδευτικός: Ε τα περισσότερα από αυτά όχι. Δεν ήταν. Δε θυμάμαι νομίζω πως όχι δεν είχα πληρώσει κάποιο. Τα περισσότερα ήταν γιατί ήμουν και στην οργανωτική επιτροπή, σε κάποια ήμουν και στην επιστημονική επιτροπή, δεν ε θυμάμαι να έχω πληρώσει.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Όχι, νομίζω πως δεν υπάρχουν. Ακόμα και να υπήρχε κάτι τέτοιο, δε θα έπρεπε ούτε καν να το αναφέρω εγώ. Δηλαδή δε θα έπρεπε να γίνεται αυτό. Πιστεύω ότι το κάθε επιμορφωτικό σεμινάριο, θα πρέπει να έχει έναν στόχο, να μάθει πέντε πράγματα στους ανθρώπους που θα το παρακολουθήσουν, εεε να γίνουν καλύτεροι στη δουλειά τους.

Ερευνήτρια: Ποια είναι η πραγματικότητα όμως;

Εκπαιδευτικός: Η πραγματικότητα τώρα επειδή τα τελευταία χρόνια δεν έχω παρακολουθήσει, εγώ αυτά που παρακολούθησα ...

Ερευνήτρια: Αναφέρατε πριν ότι συμμετείχατε στην επιμόρφωση για το Α επίπεδο των ΤΠΕ...

Εκπαιδευτικός: Δεν το παρακολούθησα το Α επίπεδο, έδωσα μόνο τις εξετάσεις. Εγώ ήξερα από υπολογιστές, είχα κάνει, είχα πληρώσει τότε για να μάθω τους υπολογιστές πριν ακόμα βγει αυτό στην εκπαίδευση. Το μόνο που έκανα ήταν να δώσω τις εξετάσεις και να πάρω κάποια λεφτά για να πάρω τον υπολογιστή γιατί τότε τη χρονιά που εγώ πήρα το Α επίπεδο, υπήρχε ένα ποσό που μπορούσαμε να πάρουμε και μας επιδοτούσαν για να πάρουμε έναν υπολογιστή, το οποίο γι' αυτό έδωσα και τις εξετάσεις.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική του κράτους όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ε νομίζω δεν ενδιαφέρεται το κράτος για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Ό,τι γίνεται εεε ο καθένας το κάνει επειδή το θέλει. Δεν υπάρχει τίποτα, δεν ενδιαφέρεται το κράτος για καμία επιμόρφωση, δεν τους ενδιαφέρει τίποτα. Είναι όλα για να γίνουν. Και ο καθένας από τους συναδέλφους εδώ πέρα που

δουλεύει, ό,τι κάνει, το κάνει μόνος του για τον εαυτό του και για να έχει ήσυχη τη συνείδησή του.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες ή προοπτικές πιστεύετε ότι σας προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός:

Ερευνήτρια: Δηλαδή, τι κερδίζετε από ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Καλό είναι να γίνονται επιμορφωτικά σεμινάρια, γιατί οι εποχές αλλάζουν και βγαίνουν καινούρια πράγματα που θα πρέπει να τα ξέρουμε. Δηλαδή, θα πρέπει να γίνονται. Εεε κυρίως θα πρέπει οι νέοι συνάδελφοι να τα παρακολουθούν, για να μάθουν και πέντε πράγματα παραπάνω, δηλαδή γιατί πιστεύω ότι στο Πανεπιστήμιο εεε δεν μπορούν να μάθουν ό,τι ακριβώς γίνεται. Γιατί πάρα πολλοί και από τους καθηγητές τους δεν έχουν μπει σε σχολείο, δεν έχουν δουλέψει σε σχολείο και δεν ξέρουν. Εεε καλό θα ήταν πάντως να τα παρακολουθούν οι νέοι συνάδελφοι και τώρα και οι παλιοί βέβαια θα πρέπει να παρακολουθούν, όταν όμως είναι κάτι το οποίο είναι καινούριο, καινοτόμο, που δεν το έχουμε δει καθόλου. Ας πούμε εγώ ξεκίνησα να δουλεύω με την Ολυμπιακή Παιδεία. Όταν δούλεψα με την Ολυμπιακή Παιδεία και μου έλεγαν για ομαδοσυνεργατική μέθοδο και τέτοια δεν ήξερα τίποτα, έτσι. Το λέω ξεκάθαρα δεν ήξερα, ούτε μου είχε διδάξει κανένας τίποτα. Πήγα στα σχολεία, είδα τις δυσκολίες, είδα πού μπορούμε να δουλέψουμε, τι μπορούμε να κάνουμε, τι δεν μπορούμε να κάνουμε. Είδα την αδιαφορία των συναδέλφων, το γέλιο των συναδέλφων και αυτά όλα με έκαναν να είμαι και πιο σκληρός και να βλέπω τι είναι ακριβώς.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι και στο μάθημα εννοείται. Κατά αρχήν στη μεθοδολογία. Εγώ έχω και ειδικότητα μπάσκετ. Δεν υπάρχει καλοκαίρι που να μην παρακολουθήσω σεμινάριο μπάσκετ, δεν το συζητάμε. Άσχετα αν είναι με την προπονητική. Προσπαθώ να παντρέψω την προπονητική με το μάθημα που κάνω εδώ πέρα και να έχω καινούρια πράγματα. Στο μάθημά μου με έχουν βοηθήσει πάρα πολύ. Αλλά όχι μόνο στο μάθημά μου. Με έχουν βοηθήσει σε όλα που αφορούν την εκπαίδευση, κυρίως στα προγράμματα, καινοτόμες δράσεις κτλ. Άσχετα αν δεν τις εφαρμόζω εγώ.

Απλά ξέρω, έχω μία δική μου φιλοσοφία για τα καινοτόμα προγράμματα. Πιστεύω ότι γίνονται για να γίνονται. Γίνονται για να γίνονται. Βλέπω συναδέλφους που περισσότερο αγχώνονται αυτοί αντί να αγχώνονται τα παιδιά. Θέλουν να δείξουν εκείνοι και κουράζονται πάρα πολύ, ενώ θα έπρεπε τα παιδιά να κουράζονται. Τα έχω δει, τα 18 χρόνια αυτά, έχω δει πολλά.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός:

Ερευνήτρια: Εξελισσόμαστε επαγγελματικά με την επιμόρφωση;

Εκπαιδευτικός: Τώρα η εξέλιξη η επαγγελματική αν το πάρουμε αν θέλω ποτέ να γίνω διευθυντής ή οτιδήποτε όχι.

Ερευνήτρια: Όχι μόνο για ανέλιξη σε κάποια ανώτερη θέση.

Εκπαιδευτικός: Για θέση εμένα δε με ενδιαφέρει καθόλου. Δεν έχω στόχο τέτοιο. Εμένα με ενδιαφέρει να κάνω καλά το μάθημά μου. Εεε και νομίζω ότι θα βοηθούσε. Πρέπει να βοηθάει η επιμόρφωση. Η επιμόρφωση το λέει και η ίδια η λέξη, δηλαδή προσπαθούμε να γίνουμε καλύτεροι. Αυτό είναι και η αριστεία έτσι; Η αριστεία που τώρα την έχουν ρίξει και δεν τους ενδιαφέρει κτλ. Η αριστεία είναι το να γίνω καλύτερος, προσπαθώ να γίνω καλύτερος και καλό θα είναι όχι μόνο να διαβάζω για να γίνω καλύτερος, καλό θα είναι να έρχεται κάποιος να μου μαθαίνει πέντε πράγματα για να γίνω όντως καλύτερος. Αυτή είναι όλη η ιστορία. Εγώ τα πρώτα χρόνια που ξεκίνησα, έχω παρακολουθήσει πολλά τέτοια σεμινάρια του ΙΝΕΠ του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης, ήταν τότε θυμάμαι αρκετών ωρών κιόλας, μην πω και ημερών, ήταν εφτά ημερών, κάπως έτσι, εεε ήταν, με βοήθησαν τότε και στους υπολογιστές για να μπορέσω στο μάθημά μου, τη Φυσική Αγωγή, να κάνω πέντε πράγματα, εεε και στο πώς διαχειρίζεται κάποιος το ανθρώπινο δυναμικό σε θέματα κυρίως διευθυντών και τέτοια για να μπορέσω να καταλάβω τι συμβαίνει, επειδή έβλεπα ότι όταν έρχεται ένας νέος συνάδελφος στο σχολείο μπορεί ο κάθε διευθυντής να πει ό,τι θέλει και αυτό δε μου άρεσε.

Ερευνήτρια: Οπότε θεωρείτε πως η επιμόρφωση βοηθά την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ναι πιστεύω ότι βοηθάει. Πρέπει να βοηθάει. Τώρα το αν βοηθάει δεν ξέρω. Εξαρτάται το κατά πόσο τον άλλο τον ενδιαφέρει να ακούσει κιόλας, γιατί συμμετέχω σε ένα σεμινάριο, σημαίνει ότι ακούω. Γιατί έχω δει και σεμινάρια που παίρνουν μέρος συνάδελφοι και είναι έξω στο φουαγιέ και πίνουν καφέ. Να τα λέμε όλα έτσι όπως έχουν.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ7

12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕ ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	
Σχολείο	ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
Έτη προϋπηρεσίας	5
Ώρα Έναρξης	11:35
Ώρα Λήξης	11:50
Ημερομηνία	17.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, συνήθως κάθε χρόνο όλο και σε κάποιο πρόγραμμα συμμετέχω.

Ερευνήτρια: Θα μπορούσατε να μου πείτε σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;

Εκπαιδευτικός: Εεεε, λοιπόν, έχω συμμετάσχει σε προγράμματα που αφορούν κυρίως τον κλάδο μου. Αλλά πολλές φορές επιλέγω και άλλα προγράμματα που δεν είναι σχετικά και τα ενσωματώνω στον κλάδο μου πάλι. Χαχαχα. Δηλαδή το πρώτο επιμορφωτικό πρόγραμμα ήταν το ΠΕΚ, αργότερα συμμετείχα στο ΛΑΕΚ που είχε να κάνει με Πληροφορική και εκπαίδευση, εεεεε, για να θυμηθώ,..... Ααα μετά παρακολούθησα ένα βιωματικό σε σχέση με δημιουργία ψηφιακής και το τελευταίο ήταν ένα με εργαλεία διαδικτυακά που είχαν στόχο τη διαθεματική διδασκαλία.

Ερευνήτρια: Περιβαλλοντικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Περιβαλλοντικό δεν έχω ακόμα παρακολουθήσει αν και φέτος είχα την ευκαιρία, αλλά λόγω διαβάσματος του Μεταπτυχιακού που παρακολουθώ δεν προλάβαινα.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε, οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Εεεε, ναι, το βασικότερο για μένα είναι η γνώση νέων πρακτικών και εφαρμογών για τη καλύτερη απόδοση του μαθήματος και φυσικά να μπορέσω να τραβήξω το ενδιαφέρον των μαθητών μου. Με ενδιαφέρει οι μαθητές μου να περνάνε ευχάριστα στο μάθημα, όπως περνάω και εγώ.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ας ξεκινήσουμε με τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Τα δυνατά σημεία.... Ναι Τα επιμορφωτικά προγράμματα βοηθούν στο να εξελίξεις τον τρόπο και τη μέθοδο διδασκαλίας σου. Οπότε και για μένα ήταν βοηθητικά διότι με, μου έδωσαν ιδέες για περαιτέρω..... πιο διαθεματική διδασκαλία

Ερευνήτρια: Τα αδύνατα;

Εκπαιδευτικός: Τα αδύνατα σημεία είναι ότι δεν γίνονται πολύ συχνά επιμορφωτικά σεμινάρια ή αν γίνονται τον τελευταίο καιρό, αυτά που έχουν ενδιαφέρον είναι με πληρωμή.

Ερευνήτρια: Από άποψη οργάνωσης πώς θα τα χαρακτηρίζατε;

Εκπαιδευτικός: Από άποψη οργάνωσης ότι έχω παρακολουθήσει μέχρι τώρα ήταν μια χαρά. Έμεινα ικανοποιημένη.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Εεεεε το μόνο που ήταν για μένα δύσκολο ήταν οι αποστάσεις. Δεν οδηγώ και μου ήταν δύσκολο σε κάποια από αυτά να πηγαίνω. Έχω απορρίψει και κάποια λόγω απόστασης. Οι αποστάσεις είναι πάντα ένα βασικό θέμα που ο άλλος το σκέφτεται.

Ερευνήτρια: Άρα και το κόστος μετακίνησης μετράει;

Εκπαιδευτικός: Όλα μετράνε, όλα μετράνε. Θα έπρεπε να γίνονται σε σχολικές μονάδες που να εξυπηρετούν όλους τους εκπαιδευτικούς. Επίσης θα ήθελα τα επιμορφωτικά σεμινάρια να έχουν περισσότερο βιωματικό χαρακτήρα, να γίνεται

δηλαδή η θεωρία πράξη γιατί πιο πολύ σου μένει η βιωματική μάθηση από ότι να παρακολουθήσεις ας πούμε μία θεωρία, μία διάλεξη, όλο γενικά ας πούμε το κομμάτι το θεωρητικό του σεμιναρίου.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Δεν θεωρώ πως η πολιτεία ακολουθεί κάποια πολιτική. Αντίθετα μας έχει αφήσει με τις εγκυκλίους και τα αναλυτικά προγράμματα να αναφέρουν για διαθεματικότητα στα σχολεία - υποτιθέμενη διαθεματικότητα – χωρίς να υπάρχει επαρκής επιμόρφωση ως προς αυτήν την κατεύθυνση.

Ερευνήτρια: Οπότε θεωρείτε πως η συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια έγκειται στην επιθυμία ή τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ναι και μάλιστα οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί που είναι παλαιοί, δεν παρακολουθούν σεμινάρια. Λένε πως τα έχουν κάνει στο παρελθόν. Εγώ πάλι πιστεύω πως βαριούνται να ασχοληθούν.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Είναι βοηθητικά για νέες πρακτικές μέσα στην τάξη και επιπλέον βοηθούν στο να κάνουμε τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο. Να μην το βλέπουν ως αγκαρία. Κάτι άλλο δεν προσφέρουν διότι είναι λίγες οι ώρες που διαρκούν και δεν θεωρούνται μοριοδοτούμενα. Αν είναι κάποιο πιο μεγάλο σε διάρκεια, δηλαδή πάνω από 400 ώρες, όλο και κάποιο μόριο παίρνεις για να ανέβεις σε προϋπηρεσία.

Ερευνήτρια: Ακόμα και για αυτό όμως ουσιαστικά η επιμόρφωση βοηθάει, στην ανέλιξη δηλαδή. Έτσι δεν είναι;

Εκπαιδευτικός: Εννοείται πως βοηθάει για να μπορέσεις, αν θέλεις, να ανέβεις σε βαθμίδα. Βέβαια πιο ισχυρά πτυχία για αλλαγή βαθμίδας είναι το Μεταπτυχιακό και το Διδακτορικό.

Ερευνήτρια: Μισθολογικά βοηθά η παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων;

Εκπαιδευτικός: Μέχρι ώρας όχι. Βέβαια ποτέ δεν ξέρεις τι μπορεί να αλλάξει.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι ναι φυσικά με έχει βοηθήσει. Έχω μάθει καλύτερα να χρησιμοποιώ τα εποπτικά μέσα και να τα προσαρμόζω στο μάθημα μου και να κάνω πιο ευχάριστο το μάθημα και πιο διασκεδαστικό. Έμαθα να χρησιμοποιώ το origami μια κινέζικη τέχνη με το χαρτί και την χρησιμοποιώ στις μεγάλες τάξεις. Προσπαθώ να δημιουργώ στόχους που να είναι δημιουργικοί και να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη των μαθητών.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών, αναφέρατε ότι έχετε παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια. Σας έχουν βοηθήσει στη διδασκαλία σας;

Εκπαιδευτικός: Ναι φυσικά με έχουν βοηθήσει διότι δεν γνώριζα όλα τα μέσα και η σχολή δεν στα μαθαίνει όλα. Εξάλλου η τεχνολογία εξελίσσεται και τα παιδιά πλέον μεγαλώνουν με την τεχνολογία όποτε πρέπει να τα προλαβαίνουμε και να κατανοούμε τις δυσκολίες τους. Στα σχολεία που έχουν διαδραστικό πίνακα ή μεγάλες οθόνες τηλεοράσεων με υπολογιστή τα χρησιμοποιώ για να δείξω στα παιδιά καλλιτέχνες μέσω DVD. Έχω υλικό που μπορώ να το δείξω στους μαθητές αλλά δεν έχουν όλα τα σχολεία διαδραστικούς ή εποπτικά μέσα. Πολλές φορές τα παιδιά με μαθαίνουν και για τα καινούρια γκατζετάκια που κυκλοφορούν για να είμαι και εγώ στο κλίμα της εποχής. Χαχαχαχαχα.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Οι επιμορφωτικές πρακτικές που χρησιμοποιούνται πρέπει να ανταποκρίνονται στην αλλαγή των εκπαιδευτικών πρακτικών του σχολείου. Θα πρέπει να γίνει καλύτερος σχεδιασμός για τον τρόπο υλοποίησης των επιμορφωτικών σεμιναρίων. Οπότε αν τα επιμορφωτικά προγράμματα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες των εκπαιδευτικών βοηθούν στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Θεωρώ πως η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά μέσα, θα τους βοηθήσει στο να γίνουν ικανοί και να ανταποκρίνονται σε όλες τις προκλήσεις με τους μαθητές, ανεξάρτητα από τις οποιεσδήποτε διαφορές τους.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

4/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΗ	
Σχολείο	ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΟΣ
Έτη προϋπηρεσίας	9
Ώρα Έναρξης	19:15
Ώρα Λήξης	19:30
Ημερομηνία	17.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, έχω συμμετάσχει σε επιμορφωτικά προγράμματα κατά καιρούς.

Ερευνήτρια: Θα μπορούσατε να μου πείτε σε τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε συμμετάσχει ή προτιμάτε να συμμετέχετε;

Εκπαιδευτικός: Εεε έχω κάνει επιμορφώσεις μέσω των ΠΕΚ, σεμινάρια για τη χρήση των υπολογιστών, το Β επίπεδο καθώς και διάφορα σεμινάρια περιβαλλοντικά.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε, οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Το κίνητρο για τη συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα είναι ότι σαν εκπαιδευτικοί που είμαστε, είναι συνήθως ότι και στα παιδιά μπορούμε να προσφέρουμε επιπλέον γνώσεις σε διάφορα θέματα και εμείς σαν εκπαιδευτικοί μαθαίνουμε περισσότερα πράγματα για κάποια αντικείμενα που ασχολούμαστε.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Ωραία. Τα δυνατά, ας ξεκινήσουμε από τα δυνατά σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων είναι συνήθως ότι μας προσφέρουν γνώσεις εξειδικευμένες σε κάποια θέματα που μας απασχολούν. Έτσι μπορούμε και εμείς να

γίνουμε καλύτεροι εκπαιδευτικοί και να προσφέρουμε στα παιδιά μας κάτι καλύτερο. Εεε είναι ότι μπορούμε εφαρμόζοντάς τα και τα παιδιά να παίρνουν γνώσεις, πληροφορίες για κάποια θέματα γενικεύοντάς τα και στα υπόλοιπα μαθήματα και μας δίνουν τέτοιες ευκαιρίες ώστε να γίνει το μάθημα μας καλύτερο και να συνδυάζεται με επιπλέον, έξτρα γνώσεις. Το κακό είναι ότι επειδή είμαστε εκπαιδευτικοί στην επαρχία και δουλεύουμε σε σχολεία εδώ δεν μπορούμε να παίρνουμε μέρος σε πολλά τέτοια προγράμματα. Δε γίνονται πάρα πολλά εδώ και επίσης και κάποια που γίνονται και παρακολουθούμε εξ αποστάσεως, είναι λίγο δύσκολο λόγω συνθηκών να παρακολουθούμε και να συμμετέχουμε σε αυτά και να μας προσφέρουν τα ίδια που θα μας πρόσφεραν σεμινάρια διά ζώσης. Αν ήμασταν στην Αθήνα θα παρακολουθούσαμε εκεί κάποια προγράμματα.

Ερευνήτρια: Από άποψη οργάνωσης πώς θα τα χαρακτηρίζατε;

Εκπαιδευτικός: Από άποψη οργάνωσης, ε κάποια που παρακολούθησα ήταν αρκετά καλά και μου προσέφεραν πράγματα και συνήθως αυτά όταν συμμετείχαμε ήταν και βιωματικά και μπορούσαμε να πάρουμε κάποια πράγματα παραπάνω. Κάποια άλλα όμως από άποψη οργάνωσης, υστερούσαν. Δεν είχαμε πάρει τόσα πολλά πράγματα. Ήταν πιο πολύ σε επίπεδο διάλεξης και δεν ήταν τόσο... τόσο να συμμετέχουμε και εμείς και να είναι και πιο οργανωμένο ώστε να πάρουμε και εμείς, να αποκομίσουμε περισσότερα πράγματα για την εκπαίδευση και για το κομμάτι αυτό.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τη χρονική τους διάρκεια, τι θα θέλατε να σχολιάσετε;

Εκπαιδευτικός: Για τη χρονική διάρκεια εεε, κάποια... συνήθως είναι ικανοποιητική, προλαβαίνουμε δηλαδή να πάρουμε αυτά που θέλουμε στη διάρκειά τους. Δεν έχω παρακολουθήσει και κάποια που να είμαι δυσαρεστημένη με τη διάρκειά τους, δηλαδή συνήθως για τον χρόνο αυτό που παρακολουθούσαμε, έπαιρνα πράγματα που με βοηθούσαν στην εκπαίδευση. Ήταν ικανοποιητική θα έλεγα.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Γκρίζα σημεία... Πιστεύω ότι κάποια τέτοια σημεία υπάρχουν στα επιμορφωτικά προγράμματα και θα μπορούσαμε διορθώνοντας αυτά να γίνει ακόμα

καλύτερο και να συμμετέχουμε ακόμη περισσότεροι και να είμαστε πιο θερμοί σε αυτό οι εκπαιδευτικοί. Γιατί έχουμε πάρα πολλά να πάρουμε.

Ερευνήτρια: Αναφέρατε πως θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερα άτομα στα προγράμματα αυτά.

Εκπαιδευτικός: Ναι, ότι υπάρχει μία αδιαφορία πλέον. Δεν είναι πολλοί εκείνοι οι οποίοι συμμετέχουν, κι αυτό γιατί μερικές φορές όπως ανέφερα και πριν, ή θα είναι μία διάλεξη ή θα είναι κάποιο πρόγραμμα όχι και τόσο ενδιαφέρον, δε θα είναι κάτι βιωματικό και υπάρχει μία αποστροφή προς αυτό. Και δε γίνονται και πάρα πολλά. Δηλαδή θα μπορούσαν να γίνονται περισσότερα και στην επαρχία, να είχαμε και εμείς τις ίδιες ευκαιρίες.

Ερευνήτρια: Θεωρείτε πως υπάρχουν περιπτώσεις εκπαιδευτικών που ενώ θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε κάποια επιμόρφωση, δεν τους δίνετε η δυνατότητα; Ίσως γιατί ο αριθμός των ατόμων που μπορούν να πάρουν μέρος είναι περιορισμένος;

Εκπαιδευτικός: Ναι και αυτό μου έχει τύχει στα ενδιαφέροντα προγράμματα που κλείνουν πολύ γρήγορα οι θέσεις και δεν προλαβαίνουμε όλοι να έχουμε συμμετοχή. Θα μπορούσαν να δέχονταν μεγαλύτερο αριθμό. Μου έχει συμβεί και αυτό, να θέλω δηλαδή να πάρω μέρος σε ένα πρόγραμμα και να μην έχει αρκετές θέσεις, να μην προλάβω τον αριθμό των θέσεων.

Ερευνήτρια: Άρα, ο περιορισμός στον αριθμό των ατόμων είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας.

Εκπαιδευτικός: Βέβαια και είναι. Ειδικά σε αυτά με μεγάλη ζήτηση.

Ερευνήτρια: Θεωρείτε πως τα επιμορφωτικά προγράμματα που γίνονται σήμερα, ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών; Και γενικότερα στις ανάγκες της κοινωνίας;

Εκπαιδευτικός: Ναι, θα έλεγα ως έναν βαθμό και σε κάποια θέματα που υπάρχουν τώρα στην εκπαίδευση, ανταποκρίνονται αρκετά τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε ένα παράδειγμα; Αναφέρατε για κάποια θέματα που απασχολούν τώρα την εκπαίδευση.

Εκπαιδευτικός: Βέβαια, όπως είναι τα διαπολιτισμικά προγράμματα που είναι έτσι κάτι που μας αγγίζει πλέον στην εκπαίδευση. Γίνονται κάποια τέτοια πράγματα για να μας βοηθήσουν σε αυτό το κομμάτι, στους καινούριους ορίζοντες που ανοίγονται τώρα στην εκπαίδευση.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Εεε όπως είπα και πριν, νομίζω ότι σε αυτό το κομμάτι λίγο... έχει μείνει λίγο πίσω τώρα τα τελευταία χρόνια, την τελευταία δεκαετία που εργαζόμαστε και εμείς σαν εκπαιδευτικοί. Το κομμάτι αυτό έχει μείνει λίγο πίσω, έχει παραμεληθεί, δεν γίνονται τόσα πολλά πράγματα. Τουλάχιστον εμείς εδώ, στην επαρχία, οι εκπαιδευτικοί δεν έχουμε τέτοιες πολλές ευκαιρίες πια να επιμορφωνόμαστε, δε γίνονται πολλά πράγματα. Δυστυχώς αν και θα το θέλαμε γιατί μας βοηθούν και μας κάνουν καλύτερους. Εεε οπότε πιστεύω ότι έχει μείνει πίσω αυτό το κομμάτι, δε δίνεται τόση βαρύτητα τώρα πια στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Δε γίνονται πολλά προγράμματα, κατά τη δική μου άποψη.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Συμμετέχοντας σε αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα υπάρχει η δυνατότητα προσωπικής ανέλιξης αργότερα ε όταν ασχολείσαι τακτικά με αυτά και τα εφαρμόζεις και στην τάξη σου και τα παρακολουθείς και έτσι πιστεύω ότι όταν ασχολείσαι με αυτά οι προοπτικές είναι θετικές. Μπορεί στο μέλλον να σε βοηθήσουν. Επίσης αν έχεις και μία εξειδίκευση προς τα προγράμματα αγωγής υγείας ή περιβαλλοντικά προγράμματα ή οτιδήποτε και το εφαρμόζεις στην τάξη, βοηθάει πάρα πολύ αργότερα στη δουλειά σου, στο να εξειδικευτείς σε αυτό και να προχωρήσεις σε αυτό και να γίνεσαι καλύτερος σε αυτό.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Γενικά ναι. Έχει βοηθήσει αρκετά και ιδιαίτερα στο να κάνω πιο αποτελεσματική τη διδασκαλία μου. Η επιμόρφωση για τη χρήση των νέων τεχνολογιών για παράδειγμα μου προσέφερε τη δυνατότητα να μάθω πώς θα ενσωματώσω πολύ χρήσιμα εργαλεία στο μάθημα, κάτι το οποίο ενθουσιάζει φυσικά

τους μαθητές, αφού τους ελκύει το ενδιαφέρον, κάνοντας το μάθημα πιο ξεκούραστο και πιο διασκεδαστικό.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Πιστεύω ότι βοηθάει αρκετά γιατί αποκτάς επιπλέον γνώσεις μέσα από τα προγράμματα αυτά, κερδίζοντας με αυτόν τον τρόπο και οι μαθητές μας, αφού βελτιώνεται η διδασκαλία μας και εμπλουτίζουμε το μάθημά μας με νέες μεθόδους και τεχνικές. Οπότε θεωρώ πως η επιμόρφωση βοηθά αρκετά και την εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και τη δική μας προσωπική εξέλιξη και πρόοδο. Όσο ασχολούμαστε με αυτά, έχουμε πάντα κάτι να πάρουμε.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σ9

11/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΕ ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ	
Σχολείο	ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
Έτη προϋπηρεσίας	6
Ώρα Έναρξης	11:30
Ώρα Λήξης	11:45
Ημερομηνία	18.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, συμμετέχω. Προσπαθώ μία φορά τον χρόνο να συμμετέχω σε επιμορφωτικά προγράμματα, είτε πάνω στο αντικείμενό μου, την ειδική αγωγή, είτε σε άλλα αντικείμενα, στους υπολογιστές ας πούμε.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Ε προτιμώ να παρακολουθώ προγράμματα πάνω στο αντικείμενό μου ε και τώρα παρακολουθώ το Β1 επίπεδο στους υπολογιστές.

Ερευνήτρια: ΠΕΚ;

Εκπαιδευτικός: Όχι.

Ερευνήτρια: Κάποιο άλλο σεμινάριο που έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Έχω παρακολουθήσει πάνω στο αντικείμενό μου που το διοργάνωναν οι σχολικοί σύμβουλοι σε κάποιες πρωτοβάθμιες που ήμουν εεε...

Ερευνήτρια: Αυτό γινόταν ενδοσχολικά;

Εκπαιδευτικός: Ενδοσχολικά ναι. Και υπήρξε και κάποιο σεμινάριο που πήγαμε εμείς σε κάποιο άλλο μέρος που μας είπε ο σχολικός σύμβουλος. Έχω κάνει και ένα πρόγραμμα διάρκειας 150 ωρών, ειδικής αγωγής, το οποίο όμως δεν ήταν μέσω του

Συμβούλου. Ήταν ένα σεμινάριο που είχα πληρώσει εγώ, εεε το διοργάνωσαν κάποιοι άνθρωποι που ήταν σχετικοί με την ειδική αγωγή.

Ερευνήτρια: Ποιος ήταν ο φορέας που το διοργάνωνε;

Εκπαιδευτικός: Ήταν το Πανεπιστήμιο της Αθήνας, το ΕΚΠΑ.

Ερευνήτρια: Αναφέρατε ότι ήταν με πληρωμή;

Εκπαιδευτικός: Με πληρωμή, ναι.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε, οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Θέλω να γίνομαι καλύτερη στη δουλειά μου, να μαθαίνω νέα πράγματα, να εξελίσσομαι. Εεε νέες πρακτικές, γιατί στην ειδική αγωγή υπάρχουν πάρα πολλά νέα πράγματα που συνεχώς αλλάζουν και εμφανίζονται διάφορες νέες μέθοδοι διδασκαλίας, οπότε θεωρώ ότι προσπαθώ να κυνηγήσω ένα σεμινάριο, ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα για να εξελιχθώ στη δουλειά μου, να γίνω καλύτερη, να μπορέσω να βοηθήσω όσο καλύτερα μπορώ τα παιδιά που έχουν τόση ανάγκη. Εεε αυτό είναι το μεγαλύτερο, το βασικό κίνητρο.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει;

Εκπαιδευτικός: Εεε είναι ανάλογα... στον επιμορφωτή. Αν ο επιμορφωτής δώσει περισσότερη βάση σε πιο βιωματικό τρόπο προσέγγισης, το σεμινάριο γίνεται πάρα πολύ ωραίο και παίρνεις πράγματα από αυτό που μπορείς να τα εφαρμόσεις μετά. Αν ένα σεμινάριο όμως είναι καθαρά θεωρία και είναι πράγμα που απλά το επαναλαμβάνει, θεωρίες που έχουμε μάθει στο Πανεπιστήμιο, δε σου προσφέρει κάτι. Θα δώσω εγώ τα χρήματά μου σε αυτόν τον επιμορφωτή, απλά για να μου πει πράγματα που έχω μάθει στο Πανεπιστήμιο; Δε μου προσφέρει τίποτα. Οπότε εκεί πέρα υπάρχει ένα αδύνατο σημείο ας πούμε. Στο ότι επιλέγουν τη θεωρία και μόνο. Δεν μας δίνουν έμπρακτα εεε πρακτικές, καλές πρακτικές, να μας πουν σε αυτήν την περίπτωση, εφαρμόστε κάτι τέτοιο, δουλεύει. Ε κάτι τέτοιο θα περίμενα από ένα σεμινάριο. Να μας ότι, στον αυτισμό ας πούμε, δουλεύει αυτό κι αυτό κι αυτό και να πούμε και εμείς τις απόψεις μας. Να υπάρχει ένας διάλογος, δηλαδή. Αυτό.

Ερευνήτρια: Όσον αφορά τα δυνατά, σε αυτά τα οποία έχετε παρακολουθήσει, τις σας άρεσε, ποιο θεωρείτε θετικό στοιχείο σε αυτά;

Εκπαιδευτικός: Εεε ήταν λίγα τα δυνατά σημεία στα σεμινάρια. Ε σεμινάρια μόνο που ήταν βιωματικά και μπορούσαμε να πάρουμε πρακτικές που να τις εφαρμόσουμε και στην τάξη, μόνο εκεί υπήρξε. Αλλά ήταν πολύ λίγα τα σεμινάρια που ήταν βιωματικά και ήταν με τον κατάλληλο τρόπο βιωματικά γιατί υπάρχουν και βιωματικά που δεν γίνονται με τον κατάλληλο τρόπο, οπότε σου είναι άχρηστα.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: Ναι γκρίζα σημεία υπάρχουν στα σεμινάρια, στα επιμορφωτικά προγράμματα. Εεε είναι κυρίως αυτό το ότι στοχεύουν περισσότερο στη στείρα παπαγαλία. Αυτό το ότι λένε πράγματα, χωρίς ουσιαστικά να βλέπουν πώς αυτά εφαρμόζονται σε μία τάξη. Ε νομίζω ότι όλα αυτά που περιγράφουν αυτά τα προγράμματα, δεν είναι, δεν μπορούν να εφαρμοστούν μέσα σε μία τάξη. Δηλαδή, τα βλέπουν όλα πιο θεωρητικά.

Ερευνήτρια: Άρα θεωρείτε ότι δεν ανταποκρίνονται και στις προσδοκίες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Ακριβώς. Δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες μας.

Ερευνήτρια: Κάποιο άλλο σημείο που ίσως θα χρειαζόταν βελτίωση;

Εκπαιδευτικός: Τα χρήματα είναι επίσης ένα άλλο ζήτημα και πολύ σημαντικό ζήτημα, γιατί όλα τα επιμορφωτικά σεμινάρια που κάνουμε δεν είναι κανένα δωρεάν, είναι όλα επί πληρωμή και κοστίζουν και πάρα πολύ. Ειδικά τα σεμινάρια της ειδικής αγωγής τα έχουν τσιμπήσει πάρα πολύ τον τελευταίο καιρό.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών; Υπάρχει μέριμνα από την πλευρά της πολιτείας;

Εκπαιδευτικός: Όχι δεν υπάρχει καμία μέριμνα. Δεν γίνεται τίποτα, ενώ θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου να γίνεται, δεν έχει κάνει τίποτα το κράτος γι' αυτό. Εκτός, δηλαδή από τους υπολογιστές που και πάλι εκεί γίνεται με κλήρωση, αν σε πάρουν. Είναι

στην τύχη ουσιαστικά, κατά ένα μεγάλο ποσοστό τουλάχιστον. Εεε θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου να είναι μία φορά τον χρόνο ή δύο φορές τον χρόνο ή στην αρχή ή στο τέλος της σχολικής χρονιάς να υπάρχει κάποιο σεμινάριο που θα διοργανώνει ο σχολικός σύμβουλος, κάτι το οποίο δε γίνεται. Δε γίνεται εδώ και τρία χρόνια. Παλαιότερα μία φορά τον χρόνο υπήρχε κάτι, αλλά πια δε γίνεται.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Ε μου προσφέρει την επιπλέον γνώση, εεε ότι θα μπορέσω να προσφέρω στα παιδιά μου καινούρια πράγματα, καινούριες εμπειρίες, να τους βάλω ίσως σε έναν διαφορετικό κόσμο αν μου το προσφέρουν και από το σεμινάριο. Αυτό πιστεύω και φυσικά θα είναι και ένα και στο βιογραφικό του καθενός θα υπάρχει έτσι ένα πιο..., θα το κάνει πιο ισχυρό.

Ερευνήτρια: Ένα επιπλέον προσόν.

Εκπαιδευτικός: Ένα παραπάνω προσόν. Βέβαια πάλι με την προοπτική ότι το σεμινάριο θα είναι εντάξει και αναγνωρισμένο και όλα αυτά που γίνονται τώρα από το κράτος και όλα αυτά.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, μπορείτε να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Δεν τη βοήθησε ιδιαίτερα, γιατί μόνο ένα σεμινάριο, όπως είπα και πριν, με βοήθησε σε κάτι καινούριο, να βρω κάτι καινούριο για τη διδασκαλία μου, εεε γιατί ήταν καθαρά η θεωρία και τίποτα παραπάνω.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Πιστεύω ότι ένα κατάλληλο επιμορφωτικό πρόγραμμα, θα βοηθούσε στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, δεν υπάρχουν αυτά τα επιμορφωτικά προγράμματα, θεωρώ, που θα τον βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να εξελιχθεί και να γίνει καλύτερος. Αν υπήρχε κάποιο πρόγραμμα που να τον βοηθούσε με πιο πρακτικά ζητήματα να εφαρμόσει τα πάντα μέσα στην τάξη του με τα παιδιά του, πιστεύω ότι θα τον βοηθούσε και να εξελιχθεί και να γίνει καλύτερος στη

δουλειά του ε και θα μπορούσε να υπάρχει και μία καλύτερη αλληλεπίδραση με τα παιδιά και γενικά, πιστεύω, ότι θα τον βοηθούσε στην επαγγελματική του ανάπτυξη.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΣΕ	
Σχολείο	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Ειδικότητα	ΔΑΣΚΑΛΑ
Έτη προϋπηρεσίας	20
Ώρα Έναρξης	17:15
Ώρα Λήξης	17:28
Ημερομηνία	18.12.2018

Ερευνήτρια: Συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Ναι, συμμετέχω, όποτε μου δίνεται η δυνατότητα και όταν διαθέτω τον χρόνο.

Ερευνήτρια: Τι είδους επιμορφωτικά προγράμματα έχετε παρακολουθήσει ή προτιμάτε γενικά να παρακολουθείτε;

Εκπαιδευτικός: Έχω παρακολουθήσει την επιμόρφωση για το Α και το Β1 επίπεδο, ένα επιμορφωτικό στην ειδική αγωγή και διάφορα περιβαλλοντικά προγράμματα που διοργάνωσαν τα ΚΠΕ. Επίσης έχω παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια που διοργάνωναν οι Σχολικοί Σύμβουλοι σε σχολικές μονάδες μία φορά τον χρόνο.

Ερευνήτρια: Ποιο ήταν το κίνητρο που σας οδήγησε ή σα οδηγεί στο να συμμετέχετε σε επιμορφωτικά προγράμματα;

Εκπαιδευτικός: Αυτό που με οδήγησε στην απόφαση για συμμετοχή μου στα προγράμματα αυτά, ήταν καθαρά για λόγους βελτίωσης της διδασκαλίας μου, καθώς θεωρώ πως εμείς οι εκπαιδευτικοί δε θα πρέπει να μένουμε στάσιμοι, αλλά αντίθετα να εξελισσόμαστε και να ενημερωνόμαστε διαρκώς για οτιδήποτε αλλάζει στον τομέα της διδακτικής και της Παιδαγωγικής. Πρέπει να μαθαίνουμε τις νέες πρακτικές και τεχνικές που υπάρχουν και οι οποίες θα κάνουν το έργο μας πιο αποτελεσματικό.

Ερευνήτρια: Μπορείτε να μου αναφέρετε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία των επιμορφωτικών προγραμμάτων που έχετε παρακολουθήσει; Ας ξεκινήσουμε με τα δυνατά.

Εκπαιδευτικός: Αυτό που μου άρεσε ιδιαίτερα στα επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολούθησα και το οποίο θεωρώ θετικό σημείο, ήταν ότι μέσα από αυτά ήρθα σε επαφή με νέα εργαλεία και μεθόδους, τα οποία δύσκολα θα μάθαινα διαφορετικά. Οι επιμορφωτές ήταν άτομα καταρτισμένα, που μας μετέδιδαν με αποτελεσματικό τρόπο τη γνώση. Τώρα όσον αφορά τα αρνητικά, αυτό που δε μου άρεσε ήταν ότι σε ένα μεγάλο βαθμό τα σεμινάρια αυτά ναι μεν μας μετέδιδαν νέες γνώσεις αλλά κατά κύριο λόγο με τη μορφή διάλεξης. Θα προτιμούσα και εμείς οι επιμορφωόμενοι να συμμετέχουμε περισσότερο στην όλη διαδικασία, λέγοντας τις απόψεις μας, τα θέματα που μας απασχολούν μέσα στη σχολική αίθουσα και να παίρναμε ίσως κάποιες απαντήσεις, λύσεις για όλα αυτά.

Ερευνήτρια: Θεωρείται πως στα επιμορφωτικά προγράμματα στα οποία έχετε συμμετάσχει, υπήρξαν κάποια «γκρίζα» σημεία που θεωρείται πως θα μπορούσαν να «ναρκοθετήσουν» το ίδιο το μέλλον της επιμόρφωσης σαν θεσμό;

Εκπαιδευτικός: ...

Ερευνήτρια: Αναφέρατε πριν για τα χρήματα που πρέπει να δαπανήσετε για να συμμετέχετε σε αυτά.

Εκπαιδευτικός: Σίγουρα αποτελεί έναν παράγοντα απαγορευτικό για εμάς τους εκπαιδευτικούς αν λάβουμε υπόψη μας τους μισθούς που μας δίνουν. Θα έπρεπε το κράτος να φροντίζει ούτως ώστε να είναι δωρεάν για να μπορούν να τα παρακολουθήσουν όλοι. Επίσης ένα άλλο σημείο είναι και ότι πολλά σεμινάρια έχουν όριο στον αριθμό των συμμετεχόντων. Εγώ δηλαδή να θέλω να δηλώσω συμμετοχή και να μην προλαβαίνω θέση. Κι αν βρω να πρέπει να κάνω και κάποια χιλιόμετρα, στην Αθήνα για παράδειγμα για να τα παρακολουθήσω. Δε δίνονται πια και άδειες εκπαιδευτικές για τη συμμετοχή σε επιμορφώσεις. Οπότε κι αυτό μας δυσκολεύει πολύ.

Ερευνήτρια: Ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Κάποια ναι και κάποια όχι. Μου φαίνεται σε πολλές περιπτώσεις ότι μας μιλούν για κάποια τάξη που στην ουσία δε συναντάς στις μέρες μας. Ενωώ πως

υπάρχουν πολλά προβλήματα μέσα στις τάξεις μας, μαθησιακές δυσκολίες, προβλήματα συμπεριφοράς που κάνουν πολύ δύσκολη τη δουλειά μας και τα οποία πολλές επιμορφώσεις δε λαμβάνουν υπόψη και απλά σου λένε ότι να εφαρμόσεις την τάδε τεχνική και την τάδε τεχνική.

Ερευνήτρια: Ποια πιστεύετε ότι είναι η πολιτική που ακολουθεί το κράτος όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Εκπαιδευτικός: Αυτό που πιστεύω είναι ότι η πολιτεία δεν ενδιαφέρεται καθόλου για την επιμόρφωσή μας. Η επιμορφωτική πολιτική στην Ελλάδα, θεωρώ πως είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Εμείς οι εκπαιδευτικοί φροντίζουμε με βάση τις επιμορφωτικές μας ανάγκες να επιλέξουμε και πολλές φορές να πληρώσουμε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα που θεωρούμε πως θα μας είναι χρήσιμα. Μέχρι πρότινος η μόνη επιμόρφωση που γινόταν ήταν αυτή του Σχολικού Συμβούλου μία φορά τον χρόνο, αλλά και αυτοί τώρα, ο θεσμός τους δηλαδή καταργήθηκε και τώρα έχουμε τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, οι οποίοι τώρα ανέλαβαν υπηρεσία, οπότε δε γνωρίζω ακριβώς ποιες δράσεις θα αναπτύξουν για την επιμόρφωσή μας.

Ερευνήτρια: Ποιες ευκαιρίες, προοπτικές πιστεύετε ότι προσφέρει η συμμετοχή σας σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα;

Εκπαιδευτικός: Κυρίως συμμετέχω για τη δική μου εξέλιξη σαν εκπαιδευτικός, αφού με αυτόν τον τρόπο επωφελούνται και οι μαθητές μου. Μαθαίνω νέα μέσα, νέες πρακτικές που στη συνέχεια εφαρμόζω στην τάξη μου κάνοντας το μάθημα πιο ενδιαφέρον για τους μαθητές μου. Δεν πιστεύω ότι τα επιμορφωτικά προγράμματα μου προσφέρουν κάτι άλλο, ούτε μισθολογικά, ούτε μετρούν για τη θέση διευθυντή. Δεν μοριοδοτούνται ενώ και τις περισσότερες φορές δε μας παρέχουν και κάποια πιστοποίηση, εκτός από αυτά των ΤΠΕ, το Α και το Β1 επίπεδο.

Ερευνήτρια: Η συμμετοχή σας σε επιμορφωτικά προγράμματα σας έχει βοηθήσει στη διδασκαλία σας; Κι αν ναι, θα ήθελα να μου αναφέρετε κάποια παραδείγματα;

Εκπαιδευτικός: Με έχει βοηθήσει σε έναν βαθμό η συμμετοχή μου στις επιμορφώσεις για τους υπολογιστές. Εκεί γνώρισα κάποια εργαλεία, τα οποία μου φάνηκαν πολύ χρήσιμα στη διδασκαλία μου. Γενικώς όμως πιστεύω ότι από όλα τα

προγράμματα κάτι κερδίζουμε. Σημαντικό είναι να είμαστε ενημερωμένοι για τις εξελίξεις και τα νέα δεδομένα.

Ερευνήτρια: Πιστεύετε ότι η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα βοηθά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών; Και αν ναι με ποιον τρόπο;

Εκπαιδευτικός: Κοιτάξτε, αν γινόταν με τον σωστό τρόπο, όπως έπρεπε δηλαδή, με οργάνωση, με συνέπεια και με μία συνέχεια πιστεύω πως ναι θα βοηθούσε πολύ. Και εμείς οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί έχουμε την ανάγκη διαρκώς να εξελισσόμαστε, να γινόμαστε καλύτεροι, να αποκτούμε νέες γνώσεις και να βοηθάμε έτσι και τους μαθητές μας. Παίρνουμε χαρά όταν βλέπουμε τους μαθητές μας να τα πηγαίνουν καλά στα μαθήματα γιατί γνωρίζουμε πως έχουμε και εμείς μερίδιο ευθύνης σε αυτό.

Ερευνήτρια: Σας ευχαριστώ πολύ.